

ERHVERVS - OG VÆKSTUDVALGET

MØDETIDSPUNKT

02-05-2017 14:30

MØDESTED

Mødelokale H7+H8 på Regionsgården

MEDLEMMER

Marianne Stendell	Medlem	Deltog
Lars Gaardhøj	Formand	Deltog
Erik R. Gregersen	Medlem	Deltog
Hans Toft	Næstformand	Deltog
Carsten Scheibye	Medlem	Deltog
Per Roswall	Medlem	Deltog
Marianne Frederik	Medlem	Deltog
Finn Rudaizky	Medlem	Deltog
Erik Lund	Medlem	Deltog

INDHOLDSLISTE

1. Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups
2. Beslutningssag: Godkendelse af samarbejdsaftale med Madfællesskabet
3. Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017
4. Drøftelsessag: Region Hovedstadens videre samarbejde med Hamborg
5. Drøftelsessag: Indsatser for stærkere innovation i Region Hovedstaden
6. Drøftelsessag: Forslag til budget 2018
7. Eventuelt

1. BESLUTNINGSSAG: STYRKET FORSKNING - GODKENDELSE AF CLINICAL ACADEMIC GROUPS

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Region Hovedstadens overordnede vision er at være en grøn og innovativ metropol med høj vækst og livskvalitet, samt et sammenhængende sundhedsvæsen på internationalt topniveau. Derfor er en af de politiske målsætninger, at regionen skal arbejde for ekspansive vidensmiljøer, som kan skabe ny viden og sikre patientbehandling på højeste niveau - også i fremtiden.

Regionen har derfor siden 2015 arbejdet tæt sammen med Københavns Universitet om etableringen af et nyt styrket samarbejde mellem de to organisationer. Dette har resulteret i en ny fælles organisering kaldet Copenhagen Health Science Partners (CHSP), som skal fremme synergier og samarbejde mellem excellent forskning, klinisk arbejde og uddannelse, og derigennem bidrage til at skabe resultater, der kan omsættes hurtigere i den kliniske praksis til fordel for en bedre patientbehandling (se målbillede i bilag 1).

Den 31. januar 2017 godkendte regionsrådet samarbejdsaftalen mellem Region Hovedstaden og Københavns Universitet om CHSP (bilag 2). Kernen i det nye samarbejde er etablering af tværoorganisatoriske miljøer - såkaldte Clinical Academic Groups (CAG).

Med denne sag forelægges de første fire CAGs til regionsrådets godkendelse. Indstillingen af de fire CAGs er samlet i bilag 3, som er fortroligt. Såfremt regionsrådet godkender indstillingen, vil de udvalgte fire CAGs samt øvrige ansøgere få direkte besked herom.

INDSTILLING

Administrationen indstiller, at erhvervs- og vækstudvalget overfor forretningsudvalget og regionsrådet anbefaler:

- at godkende indstillingen (bilag 3 - fortroligt) fra det internationale faglige evalueringspanel, Executive Board og Board of Partners om udvælgelse af de første fire CAG's.

POLITISK BEHANDLING

Anbefalet.

SAGSFREMSTILLING

En CAG er en permanent samarbejdskonstruktion, der skal løfte en faglig langsigtet vision, og er derfor ikke et forskningsprojekt, men en varig samarbejdsrelation mellem forskning, klinik og uddannelse.

En CAG indeholder en stærk faglig vision, og har en klar plan for, hvordan visionen omsættes til bedre forskning, uddannelse og klinisk praksis. En CAG skal bidrage til et markant styrket samarbejde på tværs. Det gælder både på tværs af traditionelle faggrænser, på tværs af universitetet og regionens hospitaler og øvrige sundhedstilbud og i det eksterne samarbejde. Samarbejdet på tværs er en vigtig forudsætning for at kunne realisere det potentiale, som er grundlaget for dannelsen af en CAG. Derfor skal en CAG også have et stærkt lederskab.

CHSP har på baggrund af ovenstående afholdt en ansøgningsrunde om etablering af de første CAGs. I denne første ansøgningsrunde kan i alt fire ansøgninger opnå tilsagn og dermed status som CAG. Opslagsteksten for 1. runde CAGs kan ses i vedlagte bilag 4.

De fire indstillede CAGs vurderes af det internationale evalueringspanel, Executive Board og Board of Partners til bedst at besidde alle ovenstående kvaliteter.

Hver CAG får en basisfinansiering til den første 2-årige periode på 1 million kr. fra CHSP. Beløbet gives som en rammebevilling fordelt over 2 år.

Hver CAG tildeles desuden 450.000 kr. per år i tre år til indskrivning af én ny ph.d.-studerende om året inden for CAG'ens vision på Københavns Universitets sundhedsvidenskabelige fakultet. Midlerne er afsat og indgår som del af den samarbejdsaftale, som regionsrådet godkendte d. 31. januar 2017 (se bilag 2).

Det er forventningen, at der kommer årlige opslag om etablering af CAGs, og det er ikke for nuværende kendt, hvor mange CAGs det samlet gennem årene vil være hensigtsmæssigt at etablere.

Proces for etablering af de første fire CAGs

Ansøgere har kunne søge i perioden d. 15. november 2016 til 1. marts 2017. Ved ansøgningsperiodens udløb var der indkommet i alt 18 ansøgninger. Ansøgningerne er efterfølgende blevet sendt til et internationalt evalueringspanel bestående af:

- ▮ Reza Razavi (formand for panel), Vice-rector og Vice-president for forskning, Kings College London og direktør for forskning ved Kings Health Partners
- ▮ Hilde Nebb, professor og prodekan for forskning ved Det Medicinske Fakultet, Oslo Universitet
- ▮ Björn Gustavsson, professor og dekan ved Det Medicinske Fakultet, Norges Teknisk-Naturvidenskabelige Universitet
- ▮ Patrick Maxwell, Regius Professor i fysik og leder af skolen for klinisk medicin ved University of Cambridge

Evalueringspanelets primære opgave var at gennemføre en fagfællebedømmelse af de indkomne ansøgninger. Dvs. at vurdere den bagvedliggende faglige kvalitet og den fremadrettede vision og ambitioner for samarbejdet, herunder excellence og potentiale for klinisk og samfundsmæssig effekt (se uddybning i bilag 5).

På baggrund af ansøgning og mundtlig fremlæggelse, har det internationale evalueringspanel valgt at indstille fire ansøgninger til permanent status som CAG. Indstilling om endelig godkendelse af de fire CAGs fra Board of Partners til regionsrådet ses i bilag 3 (fortroligt).

Executive Board og Board of Partners har vurderet indstillingen på baggrund af det strategiske mål med CHSP, dvs. om de fire udvalgte CAGs fremmer sammenhængen mellem excellent forskning, klinisk arbejde og uddannelse, herunder om de bidrager til at skabe resultater, der kan omsættes i den kliniske praksis til bedre patientbehandling. Begge ledende fora har valgt at tilslutte sig evalueringspanelets indstilling.

Videre proces

Såfremt regionsrådet godkender indstillingen, vil de første fire CAG's blive igangsat og lanceret d. 12. juni 2017 i den nye bygning ved Panuminstituttet (Mærsk tårnet) med deltagelse af bl.a. regionsrådsformanden og evt. sundhedsministeren Ellen Trane Nørby.

De kommende ansøgningsrunder planlægges af CHSP-sekretariatet. Administrationen foreslår, at erhvervs- og vækstudvalget og sundhedsudvalget som led i udvalgenes politikkontrollerende rolle får en årlig status på fremdriften af de etablerede CAGs. Såfremt der skal udvælges nye CAGs forelægges disse for regionsrådet.

Med etableringen af de første fire CAGs er det forventningen, at der er skabt et stærkt grundlag for styrket samarbejde på tværs. De kommende opslag vil blive videreudviklet ift. erfaringerne fra tidligere opslagsrunder sådan, at man på baggrund af erfaringer tilretter modellen for CAGs. På den måde sikres det, at samarbejdet udvikles i den rigtige retning mod den fælles vision (jf. bilag 1 og 2).

Det er forventningen, at der vil komme en ny ansøgningsrunde i 2018.

KONSEKVENSER

Ved tiltrædelse af indstillingen godkendes indstillingen fra det internationale faglige evalueringspanel, Executive Board og Board of Partners om udvælgelse af de første fire CAG's. De fire CAG's vil blive igangsat og lanceret d. 12. juni 2017.

RISIKOVURDERING

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ikke yderligere risici end det i sagen henviste.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

En godkendelse af indstillingen indebærer ingen bevillingstekniske konsekvenser.

KOMMUNIKATION

Såfremt de første fire CAGs godkendes, udarbejdes særskilt kommunikation. Denne vil ske på de interne medier i hhv. Region Hovedstaden og på Københavns Universitet. Herudover vil der blive udarbejdet en pressemeddelelse omkring de udvalgte CAGs, som vil blive sendt til diverse relevante medier, herunder Dagens Medicin og Ugeskrift for læger. Lancering af hhv. CHSP og de udvalgte CAGs vil ske ved et lanceringsevent i Mærsk Tårnet den 12. juni 2017.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

Sagen forelægges parallelt i sundhedsudvalget d. 25. april og erhvervs- og vækstudvalget d. 2. maj 2017 samt i forretningsudvalget d. 9. maj 2017.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Svend Hartling

JOURNALNUMMER

17006276

BILAGSFORTEGNELSE

- 📎 1. Målbillede
- 📎 2. Samarbejdsaftale
- 📎 3. Indstilling til regionsrådet (fortrolig)
- 📎 4. Opslagstekst til CAG
- 📎 5. Terms of Reference

2. BESLUTNINGSSAG: GODKENDELSE AF SAMARBEJDSAFTALE MED MADFÆLLESSKABET

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

I handlingsplan 2017-2018 for den regionale vækst- og udviklingsstrategi er der fokus på vækst og beskæftigelse i fødevarerektoren. Greater Copenhagen er ved at blive en international Madmetropol, og det skal Region Hovedstadens Fyrtårnsprojekt "Vækst og beskæftigelse i fødevarerektoren" være med til at facilitere. Efterspørgslen på økologi og højkvalitetsfødevarer dyrket lokalt i Greater Copenhagen-regionen er voksende, og det kan skabe vækst og nye jobs.

I Budget 2017 har Region Hovedstaden samtidigt afsat betydelige midler til at omlægge hospitalernes køkkener til min. 60 pct. økologi. Det skal fungere som en driver for omlægning til højkvalitetsprodukter og økologi blandt Greater Copenhagen landmænd.

Fødevarerfyrtårnet skal være med til at sikre, at udbud og efterspørgsel matcher hinanden. Ved at skabe en stor offentlig efterspørgsel, bl.a. på hospitalerne og i kommunale institutioner, motiveres regionens fødevarerirksomheder til at satse på højkvalitetsfødevarer og økologi. Den udvikling skal faciliteres i "Madfællesskabet", der indgår som delprojekt i Fødevarerfyrtårnet.

Københavns Madhus, som er projektleder på Madfællesskabet, har sammen med parterne udarbejdet en samarbejdsaftale, som skal godkendes i erhvervs- og vækstudvalget og i regionsrådet, samt i de kommuner, der er involveret i projektet. Sagen forelægges til godkendelse, da aftalen forpligter parterne på flere områder.

INDSTILLING

Administrationen indstiller at erhvervs- og vækstudvalget overfor forretningsudvalget og regionsrådet anbefaler:

- **at** godkende samarbejdsaftalen mellem parterne i Madfællesskabet (bilag 1).

POLITISK BEHANDLING

Anbefalet.

SAGSFREMSTILLING

Madfællesskabet er et samarbejde, der har eksisteret som pilotprojekt siden 2015, iværksat af Københavns, Lejres og Bornholms kommuner. Siden er Region Hovedstaden og Albertslund Kommune kommet til og Lolland er muligvis også på vej til at komme med i samarbejdet. Region Hovedstadens andel af finansieringen forventes tilvejebragt gennem Fødevarerfyrtårnet "Øget vækst og beskæftigelse gennem fremme af fødevarerhvervet" som behandles i sagen om udmøntning af ReVUS midler på samme møde. Partnerskabet forventes at blive udvidet med både offentlige og private partnere.

Madfællesskabet har fokus på at vende udviklingen i fødevarerhvervet mod en mere lokal og bæredygtig økonomi for at skabe vækst og øget beskæftigelse i hele værdikæden fra jord til bord. I forlængelse af brandet "Nordisk Mad" og aktuelt 22 Michelin stjerner i Greater Copenhagen, skal der skabes endnu flere jobs i fødevarerektoren i alle led af værdikæden. På folkemødet på Bornholm i juni 2016 underskrev parterne i samarbejdet et manifest, der lægger vægt på at forandre fødevareressystemet ved en målrettet efterspørgsel på lokale økologiske kvalitetsfødevarer. Løsningen er at matche en bæredygtig efterspørgsel i bl.a. de offentlige køkkener på hospitaler, skoler og ældreinstitutioner med en lokal kvalitets fødevarerproduktion. Efterspørgslen på at sikre, sunde og CO2-venlige fødevarer er ikke bare stor i Greater Copenhagen, men findes også udtalt på eksportmarkedet.

Indhold i samarbejdsaftalen

Med samarbejdsaftalen sætter en række parter i Greater Copenhagen fælles retning på indsatser inden for højkvalitetsfødevarer og økologi, så der kommer øget vækst og beskæftigelse i alle dele af værdikæden på fødevarerområdet.

Madfællesskabet forpligter partnerne i samarbejdsaftalen til at gøre en konkret forskel ved at skabe vækst i efterspørgslen og udbuddet af lokalt producerede økologiske råvarer.

Der fokuseres på følgende indsatsområder i samarbejdsaftalen:

- ▮ **Forbrug** - Velsmagende måltider og kvalitetsbevidste køkkener og forbrugere skal skabe madkultur og dermed større efterspørgsel efter lokalt producerede kvalitetsråvarer.
- ▮ **Ressourcer** - Næringsstoffer og restprodukter fra landbrugsproduktion og køkkener skal genanvendes og genbruges.
- ▮ **Jord og vand** - Produktionen af fødevarer skal være miljømæssigt bæredygtig. Der skal være større diversitet i udbud af lokale varer og en udbredt økologisk produktion og drift.
- ▮ **Håndværk** - Produktion og forarbejdning af fødevarer skal sikre attraktivitet i byen og på landet, herunder smag, diversitet, sundhed, økonomisk bæredygtighed og bæredygtig håndtering af restprodukter. Det betyder i praksis, at der skal være et reduceret brug af højt forarbejdede fødevarer og mere miljø- og sundhedsmæssigt forarbejdning af varer.
- ▮ **Forbindelser** - Sammenhængskraft skal sikre øget forståelse, kendskab og forpligtende samarbejde mellem land og by samt en mere bæredygtig og lokal forsyningsstruktur, der muliggør stadig udveksling af fødevarer og restprodukter mellem land og by.

Hver samarbejdspart i aftalen forpligter sig til at realisere den fælles vision gennem individuelle målsætninger og konkrete indsatser på en sådan måde, at de gavner både samfundet, virksomheder og den enkelte. Partnerne skal opstille en handleplan for sin egen indsats i forhold til at nå de fælles mål.

Det har Region Hovedstaden allerede gjort på følgende måde:

- ▮ Der er i Budget 2017 fundet finansiering til, at hospitalerne omlægger til indkøb af min. 60 pct. økologiske fødevarer. Administrationen er i gang med at implementere initiativet.
- ▮ Region Hovedstaden investerer over 25 mio. kr. på kompetenceudvikling i I) Små og mellemstore fødevarevirksomheder og II) blandt fødevareiværksættere. Det sker i samarbejde med universiteter, væksthuse og andre relevante parter i Greater Copenhagen.
- ▮ Etablering af Fødevarefyrtårn. I samarbejde med en række kommuner Region Hovedstaden og andre fødevare-aktører, samles kræfterne om at udvikle et fødevaresystem baseret på kvalitet og økologi.

De igangværende aktiviteter i regionen betyder, at Region Hovedstaden ikke pålægges andre forpligtelser i Madfællesskabet, såfremt dette arbejde fortsætter.

Det samlede budget for Madfællesskabet forventes at være op mod 6 mio. kr. Heraf tilvejebringes 4,5 mio. kr. fra Region Hovedstadens ReVUS-midler under Fyrtårnsprojektet som behandles ved samme møde. Kommuner og virksomheder medfinansierer den øvrige del af Madfællesskabet. Det samlede budget for Fødevarefyrtårnet er højere, men omfatter også andre elementer.

Bornholms Vækstforum har godkendt bevilling til Madfællesskabet i juni 2015, og kommunalbestyrelsen besluttede ultimo 2016 at igangsætte konkrete handlinger som udmøntning af det manifest, Madfællesskabet skrev under på til Folkemødet 2016. Lejre Kommune og Albertslund Kommune har godkendt den politiske ramme i hhv. foråret og efteråret 2016. Københavns Kommune forventes at behandle samarbejdsaftalen på møde i Borgerrepræsentationen den 18. maj 2017.

KONSEKVENSER

Ved tiltrædelse af indstillingen godkendes samarbejdsaftalen mellem parterne i Madfællesskabet.

RISIKOVURDERING

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ingen risici.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen har ikke i sig selv bevillingstekniske konsekvenser.

Regionens medfinansiering af Madfællesskabet indgår som en del bevillingen til fyrtårnsprojektet "vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren" som behandles i forbindelse med udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017 på samme møde.

KOMMUNIKATION

Ingen særskilt kommunikationsindsats planlagt.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

Sagen forelægges forretningsudvalget den 9. maj 2016 regionsrådet den 16. maj 2017.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Claus Bjørn Billehøj.

JOURNALNUMMER

17008644

BILAGSFORTEGNELSE

- 📎 1. Samarbejdsaftale - Madfællesskabet
- 📎 2. Madfællesskabet manifest
- 📎 3. Fødevarerfyrtårn
- 📎 4. Resume af Fødevarerfyrtårnet

3. BESLUTNINGSSAG: UDMØNTNING AF MIDLER TIL DEN REGIONALE VÆKST- OG UDVIKLINGSSTRATEGI FOR 2017

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Regionsrådet godkendte i december 2016 Handlingsplan 2017-2018 for den regionale vækst- og udviklingsstrategi (ReVUS), hvori der indgår 10 strategiske fyrtårnsprojekter. Projekterne medfinansieres af de midler, som regionsrådet har reserveret til ReVUS-projekter i budget 2017 og 2018. I budget 2017 drejer det sig om 39,2 mio. kr.

Regionsrådet har med handlingsplanen allerede godkendt de overordnede rammer for fyrtårnsprojekterne. Siden godkendelsen er syv af de ti projekter blevet yderligere konkretiseret i samarbejde med kommuner og andre centrale parter. Bl.a. er samarbejdskredsen kommet på plads og der er opstillet budgetter for de enkelte projekter. For at igangsætte projekterne er der behov for udmøntning af midler, hvorfor denne sag forelægges.

INDSTILLING

Administrationen indstiller, at erhvervs- og vækstudvalget, med forbehold for godkendelse af punkt 1a, 1c, 1e og 1f i miljø- og trafikudvalget, overfor forretningsudvalget og regionsrådet anbefaler:

1. **at** godkende konkretiseringen af fyrtårnsprojekterne:

- a. Trafikplan for hovedstadsregionen (bilag 1)
- b. Vækstkritiske kompetencer (bilag 2)
- c. Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi (bilag 3)
- d. Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren (bilag 4)
- e. Smart Greater Copenhagen (bilag 5)
- f. Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen (bilag 6)
- g. Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger (bilag 7)

Administrationen indstiller endvidere, at forretningsudvalget over for regionsrådet anbefaler:

2. **at** bevilge i alt 39,7 mio. kr. fordelt på følgende fyrtårnsprojekter:

- a. 2,0 mio. kr. til Trafikplan for hovedstadsregionen (bilag 1)
- b. 8,0 mio. kr. til Vækstkritiske kompetencer (bilag 2)
- c. 5,0 mio. kr. til Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi (bilag 3)
- d. 9,0 mio. kr. til Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren (bilag 4)
- e. 1,7 mio. kr. til Smart Greater Copenhagen (bilag 5)
- f. 5,0 mio. kr. til Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen (bilag 6)
- g. 9,0 mio. kr. til Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger (bilag 7)

POLITISK BEHANDLING

Formanden satte indstillingens punkt 1a til afstemning:

For stemte: A (3), C (2), O (1), V (2) i alt 8.

Imod stemte: Ø (1), i alt 1.

Undlod at stemme: 0

Stemmer i alt: 9

Indstillingens punkt 1a var herefter anbefalet.

Indstillingens punkt 1b-1g blev anbefalet.

Enhedslisten ønskede følgende bemærkning ført til protokollen:

”Der er helt klart brug for en samlet plan for trafikken, men først og fremmest for kollektiv trafik. Et forslag om en trafikplan bør indeholde mål om CO2 reduktion, grøn omstilling og væsentlige forbedringer for kollektiv trafik. Og det giver ikke mening at opstille måltal for øget anvendelse af kollektiv trafik, når der ikke afsættes ekstra ressourcer til driften”

SAGSFREMSTILLING

De 10 strategiske fyrtårnsprojekter i handlingsplanen for 2017-2018 er sammen med de allerede igangsatte fyrtårnsprojekter fra Handlingsplan 2015-2016 med til at realisere ReVUS.

Siden godkendelsen af Handlingsplan 2017-2018 i december 2016 er syv af de ti projekter blevet yderligere konkretiseret i samarbejde med kommuner og andre relevante parter. I alt har alle regionens kommuner (på nær Brøndby og Hørsholm) valgt at involvere sig i den videre proces med konkretisering af ét eller flere af de ti fyrtårnsprojekter.

Fyrtårnsprojekterne medfinansieres af de midler, som regionsrådet har afsat til ReVUS-projekter i budget 2017 og 2018.

De indstillede projekter vurderes at leve op til de principper for udmøntning af ReVUS-midler, som administrationen i slutningen af 2015 præsenterede for regionsrådet i forbindelse med udmøntningen af midler til de første ReVUS-fyrtårnsprojekter i Handlingsplan 2015-2016:

- ┆ Bidrage til realisering af den regionale vækst- og udviklingsstrategi
- ┆ Leverer regionale løsninger på regionale udfordringer
- ┆ Have forpligtende regional partnerskabskreds med relevante kompetencer og ressourcer
- ┆ Være leverings- og levedygtige.

Følgende syv fyrtårnsprojekter indstilles til bevilling:

Titel	Projektperiode	Samlet budget (mio. kr.)	Heraf ReVUS-midler (mio. kr.)
Trafikplan for hovedstadsregionen	2017-2018	2,0	2,0 (1 mio. kr fra ReVUS-budget 2017 og 1 mio. kr. fra ReVUS-budget 2018)
Vækstkritiske kompetencer	2017-2020	10,67	8,0
Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi	2018-2021	20,1	5,0
Vækst og beskæftigelse i fødevarersektoren	2017-2019	11,85	9,0
Smart Greater Copenhagen	2017-2018	1,9	1,7
Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen	2017-2019	10,0	5,0
Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger	2017-2020	80,0	9,0
I alt			39,7 (heraf 38,7 mio. kr. fra budget 2017 og 1 mio. kr. fra budget 2018)

Trafikplan for hovedstadsregionen

Fyrtårnsprojektet skal bidrage til at få hovedstadsregionen til trafikalt at hænge bedre sammen og anvise, hvordan den stigende trængsel på veje og i tog kan reduceres, således at den økonomiske vækst og udvikling understøttes. Fyrtårnsprojektet tager udgangspunkt i den prioriterede liste over trafikprojekter,

som kommunerne i hovedstadsområdet og Region Hovedstaden i fællesskab har udarbejdet for at nedbringe den stigende trængsel og gøre det nemmere at komme rundt i regionen. Arbejdet med trafikplanen falder i tre dele: De strategiske overvejelser, en konkretiserings- og faktadel samt udarbejdelsen af en trafik- og mobilitetsplan. Fyrtårnsprojektet har på nuværende tidspunkt et samlet budget på 2 mio. kr. fordelt på 1 mio. kr. i henholdsvis 2017 og 2018, som finansieres af Region Hovedstaden. Det forventes, at de deltagende parter bidrager med relevante analyser og arbejdskraft og eventuelt med økonomiske bidrag. Fyrtårnsprojektet løber frem til medio 2018.

Vækstkritiske kompetencer

Fyrtårnsprojektet skal imødekomme udfordringer med at skaffe arbejdskraft til store byggerier bl.a. letbane- og metrobyggeriet og Nyt Hospital Nordsjælland. Manglen på arbejdskraft er en kæmpe udfordring, der vil hæmme væksten i regionen, hvis ikke der gøres noget nu, og der er behov for målrettet opkvalificering. Gennem en udvidet indsats vil Hovedstadens Rekrutteringsservice, Nordsjællands Rekrutteringsservice og LO opsøge virksomheder for at understøtte dem med at skaffe arbejdskraft. Der er fokus på bygge- anlægs- og chaufførbranchens arbejdskraftsbehov og dækning af kompetencer i forbindelse med bygge-anlægsarbejde herunder transport, administration, service mv. mhp. opkvalificering af ledige. Målgruppen er ledige ufaglærte og faglærte, jobskifttere i fagforeninger, der ønsker at skifte job, og herboende udenlandsk arbejdskraft. Som supplement til det danske arbejdskraftsudbud er det nødvendigt med fastholdelse af arbejdskraft fra andre EU-lande. Det øgede arbejdskraftsudbud er en forudsætning for at kunne sikre virksomheder tilstrækkelig med arbejdskraft. Muligheden for oprettelse af praktikpladser hos både danske og udenlandske leverandører bliver også undersøgt. Fyrtårnsprojektet har et samlet budget på 10,67 mio. kr., heraf 8 mio. kr. fra Region Hovedstaden, og er treårigt fra 2017 til 2020.

Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi

Fyrtårnsprojektet skal gennem fremme af ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi bidrage til, at hovedstadsregionen er fossilfri i 2050 og at 80 pct. af affaldet i hovedstadsregionen genanvendes. Projektet skal fremme genanvendelse af affald, bedre udnyttelse af restprodukter samt energieffektivisering og vedvarende energi. Projektet består af tre delindsatser, hvoraf den største delindsats skal skabe en fælles fysisk platform for bedre ressourceudnyttelse i Greater Copenhagen. De to andre delindsatser skal klæde kommunerne bedre på i forhold til at arbejde med cirkulær økonomi samt fremme anvendelsen af innovative offentlige indkøb hos hovedstadsregionens aktører. Fyrtårnsprojektet har et budget på 20,1 mio. kr., heraf 5 mio. kr. fra Region Hovedstaden og løber fra 2017-2020.

Vækst og beskæftigelse i fødevarerektoren

Fyrtårnsprojektet skal være med til at sikre den fremtidige vækst inden for fødevarerektoren i Greater Copenhagen. Der vil bl.a. blive fokuseret på at få øget den offentlig efterspørgsel efter lokale og økologiske fødevarer og opbygning af viden om regionens fødevarer-system. Som led i projektet vil der blive udviklet en fælles løsning/platform, hvor landmænd i Greater Copenhagen kan udbyde høj kvalitets- og økologiske fødevarer direkte overfor aftagerne i bl.a. København, hvorved et fordyrende grossistled i nogle tilfælde overflødiggøres. To andre væsentlige elementer i fyrtårnsprojektet er udvikling af fødevareklynger og oplevelsesevents til borgere og turister, hvor hovedstadsregionens mange primærproducenter kan afsætte flere produkter direkte og lokalt. Endelig skal projektet kobles sammen med Vækstforum-projekterne "Growing Food CPH", "Den Kreative Madscene" og "Greater Copenhagen Food Startup", der tilbyder udvikling af forretningskompetencer til mindre virksomheder og iværksættere. Målgruppen er ambitiøse kommuner og virksomheder, der ønsker at medvirke til, at Greater Copenhagen bliver et internationalt fyrtårn for økologi og lokalproducerede høj kvalitets fødevarer samt et tættere samarbejde mellem land og by - producenter og aftagere. Fyrtårnsprojektet har et budget på 11,85 mio. kr., heraf 9,0 mio. kr. fra Region Hovedstaden. Indsatsen løber fra 2017 til 2019.

Smart Greater Copenhagen

Fyrtårnsprojektet skal udarbejde en fælles smart vækst-strategi, som skal gøre Greater Copenhagen bedre i stand til at udnytte de potentialer, der ligger i digitale løsninger. Strategien skal bl.a. adressere de udfordringer mange aktører har med at gå fra innovative pilotprojekter til skalering og bred ibrugtagning af digitale løsninger. Projektets første fase er en strategiproces, som via omfattende dialogaktiviteter vil sikre bred opbakning hos kommuner, universiteter, erhvervslivet og borgerne. Slutproduktet er en

regional strategi, der samler de forskellige kommunale tiltag på området. Projektets anden fase - implementeringen af strategien - forventes at blive igangsat i 2018. Fyrtårnsprojektets første fase har et budget på 1,9 mio. kr., heraf 1,7 mio. kr. fra Region Hovedstaden og løber fra 2017 til 2018.

Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen

Fyrtårnsprojektet skal være med til at udvikle den digitale infrastruktur, som udgør et vigtigt fundament for digitalisering af virksomheder og den fremtidige vækst og jobskabelse. Projektet består af tre indsatser: 1) Etablering af en mere tidssvarende digital infrastruktur, herunder bedre mobil- og bredbåndsdækning, 2) Et mere sammenhængende Copenhagen WiFi-net og 3) Etablering af en fælles datahub, som kan fremme udviklingen af datadrevne digitale løsninger, der understøtter grøn omstilling, vækst og digital jobskabelse og samtidig beskytter private oplysninger og giver sikker adgang til åbne data. Samlet set skal arbejdet være med til at gøre hverdagen nemmere og bedre for virksomheder og borgerne og øge livskvaliteten, f.eks. med smart transport og intelligent sundhedsteknologi. Effekten af indsatserne forventes at være øget udnyttelse af digitaliseringens muligheder blandt virksomheder og kommuner, at det bliver mere attraktivt at bo og drive virksomhed i regionen samt øget tiltrækning af internationale virksomheder og investeringer. De tre indsatser har et samlet budget på 10 mio. kr., heraf 5 mio. kr. fra Region Hovedstaden. Fyrtårnsprojektet gennemføres fra 2017 til 2019.

Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger

Fyrtårnsprojektet skal udnytte de muligheder, åbningen af forskningsfaciliteterne ESS og MAX IV i Lund giver for at gøre Greater Copenhagen til et udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger. Projektets mål er at opbygge et økosystem omkring faciliteterne, herunder især det planlagte MAX IV-datacenter i hovedstadsregionen. Økosystemet skal sikre vækst og jobskabelse ved opkvalificering og opstart af virksomheder, specielt inden for områderne: Billedteknologi på hospitalerne, velfærdsteknologi samt smart vækst, gennem anvendelse af den nye viden, der genereres i datacentret. Det forventes, at 250 virksomheder benytter økosystemets ydelser, og at der skabes 25 start-ups med en samlet omsætning på minimum 150 mio. kr. Som led i fyrtårnsprojektet afvikles der tre internationale konferencer i 2017/2018 med ESS og MAX IV som omdrejningspunkt.

Det samlede projekt har et budget på 80 mio. kr., heraf 9 mio. kr. fra Region Hovedstaden. Fyrtårnsprojektet gennemføres i perioden 2017-2020.

Handlingsplan for den regionale vækst- og udviklingsstrategi 2017-2018 er vedlagt som bilag 8.

Den samlede bevilling til de syv fyrtårnsprojekter er på 39,7 mio. kr., hvoraf 38,7 mio. kr. tages fra ReVUS-midlerne, der er reserveret i budget 2017. 1 mio. kr. tages fra ReVUS-midlerne, der er reserveret i budget 2018. De resterende 0,5 mio. kr. af ReVUS-midlerne i budget 2017 anvendes på at forberede den kommende ReVUS, så de politiske drøftelser herom kan starte op primo 2018 på et solidt analytisk grundlag.

KONSEKVENSER

Ved en tiltrædelse af indstillingen godkendes medfinansiering til syv fyrtårnsprojekter i ReVUS-handlingsplanen for 2017-2018, som derved kan igangsættes.

RISIKOVURDERING

Der er ingen særlige risici forbundet med en tiltrædelse af indstillingen. Såfremt projekterne ikke gennemføres i overensstemmelse med tilsagnsgrundlaget, kan de stoppes og uforbrugte midler tilbageføres.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

Udgifterne på i alt 38,7 mio. kr. til de syv fyrtårnsprojekter afholdes inden for de afsatte ReVUS-midler for 2017 med undtagelse af "Trafikplan for hovedstadsregionen", hvor 1 mio. kr. tages fra ReVUS-midlerne 2017 og 1 mio. kr. fra ReVUS-midlerne i 2018. Alle udgifter på nær bevillingen til "Trafikplan for hovedstadsregionen" og "Smart Greater Copenhagen", bogføres som tilsagn, hvilket betyder, at den samlede udgift til det enkelte projekt indgår i regnskabet for 2017, uanset at tidspunktet for udbetaling af midlerne strækker sig over flere år.

De resterende 0,5 mio. kr. af ReVUS-midlerne i budget 2017 anvendes på at forberede den kommende ReVUS.

KOMMUNIKATION

De enkelte fyrtårnsprojekter vil blive vurderet enkeltvis i forhold til udarbejdelse af en særskilt presseplan som led i de strategiske kommunikationsindsatser.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

Sagen forelægges parallelt i miljø- og trafikudvalget vedr. de fire punkter, som falder under miljø- og trafikudvalgets ressort (fyrtårnsprojekter "Trafikplan for hovedstadsregionen", "Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi" "Smart Greater Copenhagen" og "Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen". Sagen forelægges forretningsudvalget den 9. maj 2017 og regionsrådet den 16. maj 2017.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Claus Bjørn Billehøj

JOURNALNUMMER

17006263

BILAGSFORTEGNELSE

- 📎 1. Trafikplan
- 📎 2. Vækstkritiske kompetencer
- 📎 3. Ressourceeffektivitet
- 📎 4. Fødevarer
- 📎 5. Smart Greater Cph
- 📎 6. Digital infrastruktur og datahub
- 📎 7. Bæredygtige materialeløsninger
- 📎 8. ReVUS Handlingsplan 2017-2018

4. DRØFTELSESSAG: REGION HOVEDSTADENS VIDERE SAMARBEJDE MED HAMBORG

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Der eksisterer en række tætte og velfungerende samarbejdsrelationer mellem Hamborg Metropolregion og Greater Copenhagen, fx i regi af Wonderful Copenhagen, Copenhagen Capacity og STRING-organisationen. Relationerne mellem de to metropolregioner bliver i de kommende år endnu vigtigere med udsigten til åbningen Femern Bælt-forbindelsen i 2028, og en reduceret rejsetid til Hamborg på 2½ timer.

Erhvervs- og vækstudvalget besøgte Hamborg i maj 2016 med henblik på at udveksle erfaringer indenfor bl.a. erhvervsudvikling, forskning og turisme, samt drøfte potentialerne for et generelt styrket samarbejde med den nordtyske storby. I forlængelse af studieturen blev det aftalt, at administrationen skitserer mulighederne for at styrke samarbejdet med Hamborg, som forelægges til drøftelse med denne sag.

INDSTILLING

Administrationen indstiller overfor erhvervs- og vækstudvalget:

- ▮ **at** drøfte nedenstående anbefalinger med henblik på at styrke samarbejdet mellem Region Hovedstaden og Hamborg.

POLITISK BEHANDLING

Drøftet.

SAGSFREMSTILLING

Hamborg er den metropol, der ligger tættest på København. Samtidig er Hamborg for mange virksomheder porten til det tyske marked – et af Danmarks vigtigste nærmarkeder. I 2028 – efter åbningen af den faste forbindelse over Femern Bælt – vil Hamborg rykke endnu tættere på hovedstaden. Forbindelsen vil være en ”game changer” for samarbejdet mellem Greater Copenhagen og Hamborg/Nordtyskland.

Der eksisterer allerede i dag politiske og administrative samarbejdsrelationer mellem Region Hovedstaden og Hamborg, både bilateralt og i STRING-samarbejdet. Nedenstående giver et overblik over, hvilke samarbejdsrelationer der i dag eksisterer og hvordan samarbejdet over de kommende år kan udvides. Administrationen vurderer, at samarbejdet kunne styrkes på følgende områder:

- ▮ Strategisk partnerskab mellem Region Hovedstaden og Københavns Kommune, som anvender Københavns Kommunes eksisterende samarbejde med Hamborg som løftestang til at udbrede relationerne til hele Greater Copenhagen. Administrationen afsætter op til 250.000 kr. fra puljen til strategisk udvikling af Greater Copenhagen til disse aktiviteter.
- ▮ Strategisk involvering af Greater Copenhagen-parterne i ”Hamburg-Copenhagen Business Forum” – et arrangement, som næste gang afholdes i 2018. Arrangementet er en tilbagevendende begivenhed og platform for virksomheder, som arrangeres af Dansk Industri og Dansk-Tysk Handelskammer. Administrationen vil arbejde for, at Greater Copenhagen & Skåne Committee bliver en af medarrangører af denne begivenhed. Administrationen afsætter op til 250.000 kr. fra puljen til strategisk udvikling af Greater Copenhagen til dette.
- ▮ Udvidet samarbejde på udvalgte områder igennem operatørerne, særligt en drøftelse med Wonderful Copenhagen og Copenhagen Capacity om, hvilke konkrete projekter der kan iværksættes med Hamborg, og hvorvidt disse projekter kan indgå som en del af organisationernes nye resultatkontrakter med Region Hovedstaden. Konkret anbefales det, at erhvervs- og vækstudvalget i første omgang bestiller notater fra de to organisationer, som skitserer, hvordan samarbejdet med Hamborg på de respektive områder kan styrkes.
- ▮ Administrationen vil arbejde for, at relevante klyngeorganisationer i Greater Copenhagen får et tættere samarbejde med relevante parter i Hamborg, hvor det giver mening.

Følgende samarbejdsrelationer mellem Region Hovedstaden og Hamborg eksisterer allerede i dag:

Femern Bælt

Den faste forbindelse over Femern Bælt er central for det fremtidige samarbejde mellem Østdanmark og Nordtyskland. Region Hovedstadens samarbejde med Hamborg vedr. Femern Bælt foregår i dag gennem STRING. STRING driver lobbyindsatsen for forbindelsens realisering på nationalt og europæisk niveau og skaber opmærksomhed om de erhvervsmæssige muligheder, som forbindelsen åbner op for. Med forbindelsen reduceres rejsetiden mellem København og Hamborg fra 4½ timer i dag til 2½ timer. For virksomheder, borgere og forskere åbnes der op for tættere relationer til Hamborg, som STRING på sigt skal være med til at realisere og facilitere. Det regnes pt. med, at starten på anlægsprojektet vil være i 2019/2020 med en åbning af forbindelsen i 2028.

Greater Copenhagen

Metropolregion Hamborgs erfaring med regionalt politisk samarbejde mellem erhvervsliv, regioner og kommuner kan med fordel inspirere Greater Copenhagens videre udvikling. Hamborg og byens omegnskommuner er gået gennem den samme proces, som der er sket i regi af Greater Copenhagen – etableringen af et regionalt politisk samarbejde om bl.a. turisme, branding, erhvervsfremme og videnskabeligt samarbejde. Metropolregion Hamburg har en historie, der rækker tilbage til 1960'erne. Metropolregionen har i denne sammenhæng også etableret et formelt politisk setup. Bestyrelsen i Greater Copenhagen & Skåne Committee planlægger at besøge Hamborg i maj 2017. Studieturen kan resultere i en række anbefalinger til både videreudviklingen af Greater Copenhagen og styrkelse af samarbejdet med Hamborg.

Samarbejde mellem ESS/MAX IV i Lund og DESY/XFEL i Hamborg

Administrationen har i 2016 intensiveret kontakten til DESY og XFEL-anlæggene i Hamborg. De fire storskalaanlæg er oplagte partnere, da de – i et globalt perspektiv – ligger yderst tæt på hinanden, og fordi alle anlæggene muliggør forskning inden for de samme forskningsområder. Allerede i dag eksisterer der et stærkt forskningsmæssigt og videnskabeligt samarbejde anlæggene imellem. Der er dog potentiale for at styrke samarbejdet om, hvordan de erhvervs- og vækstrelaterede effekter af anlæggene kan høstes bedst muligt. Administrationen er derfor i dialog med Hamborg bl.a. om spørgsmålene om, hvordan man bedst muligt sikrer erhvervslivets brug af anlæggene, og hvordan man kan samarbejde om talenttiltrækning og forskningsmæssig branding. Det forventes, at dette arbejde intensiveres i de kommende år.

Operatørbaseret samarbejde

Både hovedstadsregionen og Hamborg har en styrkeposition inden for bæredygtig energi/cleantech. Der findes stærke klyngeorganisationer i både Greater Copenhagen (CLEAN) og Hamborg (Renewable Energy Hamburg), som allerede i dag samarbejder tæt. Der eksisterer også et samarbejde mellem Wonderful Copenhagen og Hamburg Tourismus på turismeområdet, bl.a. via fælles markedsføring i Kina og udvekslingsaktiviteter. Samarbejdet er blevet skrevet ind som en del af den eksisterende resultatkontrakt mellem Region Hovedstaden og Wonderful Copenhagen. Dette samarbejde forventes at blive styrket over de kommende år. Også Copenhagen Capacity har opbygget kontakter til erhvervsfremmeaktører i Hamborg, hvor man pt. sammen med Københavns Kommune arbejder på at lave et udvekslingsprogram for start-up-virksomheder.

KONSEKVENSER

Ved tiltrædelse af indstillingen drøftes anbefalingerne, som administrationen arbejder videre med at realisere, såfremt udvalget ønsker dette.

RISIKOVURDERING

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ingen risici.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

Ingen bevillingstekniske konsekvenser.

KOMMUNIKATION

Ingen særskilt kommunikationsindsats planlagt.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Claus Bjørn Billehøj

JOURNALNUMMER

15018902

5. DRØFTELSESSAG: INDSATSER FOR STÆRKERE INNOVATION I REGION HOVEDSTADEN

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Region Hovedstadens overordnede vision er at være en grøn og innovativ metropol med høj vækst, livskvalitet og et sammenhængende sundhedsvæsen på internationalt topniveau.

Under denne vision arbejder regionen på at styrke innovation, da innovation er nødvendigt for at sikre morgendagens drift. Vi skal kunne levere høj kvalitet i patientbehandlingen med stadig mere begrænsede midler.

Behovet for at omstille regionen til en forretning med stærke innovationskompetencer er også politisk aktuelt. Med budgetaftalen for 2017 blev det besluttet, at "der er behov for at styrke innovationen på tværs i Region Hovedstaden herunder særligt den medarbejderdrevne innovation på det enkelte hospital og nyttiggørelse af gode ideer på tværs af hospitaler. Derfor ønsker partierne et oplæg primo 2017 til, hvordan arbejdet med innovation kan forbedres, herunder hvordan erfaringerne fra udviklingsprojektet "Ideriget" på Rigshospitalet kan indgå."

Som opfølgning på ovenstående tekst i budgetaftalen og budgetsemnariet d. 29. marts 2017 redegør nærværende sag for, hvordan regionen konkret arbejder med at forbedre rammevilkårene for innovation og lægger op til en drøftelse af de dilemmaer, vi står overfor samt regionsrådets mulige rolle i et nyt innovationssetup.

Drøftelsen vil tage udgangspunkt i et oplæg fra direktør i Center for Regional Udvikling, Claus Bjørn Billehøj.

INDSTILLING

Administrationen indstiller overfor erhvervs- og vækstudvalget:

- at indsatsen for bedre rammer for stærkere innovation i Region Hovedstaden drøftes med særligt henblik på politikernes rolle.

POLITISK BEHANDLING

Drøftet.

SAGSFREMSTILLING

Hvor er udfordringerne i dag?

I Region Hovedstaden er vi overordnet set gode til at tænke innovativt, og mange gode ideer udvikles, afprøves og implementeres lokalt på hospitalerne. Der findes dog i dag ingen fælles beslutnings- eller infrastruktur for innovation. Det resulterer i, at innovationspotentialet ikke er fuldt indfriet, og de innovative løsninger ikke i tilstrækkelig grad implementeres og skaleres. Det er en udfordring. Nye løsninger er nødvendige for, at regionen fremadrettet kan løse sine opgaver inden for rammen.

Hvor kan rammerne for innovation forbedres?

For at forbedre rammerne arbejder administrationen ad tre spor:

1. Styrke kulturen omkring innovation

Vi skal blive bedre til at tale sammen om innovation, tænke innovation og belønne dem, der går foran. Derfor arbejdes der på at styrke innovationskulturen i Region Hovedstaden bl.a. via afholdelse af årlige idékonkurrencer.

I 2017 gennemfører administrationen således en pilottest for en tværgående idékonkurrence med kraftig inspiration fra Idériget. Idériget var en innovationskonkurrence, der i perioden 2013-2015 blev afholdt på Rigshospitalet. Vinderne var blandt andet et team fra hæmatologisk afsnit på Rigshospitalet, der udviklede den såkaldte kemopumpe. Idéen var så god, at den også vakte europæisk opmærksomhed og vandt blandt andet prisen "Den offentlige sektor som partner for et bedre samfund" som uddeles af

Tanken med den nye konkurrence er, at udbrede de gode elementer fra Idériget til en fælles regional idékonkurrence. Konkurrencen løber fra starten af 2017 og året ud. Den gennemføres med henblik på at hjælpe den medarbejderdrevne innovation på vej og styrke innovationskulturen på tværs i regionen. Fokus er på de praksis-, patient- og borgernære medarbejderes evne til at spotte og udvikle nye, forbedrende tiltag i det daglige arbejde. Regionsrådsformanden er med i det endelige evalueringspanel, der udpeger de tre vindere.

I efteråret 2017 evalueres idékonkurrencen med henblik på at komme med et oplæg til en varig model for afholdelse af idékonkurrencen. Hvordan den varige model konkret skal se ud, vil blive fremlagt for regionsrådet omkring årsskiftet 2017.

2. Bedre service til innovation

Udvikling af regionens sundhedsvæsen foregår gennem flere forskellige indsatser bl.a. Lean, forbedringsarbejde og kvalitetsarbejde. Det er derfor centralt, at nye rammer for innovation sikrer synergi og hensigtsmæssigt samspil med disse øvrige spor, så medarbejderne og virksomhederne oplever regionens arbejde med udvikling som sammenhængende. Uanset om en idé til forandring kan kategoriseres som en forbedring eller en innovation, skal forandringen spille ind til de samme definerede mål - her er Det Nationale Kvalitetsprogram og regionens egne driftsmål centrale. I arbejdet med styrkede rammer for innovation i 2017 tages der udgangspunkt i regionens definition "nyt, nyttigt, nyttiggjort", og den vil i løbet af 2017 blive uddybet med henblik på at sikre koblingen til de øvrige udviklingsspor.

3. Styrke det ledelsesmæssige ansvar for at forbedre rammerne for innovation

Med udgangspunkt i de mange gode idéer, der er blandt medarbejderne, arbejdes der i 2017 for at styrke implementeringen og skaleringen af disse. Blandt andet ved at tydeliggøre "vejen" fra idé til implementering og skalering, herunder hvornår der træffes beslutninger. Her skal årshjul, roller, ansvar mv. tydeliggøres over for både ledelse og medarbejdere.

Emner til politisk diskussion

På baggrund af ovenstående og administrationens arbejde med at styrke innovation opstår en række centrale dilemmaer, som skal håndteres:

- ┆ Skal Region Hovedstaden være bedst til at købe sidste nyt, eller skal vi skabe nyt, der passer til vores behov?
- ┆ Skal innovation gennemsyre vores kerneopgaver som en arbejdsform, eller er innovation en opgave for særligt trænedede medarbejdere?
- ┆ Skal virksomhederne komme med løsninger til os, eller skal regionen efterspørge løsninger fra virksomhederne?
- ┆ Skal vi investere stort med stor risiko og måske stor gevinst, eller skal vi investere sikkert med mindre risiko og mindre udbytte?

Udover konkrete dilemmaer er det relevant at udvalgene drøfter politikernes mulige rolle i et nyt innovationssetup, herunder:

- ┆ Hvordan kan regionsrådet bidrage til at gå forrest - fx ift. at investere proportionalt med udfordringen?
- ┆ Hvordan kan regionsrådet bidrage med tydelig kommunikation til omverdenen omkring de udfordringer vi gerne vil løse?
- ┆ Hvordan kan regionsrådet skabe tydelighed omkring de politiske prioriteringer?

Drøftelserne vil blive en del af administrationens videre arbejde med at styrke rammerne for innovation. Det er hensigten, at administrationen på baggrund af drøftelserne vil udarbejde et oplæg til, hvordan regionsrådet indgår i de nye styrkede rammer for innovation ultimo 2017.

KONSEKVENSER

Erhvervs- og vækstudvalgets drøftelse af sagen vil blive inddraget i administrationens videre arbejde med fremtidige rammer for innovation.

RISIKOVURDERING

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ingen risici.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen har ikke i sig selv bevillingstekniske konsekvenser.

KOMMUNIKATION

Ingen særskilt kommunikationsindsats planlagt.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

Sagen forelægges parrallelt i sundhedsudvalget d. 25. april og erhvervs- og vækstudvalget d. 2. maj 2017.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg / Claus Bjørn Billehøj

JOURNALNUMMER

17007699

BILAGSFORTEGNELSE

- 📎 1. Præsentation af indsatsen for at styrke rammerne for innovation
- 📎 2. Præsentation vist på mødet

6. DRØFTELSESSAG: FORSLAG TIL BUDGET 2018

BAGGRUND FOR SAGENS FREMLÆGGELSE

Forretningsudvalget besluttede på mødet den 24. januar 2017 processen for den kommende budgetproces for Budget 2018.

Udvalgene skal dels drøfte resultatet af de analyser, der blev vedtaget i forbindelse med budgettet for 2017, og udvalgene har på samme måde som tidligere år mulighed for at komme med forslag, der skal indgå i budgetforhandlingerne. Administrationen har ikke modtaget forslag til drøftelse i erhvervs- og vækstudvalget. Eventuelle forslag kan forelægges på mødet. Administrationen foreslår desuden en ny frist (den 8. maj) for at fremsende forslag.

Budgettet for regional udvikling omfatter på nuværende tidspunkt et råderum på 18 mio. kr. Beløbet kan ændre sig i forlængelse af regionernes økonomiaftale med staten. Administrationen foreslår, at ca. 5 mio. kr. heraf målrettes finansieringsudfordringer af kollektiv trafik.

INDSTILLING

Administrationen indstiller overfor erhvervs- og vækstudvalget:

- ▮ at drøfte hvilke forslag, der skal arbejdes videre med som udvalgets forslag til budget 2018.

POLITISK BEHANDLING

Drøftet.

Konservative stillede af hensyn til de eventuelt afledte budgetmæssige konsekvenser forslag om en fælles drøftelsessag med miljø- og trafikudvalget på kommende udvalgsmøde, som belyser de trafikale, fremkommeligheds, miljø- og vækstmæssige konsekvenser ved en evt. udvidelse af parkeringszone i Københavns Kommune jævnfør det aktuelle forslag, som er fremlagt af teknik- og miljøborgmesteren i Københavns Kommune. Såfremt miljø- og trafikudvalget ikke ønsker en fælles drøftelse, ønsker Konservative, at det alene er en drøftelse i erhvervs- og vækstudvalget.

Et enigt udvalg godkendte forslaget.

SAGSFREMSTILLING

I lighed med de seneste år anmodes udvalgene om at bidrage til budgetprocessen og skal:

- ▮ Drøfte analyser inden for udvalgets ressortområde fra budget 2017
- ▮ Drøfte mulige input til nye budgetinitiativer, herunder eventuelle tekstmæssige input til en budgetaftale for 2018
- ▮ Eventuelt fremkomme med forslag til finansiering af budgetinitiativer.

Der er mellem gruppeformændene aftalt, at det tilstræbes at hvert udvalg fremsender indtil fem budgetforslag til budgetforhandlingerne i august/september 2017. De fremsendte forslag fra hvert udvalg vil blive præsenteret og uddybes i forbindelse med opstarten på budgetforhandlingerne i august 2017.

Administrationen har frem til fristen for mødet den 2. maj modtaget få forslag og foreslår derfor en ekstra frist den 8. maj 2017 for at fremsende forslag. Administrationen kvalificerer derefter de fremsatte forslag, så udvalget på mødet den 30. maj kan prioritere forslagene, der skal indgå i budgetforhandlingerne. Der er pt. fremsendt 8 forslag inden for regional udvikling, alle vedrører miljø- og trafikudvalgets ressort:

Til orientering er der vedlagt en oversigt over budgetforslag til drøftelse i miljø- og trafikudvalget den 2. maj (bilag 1).

Der er ikke, som i tidligere år, taget stilling til spørgsmålet om en politisk prioriteringspulje. Forretningsudvalget tager stilling hertil, på udvalgets møde i juni.

Analyser fra budget 2017 - Analyse af praktikpladspotentialet

For aktivt at understøtte 25 pct. målsætning blev det i forbindelse med budget 2017 besluttet at undersøge potentialet for, hvordan Region Hovedstaden bedst og mest effektivt kan gøre en forskel på elevområdet. Administrationen undersøger aktuelt mulighederne for at løfte måltallet. Foreløbigt vurderer administrationen, at der vil være størst potentiale for at uddanne flere elever i centrene administrative områder, frem for på hospitalerne, som allerede løfter uddannelsesopgaven på mange niveauer. Analysen er forankret i Center for HR og forventes færdig i løbet af foråret.

KONSEKVENSER

Ved en tiltrædelse af indstillingen vil første drøftelse af, hvilke budgetforslag udvalget ønsker at videreføre til budgetforhandlingerne blive gennemført. De forslag, som udvalget ønsker en endelig budgetbeskrivelse på vil blive drøftet på det kommende møde med henblik på en endelig prioritering af udvalgets budgetforslag, hvor maksimalt fem forslag skal videreføres.

RISIKOVURDERING

En tiltrædelse af indstillingen indebærer ikke yderligere risici end det i sagen henviste.

BEVILLINGSTEKNISKE KONSEKVENSER

En tiltrædelse af indstillingen har ikke i sig selv bevillingstekniske konsekvenser.

KOMMUNIKATION

Ingen særskilt kommunikationsindsats planlagt.

TIDSPLAN OG VIDERE PROCES

På mødet den 30. maj 2017 i erhvervs- og vækstudvalget drøfter og prioriterer udvalget de forslag, der skal sendes fælles til forretningsudvalgets og regionsrådets behandling.

DIREKTØRPÅTEGNING

Hjalte Aaberg/Claus Bjørn Billehøj

JOURNALNUMMER

17011528

BILAGSFORTEGNELSE

1. budgetforslag fremsat til møde 2. maj

7. EVENTUELT

EVENTUELT

MØDETIDSPUNKT

02-05-2017 14:30

MØDESTED

Mødelokale H7+H8 på Regionsgården

MEDLEMMER

Marianne Stendell	Medlem	Deltog
Lars Gaardhøj	Formand	Deltog
Erik R. Gregersen	Medlem	Deltog
Hans Toft	Næstformand	Deltog
Carsten Scheibye	Medlem	Deltog
Per Roswall	Medlem	Deltog
Marianne Frederik	Medlem	Deltog
Finn Rudaizky	Medlem	Deltog
Erik Lund	Medlem	Deltog

INDHOLDSLISTE

1. Meddelelser - 1. kvartalsrapportering 2017 på kongeindikatorer og driftsmål
2. Meddelelser - Aktuel orientering
3. Meddelelser - Rullende dagsorden

1. MEDDELELSER - 1. KVARTALSRAPPORTERING 2017 PÅ KONGEINDIKATORER OG DRIFTSMÅL

MEDDELELSER

Som led i regionsrådets kvartalsvise opfølgning på status og fremdrift på driftsmålene blev 1. kvartalsrapportering drøftet i forretningsudvalget den 4. april og regionsrådet den 18. april 2017. Der redegøres her for status på kongeindikatorer og driftsmål af relevans for det regionale udviklingsområde.

Kongeindikatorer

Kongeindikator: Hjemtagning af eksterne midler til forskning og innovation fra offentlige og private kilder

Dette er indikatoren for den politiske målsætning "ekspansive vidensmiljøer".

Der måles på regionens samlede indhentning af eksterne midler til forskning og innovation fordelt på hospitaler, virksomheder og centre. Ambitionsniveauet for kongeindikatoren ekstern finansiering/eksterne indtægter til forskning og innovation fra offentlige og private kilder er 1 % årlig stigning i eksterne indtægter sammenlignet med det foregående år (målt i faste priser). Det er vanskeligt at fastlægge et realistisk konkret mål uden en baseline, men der vil som led i udvikling af den regionfælles handlingsplan for forskning, blive fastlagt et ambitiøst absolut mål for ekstern finansiering af forskning fra 2018 baseret på baseline for 2016.

I perioden januar-februar 2017 er der registreret 175,7 mio. kr. i eksterne indtægter svarende til 17 % af målopfyldelsen for 2017 (2% højere end i 2016).

Kongeindikator: CO₂

Dette er indikatoren for "grøn og innovativ metropol".

Region Hovedstaden som virksomhed

Nøgletal for klimaregnskab fremgår af nedenstående tabel:

Klimaregnskab	2013 (baseline)	2015	Ambitionsniveau 2025
CO ₂ -udledning*	122.080 tons	109.423 tons	54.350 tons
Genanvendelse af affald**	2.839 tons	3.057 tons	6.000 tons

* el, varme og transport fra Region Hovedstadens hospitaler, virksomheder og koncerncentre.

** sparet CO₂-udledning som følge af øget genanvendelse.

Næste årlige opdatering vil foreligge via koncernens klimaregnskab 2016 til afrapporteringen i 2. kvartal 2017.

Region Hovedstaden som geografi

For hovedstadsregionen som geografi trækkes data fra Energistyrelsens energi og CO₂-regnskab version 1.0 fra oktober 2016. Den første version af det kommunale Energi og CO₂-regnskab skal tages med forbehold, da der udestår kvalitetssikring fra nogle kommuner samtidig med, at det ikke er muligt at korrigere i alle data.

Kommunerne i hovedstadsregionen har generelt stor fokus på at reducere CO₂-udslippet og energiforbruget. Det ses bl.a. ved, at kommunerne som minimum har som mål at reducere CO₂-udslippet med 2 pct. om året. Derudover er kommunerne generelt aktive med at igangsætte indsatser, der skal bidrage til en fossilfri varme og energiforsyning. I forhold til Energistyrelsens nye Energi og CO₂-regnskab har kommunerne i hovedstadsregionen over tid reduceret CO₂-udledningen med 10 % i årene

fra 2010 til 2014.

Nøgletal for Energistyrelsens første version af energiregnskabet, fremgår af nedenstående tabel:

Energiregskab	2010	2014
Samlede CO ₂ -udslip for hovedstadsregionen	6.181.926 tons	5.551.577 tons
Tons pr. indbygger	-	3,2 tons

Data forventes lanceret årligt, og næste version i efteråret 2017.

Driftsmål

Status og fremdrift for alle driftsmål fremgår af bilag.

JOURNALNUMMER

15011475

BILAGSFORTEGNELSE

① 1. Status driftsmål regional udvikling, 1. kvartalsrapportering 2017

2. MEDDELELSER - AKTUEL ORIENTERING

MEDDELELSER

Erhvervs- og vækstudvalget har modtaget følgende orienteringer:

- Den 29. marts 2017: Rungsted Gymnasium har trukket ansøgning om HHX.

JOURNALNUMMER

14002193

3. MEDDELELSER - RULLENDE DAGSORDEN

MEDDELELSER

Rullende dagsorden for emner til erhvervs- og vækstudvalgets kommende møder er vedlagt som bilag. Den rullende dagsorden er foreløbig, og der kan opstå behov for udskydelse af emner eller suppling med ekstra punkter, hvilket vurderes løbende af administrationen.

JOURNALNUMMER

14002193

BILAGSFORTEGNELSE

📎 1. Rullende dagsorden for erhvervs- og vækstudvalget

Region
Hovedstaden

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

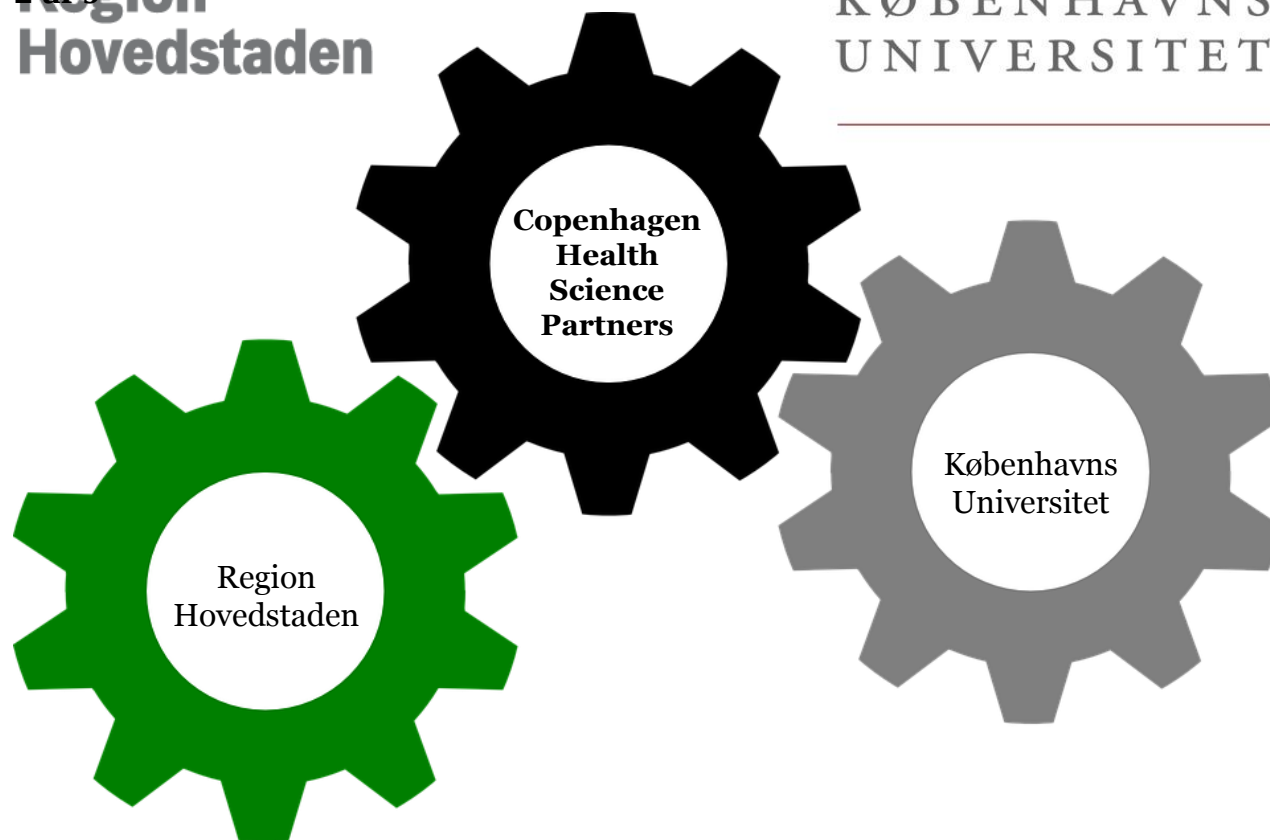
MÅLBILLEDE

*For et styrket samarbejde mellem
Københavns Universitet og Region
Hovedstaden på sundhedsområdet*

Region
Hovedstaden

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

*Copenhagen Health Science Partners skal styrke samarbejdet mellem Region Hovedstaden og Københavns Universitet og understøtte en **fælles udvikling** på sundhedsområdet.*

*Intensiveret samarbejde imellem excellent forskning, klinik og uddannelse skal sikre fortsat **høj kvalitet og sammenhæng** i sundhedsvæsenet til gavn for patienterne. Fælles prioritering og udvikling skal drive en række udvalgte satsningsområder og sikre samfundsmæssig værdiskabelse og konkrete resultater for borgerne.*

DEN FÆLLES AMBITION (WHY)

Punkt nr. 1 - Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups
Den fælles ambition er den del af målbilledet, som beskriver *hvorfor* København Universitet (KU) og Region Hovedstaden (RegionH) vil løfte det strategiske samarbejde til et nyt niveau. Det er den ambition – og den passion – som hele tiden skal drive udviklingen af samarbejdet.

Bilag 1 - Side -3 af 9

I.

Hvis borgerne fortsat skal opleve den højeste kvalitet og sammenhæng i ydelser og services må sundhedsvæsenet udvikle sig. Nybrud og faglig udvikling er afgørende for denne transformation, med **excellent forskning** på højt internationalt niveau som et af kerne elementerne.

II.

Reel værdiskabelse for borgerne kræver at den excellente forskning sættes hurtigt i spil. Samspillet mellem forskning og klinik skal være gensidigt og fungere så sømløst som muligt. Gennem styrket samarbejde skal vi samtidig bidrage til **samfundsmæssig værdiskabelse, udvikling og vækst**. Det translationelle, tværfaglige og tværsektorielle med stor samfundsværdi skal prioriteres.

III.

Forandringen på sigt sker kun, hvis vi også **udvikler vores uddannelser**. Gennem nye og forbedrede uddannelser kan ny forskning hurtigt komme bredt i spil i klinikken.

IV.

Organisatoriske grænser, unødigt bureaukrati og kulturforskelle må ikke hæmme denne udvikling. **Agilitet, fokus, innovation og fremdrift** skal vi lykkes med. Vi må have modet og viljen til at lave de fælles valg, beslutninger, forandringer og investeringer.

V.

Hovedstadsregionen – Greater Copenhagen – skal være kendt som en international udviklingsmotor og kendt for vores fælles sundhedsforskningsakademi – **Copenhagen Health Science Partners** – der har sit afsæt i unikke danske styrkepositioner: den excellente sundhedsforskning, stor og tilgængelig viden om vores borgere, hurtige beslutningsgange og fladt hierarki samt viljen og evnen til at udfordre det bestående.

DEN FÆLLES AMBITION

Fase 0: Efterår 2016 Forberedelse

Etablering af Executive Committee og sekretariat, fastlæggelse af pejlemærker, kriterier for CAGs og første call samt økonomisk og politisk afklaring

Fremdrift	1. Indholds- målsætninger	2. Miljøer og udvælgelse	3. Governance	4. Fælles investering og fundraising
Fase 1: 2017 Måltrettet opstart	Fælles satsninger udvalgt og igangsat	4 CAGs vælges og opstartes gennem åbent call	Governance-struktur er etableret	Begrænset budget til Executive Committee og sekretariat
Evaluering af fase 1 og tilpasning af fase 2	Eksternt brand lanceret og kommunikation med eksterne partnere etableret	Uddannelses- udvikling (fødekæde og fremtidens kompetencer)	Justering af governance-struktur	Strategisk udviklingspulje
Fase 2: 2018 Udbredelse	Uddannelses- forandring	Flere CAGs udvælges i fri konkurrence og bred involvering omkring beslutnings- kriterier	Løbende tilpasning og forankring af governance- strukturen	4 satsninger i fuld gang og finansiering tiltrukket
Evaluering af fase 2 og tilpasning af fase 3	Sikre fødekæde af medarbejdere			Vurdering af infrastruktur
Fase 3: 2019-20 Konsolidering	Fælles int. rekrutteringer			Flere satsninger finansieret
	Flere CAGs udvælges			Fælles økonomisk ramme udvides
	Fælles infrastruktur etableres			

FORBEREDENDE FASE I EFTERÅRET 2016

Punkt nr. 1 - Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups

I efteråret fastlægges de nærmere rammer for opstarten af det styrkede samarbejde under hensyntagen til den vedtagne MoU. Den nuværende styrelse og med hjælp fra den nuværende strategigruppe varetage opgaverne frem til etableringen af et Executive Board og sekretariatet, som derefter tager over.

- **Etablering af governancestruktur**

Der nedsættes et Executive Board bestående af repræsentanter fra både RegionH og KU udvalgt fra den øverste ledelse med henblik på at sikre en tilstrækkelig strategisk forankring. Der etableres ligeledes et Partner Board, der har til opgave at sikre at samarbejdet mellem de to moderorganisationer fungerer, målbilledets intentioner forfølges samt at samarbejdet udvikles til andre fagområder når det vurderes relevant.

- **Etablering af sekretariat**

Der etableres et mindre sekretariat med henblik på at understøtte Executive Board og hjælpe de udvalgte CAGs med at udarbejde forretningsplaner, som skal beskrive behovet for og potentialet i investeringer og indsatser. Til at lede sekretariatet ansættes en leder som refererer til formandskabet i Executive Board.

- **Fastlæggelse af rammer for CAGs**

I efteråret fastlægges de nærmere rammer for CAGs, lige som der beskrives krav til ledelse, forretningsplaner, monitorering og evaluering af indsatser etc. Ved afslutningen af den forberedende fase foreligger der således en generel funktionsbeskrivelse for CAGs. Desuden ansættes en direktør for CHSP som bliver en central person i den fremtidige udvikling af CAGs.

- **Etablering af samarbejdsaftale og politisk behandling**

Der udarbejdes en formel samarbejdsaftale på baggrund af drøftelserne i fase 0 og den allerede vedtagne MoU. Samarbejdsaftalen skal godkendes politisk i de to organisationer.

- **Kommunikation med interne og eksterne interessenter**

Der udarbejdes en kommunikationsplan, som tager højde for øvrige interessenter, herunder virksomheder, DTU, Region Sjælland m.fl.

- **Lancering af målbilledet og call for første fire CAGs**

Forud for opstarten af fase 1 vil målbilledet og de i forberedelsesfasen fastlagte rammer blive præsenteret på et stormøde for relevante interessenter i efteråret 2016. I forbindelse med lanceringen åbnes ligeledes for call for de første fire CAGs, der opstartes i fase 1.

August 2016 September 2016 Oktober 2016 November 2016 December 2016

Etablering af governancestruktur

Etablering af sekretariat

Fastlæggelse af rammer for CAGs

Samarbejdsaftale og politisk behandling

Kommunikationsplan

Lancering og call

Møde i Erhvervs- og vækstudvalget d. 02-05-2017

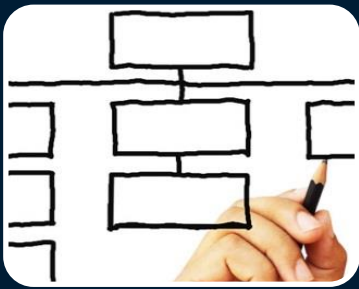
1. INDHOLDSMÅLSÆTNINGER (WHAT)

Indholdsmaalsætningerne beskriver de konkrete resultater, som et styrket samarbejde mellem RegionH og KU vil opnå i hver af de tre faser. Indholdsmaalsætningerne skal således synliggøre, hvad det styrkede samarbejde overordnet set skal måles på i hver af de tre faser. Nedenfor ses umiddelbare bud på målsætninger, men disse fastlægges endeligt i fase 0 og justeres forud for hver fase.

Fase 1

- Første fire CAGs udvalgt og etableret baseret på klare forretningsplaner
- Finansiering af udvalgte CAGs, opstart og tiltrækning af eksterne midler
- Fælles brand etableret: Copenhagen Health Science Partners
- Fælles karriereplaner og rekrutteringsplan i CAGs, herunder øget international rekruttering
- anbefalinger til strategi for fælles uddannelsesudvikling er lavet
- Kortlægning og identifikation af behov for fælles infrastruktur
- Fælles governancestruktur – Partner Board, Executive Board og sekretariat – etableret og i drift

Fase 2

- Nye CAGs udvalgt og igangsat
- Markant flere fælles stillinger, internationale profiler rekrutteret
- Plan for udvikling af uddannelserne og de første relevante uddannelser revideret
- Ledelsesuddannelser er af mere tværgående karakter
- Aftale om nuværende og fremtidig fælles infrastruktur

Fase 3

- Synlig samfundsmæssig værdiskabelse (innovation og vækst)
- Borgerne oplever konkrete resultater af det øgede samarbejde i sundhedsvæsenet
- Fase 1 CAGs etableret som verdensklasse miljøer med internationalt anerkendte resultater
- Samarbejdet internationalt synligt og anerkendt, investeringer og talenter er tiltrukket
- Uddannelserne understøtter et styrket fremtidigt samarbejde om udvikling af klinik og region
- Løbende investeringer i nye CAGs og infrastruktur
- Samarbejde på tværs kan registreres som en selvfølge, både i miljøer og ledelse

2. CLINICAL ACADEMIC GROUPS

Punkt nr. 1 - Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups

Den forudsåede position kan kun nås gennem målrettede indsatser og fokusering. Som kernen i samarbejdet udvælges en række Clinical Academic Groups i RegionH og på KU, der fokuserer på områder med særligt potentiale. Fokusering via CAGs skal både sikre forskningsbaserede nybrud på de udvalgte områder, international profilering og samtidig understøtte generel transformation af sundhedsvæsenet i Greater Copenhagen.

Bilag 1 Side 67 af 9

Målet for en CAG er, at både forskning, klinik og uddannelse skal være **excellent** og at det fulde **potentiale** indenfor området realiseres. For at kunne komme i betragtning som CAG skal en række kriterier være opfyldt:

- Stor klinisk impact for mange patienter
- En stærk fælles vision der tåler international revision
- Den translationelle nødvendighed af forankring i klinikken er til stede
- Klare kliniske outcomes og potentiel samfundsøkonomisk gevinst
- Proven excellence
- Potentiale for kommunikation, uddannelse, outreach
- Stærkt internationalt netværk og plan for udvikling af det
- En klar implementeringsplan
- Troværdig gennemførlighed
- Nødvendigt fundingpotentiale

CAGs er ansvarlige for at identificere og iværksætte idéer og tiltag, der kan bidrage til et styrket samarbejde, og prioriteringen af disse tiltag sker på baggrund af gennemarbejdede forretningsplaner.

Hver CAG har en udpeget leder, som refererer til Executive Committee (se mere under Governance). I det daglige arbejde er CAGs selvledende og må påtage sig et engageret ansvar for den tværgående udvikling af det faglige område, som de har ansvaret for.

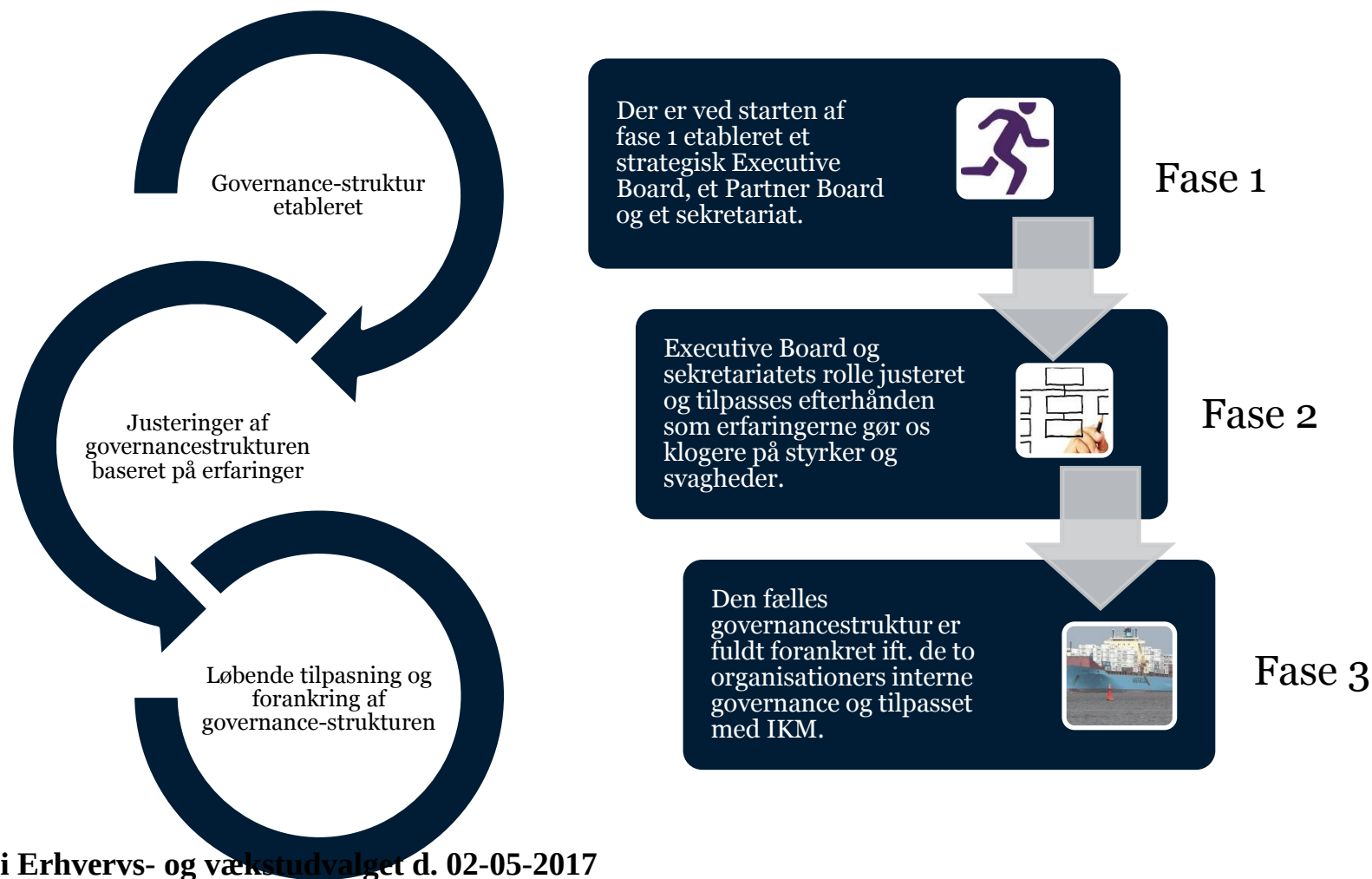
CAGs dokumenterer deres resultater og stiller dem til rådighed for andre for på den måde at inspirere til et generelt øget samarbejde mellem RegionH og KU.

På baggrund af åbne udbud udvælges CAGs af Executive Committee under hensyntagen til bl.a. samfundsmæssigt potentiale, potentiale for opnåelse af excellence, tidsperspektiv, eksisterende kultur, investeringsbehov, international gennemslagskraft, potentiale for ekstern fundraising etc. De nærmere kriterier fastlægges i de enkelte faser, hvor udvælgelsen af CAGs finder sted.

3. PUNKT 1: Beslutningsvejledning af forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups

Bilag 1 - Side 8 af 9

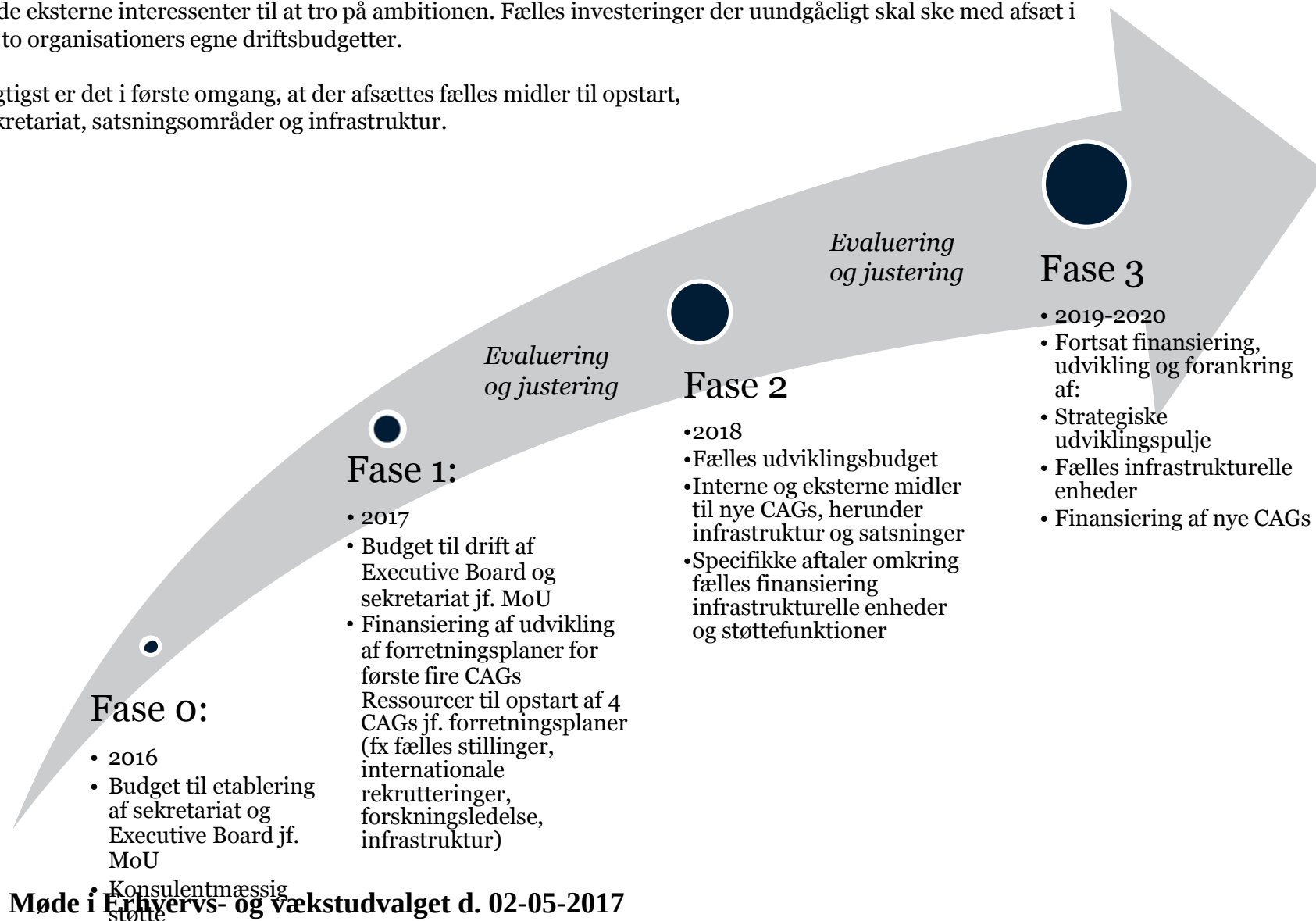
Governance handler om, hvem i organisationen, der skal tage ansvar for denne fælles udvikling. Vi skal håndtere et strategisk dilemma – vi vil både skabe en ny slagkraftig, agil og målrettet fælles organisering, og samtidig ikke opbygge en ny tredje organisation, der kommer til at konkurrere med de to eksisterende organisationer. I den sidste ende udvikler vi bedst samarbejdet ved at forankre udviklingen i de to eksisterende organisationer.

4. FÆLLESINVESTERINGER (HOW)

De fælles investeringer beskriver de nødvendige ressourcemæssige prioriteringer, som de to organisationer skal lave, hvis ambitionen skal kunne realiseres. Det er selvfølgelig ønskværdig og nødvendigt med ekstern finansiering, men samtidig er svære interne prioriteringer altafgørende, hvis man skal kunne komme i gang og få de eksterne interessenter til at tro på ambitionen. Fælles investeringer der uundgåeligt skal ske med afsæt i de to organisationers egne driftsbudgetter.

Vigtigst er det i første omgang, at der afsættes fælles midler til opstart, sekretariat, satsningsområder og infrastruktur.

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

Region
Hovedstaden

**Samarbejdsaftale vedrørende etablering af
"Copenhagen Health Science Partners" (CHSP)
et partnerskab for klinisk og translationel sundhedsforskning,
uddannelse og innovation**

mellem

Københavns Universitet

Nørregade 10, 1017 København K

CVR-nr.: 29 97 98 12

(herefter betegnet "KU")

Og

Region Hovedstaden

Kongens Vænge 2, 3400 Hillerød

CVR-nr. : 29 19 06 23

(herefter betegnet "Region H")

Tilsammen benævnt "parterne" og hver for sig "part"

1. Formål

Københavns Universitet og Region Hovedstaden er med denne aftale enige om at etablere et styrket strategisk samarbejde mellem de to organisationer, som skal løfte forskning, uddannelse og det kliniske arbejde til et nyt niveau.

Som følge af de tætte forbindelser mellem KU's sundhedsvidenskabelige fakultet (KU SUND) og regionens hospitaler har parterne valgt at starte med at styrke samarbejdet på sundhedsområdet.

2. Etablering af "Copenhagen Health Science Partners"

Parterne etablerer til dette formål en fælles samarbejdskonstruktion benævnt "Copenhagen Health Science Partners" forkortet (CHSP).

CHSP har til formål at skabe et intensiveret samarbejde mellem excellent sundhedsforskning, klinik og uddannelse med det sigte at højne forskningen samt kvalitet og sammenhæng i sundhedsvæsenet til gavn for patienter og borgere.

CHSP skal hertil bidrage til translational sundhedsforskning, nytænkning og innovation, som gennem samspil med erhvervslivet og andre relevante samarbejdspartnere, bidrager til nye løsninger og tiltrækning af investeringer, talenter og arbejdspladser til Greater Copenhagen.

Fælles prioritering og udvikling skal drive en række udvalgte satsningsområder og sikre ny eller større samfundsmæssig værdiskabelse.

Kernen i CHSP bliver etableringen af en række Clinical Academic Groups (CAGs) på områder med særligt potentiale. Formålet med en CAG er at etablere en stærk faglig orienteret samarbejdskonstruktion, der sikrer samarbejdet mellem klinik, forskning og uddannelse.

Den samlede vision for CHSP er nærmere defineret i det af parterne godkendte målbillede (bilag 1).

En beskrivelse af CAGs er at finde i det af parterne godkendte notat herom (bilag 2).

3. Styring og beslutningskompetence i CHSP

- *Governance CHSP:*

Copenhagen Health Science Partners har nedenstående organisering:

3.1 Board of Partners

CHSP ledes af et Board of Partners bestående af:

<i>For Region H:</i>	<i>For KU:</i>
· Regionsdirektør for Region Hovedstaden	· Rektor på KU
· Direktør for Center for Regional Udvikling i Region Hovedstaden.	· Dekanen på KU SUND
· Direktøren på Rigshospitalet.	

For at sikre paritet kan KU til enhver tid supplere Board of Partners med et medlem, når og hvis dette ønskes. I fællesskab kan der også udpeges relevante eksterne repræsentanter til Board of Partners.

Board of Partners mødes to gange årligt, og har til opgave at sikre den ønskede fremdrift i det fælles samarbejde. Board of Partners godkender strategi for og finansiering af CHSP.

Beslutninger i Board of Partners træffes i fællesskab.

3.2 Executive Board

Til at drive samarbejdet i CHSP nedsættes et Executive Board.

Region Hovedstaden og KU SUND udpeger hver især 4 medlemmer til Executive Board.

Dekanen på KU SUND og Direktøren for Center for Regional Udvikling indgår som faste medlemmer af Executive Board og sikrer koblingen til Board of Partners. Direktøren for CHSP indgår som observatør i Executive Board.

Region Hovedstaden varetager fast formandskabet for Executive Board, og KU SUND varetager posten som næstformand.

Executive Board mødes mindst 4 gange årligt.

Beslutninger i Executive Board træffes i fællesskab.

Executive Board giver en årlig redegørelse til Board of Partners vedrørende fremdriften i CHSP, herunder status for økonomi og fundingaktiviteter, valg af og status for CAGs, gennemførte og planlagte faglige tiltag samt gennemførte og planlagte kommunikationsaktiviteter.

3.3 Direktøren for CHSP

Til at drive CHSP udpeger Board of Partners en direktør.

Direktøren for CHSP har ansvaret for den daglige ledelse og styring af aktiviteterne i CHSP i tæt dialog med Executive Board. Herunder foregår der en tæt dialog om den løbende udvikling af CHSP mellem CHSP-direktøren og formandskabet for Executive Board.

CHSP-direktøren er ansættelsesmæssigt tilknyttet KU SUND og refererer personalemæssigt til næstformanden for Executive Board (dekanen på SUND).

CHSP-direktøren forbereder, sekretariatsbetjener og følger op på møder i Executive Board og i Board of Partners.

3.4 Clinical Academic Groups (CAG's)

Kernen i CHSP er etableringen af en række Clinical Academic Groups (CAGs) på områder med særligt potentiale.

CHSP-direktøren har ansvaret for at udarbejde calls, der beskriver forventninger og støtte til CAGs, kriterier for udvælgelse samt udvælgelsesprocedure, herunder brug af international bedømmelse.

CAG's udvælges og igangsættes af Executive Board på basis af en faglig vurdering og en proces faciliteret af direktøren.

CHSP-direktøren indstiller endvidere udvælgelse af kandidater til ledelsen af hver af de udvalgte CAGs til beslutning i Executive Board.

CAG-ledelserne refererer i forhold til CAG-aktiviteten til direktøren for CHSP.

4. Økonomi - Finansiering af CHSP's aktiviteter

Region H afsætter minimum følgende midler til samarbejdet:

· 2017	3,225 mio. kr.
· 2018	4,75 mio. kr.
· 2019	4,75 mio. kr.
· 2020	4,75 mio. kr.

KU afsætter minimum følgende midler til samarbejdet:

· 2017	3,3 mio. kr. (heraf 1,8 mio. kr. til ph.d. stipendier) ¹
· 2018	4,3 mio. kr. (heraf 1,8 mio. kr. til ph.d. stipendier)
· 2019	4,3 mio. kr. (heraf 1,8 mio. kr. til ph.d. stipendier)
· 2020	4,3 mio. kr. (heraf 1,8 mio. kr. til ph.d. stipendier)

CHSP-direktøren udarbejder hvert år et budget til drøftelse og godkendelse i Board of Partners.

Budgettet skal inkludere udgifter til CHSP og CAG-ledelserne samt de grundlæggende faglige tiltag, der skal til for at skabe fagligt liv i CAG-konstruktionen. Dertil kommer

¹ Hver CAG tildeles 450.000 kr. per år til indskrivning af én ny ph.d.-studerende om året i tre år. SUNDs bidrag beløber sig dermed samlet til 4 ph.d. stipendier i første bølge CAG's. Det forventes, at hver CAG supplerer med andre midler således at 3 ph.d. studerende per CAG i alt kan aflønnes. SUNDs bidrag aktiveres, når en ph.d.-studerende indskrives i SUNDs ph.d.-skole, hvor studieafgiften beløber sig til 60.000 kr./år i uddannelsens løbetid.

muligheden for at give midler til at udvikle finansieringsstrategier, der skal muliggøre, at hver CAG-konstruktion kan tiltrække en høj grad af ekstern finansiering.

CHSP-direktøren kan med eget basisbudget fra 1. januar 2017 oprette et smalt sekretariat med reference til CHSP-direktøren. Basisbudgettet for etablering og drift af sekretariatet udgør som udgangspunkt 2.0 mio. kr. inklusiv løn til direktøren.

Sekretariatet skal støtte en succesfuld etablering og udvikling af partnerskabet samt udvælgelsen af CAGs, herunder (i samarbejde med/med bistand fra partnerorganisationerne) understøtte kommunikation, økonomistyring, planlægning, juridisk rådgivning, fundingaktiviteter og koordinering på tværs af partnerne.

5. Ikrafttræden, revision af aftalen/evaluering og ophør

Enhver form for ændringer eller tilføjelser til nærværende aftale kræver enighed mellem parterne, og ændringer eller tilføjelser skal foreligge i form af et skriftligt tillæg underskrevet af begge parter.

Aftalen træder i kraft ved begge parters underskrift og revideres efter 1 år.

Denne aftale kan opsiges af begge parter med 6 måneders varsel. En eventuel opsigelse skal meddeles skriftligt.

På KU's vegne

Dato: 20/3-17

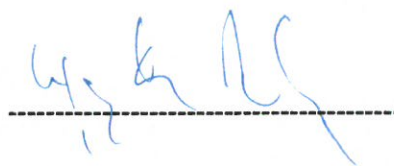

Henrik C. Wegener

Rektor, Københavns Universitet

På Region H's vegne

Dato: 9/3-17

Hjalte Aaberg

Regionsdirektør, Region Hovedstaden

Copenhagen Health Science Partners: Etablering af Clinical Academic Groups (CAG)

Ansøgningsfrist den 1. marts 2017 kl. 12.00.

Copenhagen Health Science Partners (CHSP) er etableret som en ny fælles organisation med det formål at intensivere samarbejdet mellem Københavns Universitet og Region Hovedstaden på sundhedsområdet. CHSP skal fremme synergier og samarbejde mellem excellent forskning, klinisk arbejde og uddannelse og på den måde bidrage til en nødvendig transformation af sundhedsområdet. I første omgang skal samarbejdet fremmes gennem etableringen af en række Clinical Academic Groups (CAG), der får til formål at realisere et fælles potentiale indenfor et tværgående fagområde.

En CAG skal, som et stærkt, fagligt orienteret netværk inden for områder med særligt potentiale, løfte samarbejdet mellem klinikere og forskere på hospital og universitet til et nyt niveau og med konkrete og banebrydende resultater for øje. Forventninger til og perspektiver for den enkelte CAG er således, at den *både* bidrager med forskningsbaserede nybrud *og* til øget kvalitet i det kliniske arbejde. Målet for den enkelte CAG er således at styrke den translationelle tilgang på en måde, så forskning, klinik og uddannelse indgår som ligeværdige og gensidigt værdiskabende elementer i en samlet fokusering på området, og de forventede resultater skal både kunne realiseres indenfor forskningsmæssig excellence og samfundsmæssig værdiskabelse.

Direktøren for CHSP er overordnet ansvarlig for den strategiske og akademiske udvikling af samarbejdet mellem parterne, men CAG-lederne vil sammen med og med reference til CHSP-direktøren indgå i en stærk faglig/akademisk ledergruppe.

Copenhagen Health Science Partners indkalder nu ansøgninger om støtte til etablering af de første CAGs. I denne første opslagsrunde vil i alt fire ansøgninger kunne opnå tilsagn og dermed status af CAG. Ansøgning og etablering gælder den første periode på 2 år. Herefter forventes det, at CAGs bliver evalueret hvert andet år.

Om CHSP

CHSP er udsprunget af ønsket om i højere grad at integrere forskningsmiljøer, klinisk arbejde og sundhedsvidenskabelig uddannelse til gavn for patienter og samfund. Der er således tale om en fælles, strategisk fokusering, der på sigt vil samle både eksisterende og nye fælles sundhedsinitiativer mellem de to parter i den ny organisation.

Som formaliseret partnerskab for samarbejde mellem Københavns Universitet og Region Hovedstaden om sundhedsforskning, sundhedsvidenskabelig uddannelse og translationel innovation, vil CHSPs økonomiske ramme i fremtiden løbende blive udvidet, så CHSP på sigt får tilført yderligere ressourcer.

Formål med etablering af Clinical Academic Group (CAG)

En CAG skal bidrage til et *markant styrket samarbejde på tværs*. Det gælder både på tværs af traditionelle faggrænser, på tværs af universitetet og regionens hospitaler og øvrige sundhedstilbud og i det eksterne samarbejde. Samarbejdet på tværs er en vigtig forudsætning for at kunne realisere det potentiale, som er grundlaget for dannelsen af en CAG.

Det nye samarbejde mellem parterne inden for rammerne af en CAG skal derfor ses som et virkemiddel til i højere grad at få integreret grundforskning, klinisk forskning, klinisk behandling og (klinisk) uddannelse. Et samarbejde der i de konkrete projekter med fordel også kan omfatte eller række ud til yderligere parter i form af eks. andre regioner, uddannelsesinstitutioner samt virksomheder.

Målet for en CAG er således, at både forskning, klinik og uddannelse er af høj kvalitet (excellent), og at det fulde potentiale inden for det givne område søges realiseret via samarbejdet og fælles prioriteringer.

Tildeling af status som CAG sker i en prioriteret proces, hvor kun de mest lovende udvælges. Det betyder en stærk synlighed, målrettet støtte og stor gennemslagskraft, som til sammen danner gode forudsætninger for, at klinikere og forskere sammen kan realisere ambitionen.

Fordel ved etablering af Clinical Academic Group (CAG)

Fordelene ved at indgå i et samarbejde i en CAG er, ud over den formelle anerkendelse af samarbejdet og dets vigtighed for begge organisationer, følgende:

- **Mulighed for at realisere en faglig ambition**

Den væsentligste grund til at danne en CAG må og skal være en stærk faglig ambition: noget vi brænder for sammen at opnå. For mange forskere og klinikere er ambitionen svær at nå på egen hånd, og en realisering af ambitionen kræver ofte et samarbejde, som de traditionelle organisatoriske rammer ikke i tilstrækkelig grad understøtter. Etableringen af en CAG skaber den organisatoriske ramme for det nødvendige samarbejde på tværs af de etablerede organisatoriske og faglige skel.

Etableringen af en CAG er således en gensidig forpligtelse: forskere og klinikere i CAGen forpligter sig på sammen at realisere en faglig ambition og et unikt potentiale, mens CHSP, regionen og universitetet forpligter sig på at understøtte realiseringen af ambitionen.

- **Adgang til organisatorisk, administrativ og ledelsesmæssig støtte**

Punkt nr. 1 - Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups

Bilag 4 - Side -3 af 6

De udvalgte CAGs vil indtage en nøgleposition i regionens og universitetets fremadrettede forsknings- og sundhedsstrategiske arbejde, og der kan således forventes en høj grad af organisatorisk, administrativ og ledelsesmæssig opbakning til de udvalgte CAGs.

Dertil vil den enkelte CAG kunne få støtte fra CHSP i form af:

- politisk, organisatorisk og administrativ støtte til CAGens fundraising-strategi herunder nem adgang til de to organisationers støttefunktioner (funding, juridisk rådgivning etc.)
- administrativ bistand fra CHSPs sekretariat til at etablere og drive samarbejdet (eks. ift. økonomistyring, målrapportering, konferenceaktiviteter m.v.)
- synlighed både eksternt og internt, samt opbakning fra og adgang til topledelsen i de to organisationer (via CHSPs direktør)

- **Adgang til ressourcer/infrastruktur:**

Et tættere samarbejde mellem hospital og universitet giver mulighed for at drage større nytte af hinandens ressourcer, og ad den vej at få større integration af forskningshøjde og -styrke med kritisk masse i klinikken i form af patientgrundlag. Det er ligeledes tanken, at etableringen af en CAG skal give større og mere gnidningsfri adgang til hinandens infrastruktur.

- **Adgang til yderligere intern og ekstern økonomisk støtte:**

Hver CAG får en basisfinansiering til den første 2-årige periode på 1 million kr. fra CHSP. Beløbet gives som en rammebevilling fordelt over 2 år.

Hver CAG tildeles desuden 450.000 kr. per år i tre år til indskrivning af én ny ph.d.-studerende på SUND om året indenfor translationelle forskningstemaer. Dette bidrag beløber sig dermed samlet til 1 ph.d. stipendium pr. CAG. Det forventes, at hver CAG supplerer med andre midler således at 3 ph.d. studerende per CAG i alt kan aflønnes.

Den økonomiske støtte tænkes anvendt til at igangsætte de grundlæggende faglige samarbejdstiltag, der udgør CAGens kerne, jf. nedenfor under ”Forventninger til en Clinical Academic Group”. (I ansøgningsskemaet skal ansøgerne skitsere, hvordan bevillingen forventes anvendt til at etablere og drive det unikke samarbejde, der gør det muligt at realisere de faglige ambitioner for CAG’en. For så vidt angår omkostninger til den faglige ledelse af CAG’en forventes denne del afholdt over CHSP-sekretariatets budget.)

Det forventes, at den enkelte CAG efterfølgende vil være i stand til at tiltrække en høj grad af ekstern finansiering som bidrag til at drive forskning, uddannelse og kliniske aktiviteter.

På sigt forventes den velfungerende og modne CAG at udgøre en basisstruktur, der bliver omdrejningspunkt for fremtidige strategiske prioriteringer i den nye fælles organisation, CHSP.

Forventninger til en Clinical Academic Group (CAG)

En CAG forventes at have en strategisk styrke og et fagligt fokus, der går på tværs af miljøer på både universitet og regionens hospitaler og gerne inddrager flere miljøer i hver organisation. En CAG forventes herudover at kunne leve op til følgende kriterier:

- Der må være en stærk faglig vision eller ambition, som klart beskriver, hvad man ønsker at opnå, og hvorfor denne vision eller ambition ikke kan realiseres uden etableringen af en CAG. Visionen eller ambitionen må gå på tværs af forskning, klinik og uddannelse og skal altså tydeliggøre det potentiale, der eksisterer for den specifikke CAG.
- Der må ligeledes være en overordnet og ambitiøs strategi for CAGens etablering og udfoldelse. Strategien må som minimum forholde sig til:
 - De konkrete ambitioner for, hvordan den dels vil højne og skabe brobygning mellem forskning, klinik og uddannelse, dels vil udnytte volumen og adgang i form af kritisk masse for både forskning og patientgrundlag.
 - Etablering af netværk og samarbejde med fokus på både bredde og dybde. Hvem skal engageres i CAGens arbejde og hvorfor?
 - Excellence i de faglige aktiviteter. Hvordan opretholdes og udvikles et excellent niveau særligt i det forskningsmæssige?
 - Impact og samfundsmæssig værdiskabelse. Hvordan forventes CAGens arbejde at bidrage til øget værdiskabelse i uddannelse, klinik og det bredere samfund generelt?
 - Fundraising og ressourcer. Hvordan forventes CAGens arbejde at kunne omsættes til øget ekstern fundraising, og hvordan gøres CAGens arbejde bæredygtigt på sigt?
- CAGen skal have en tydelig ledelsesmæssig struktur og styrke. Det forventes, at CAGen forholder aktivt sig til det ledelsesmæssige aspekt, herunder særligt hensynet til at balancere de forskellige perspektiver og interesser (kliniske og prækliniske) hos CAGens deltagere. CAG er selvledende, og de involverede faglige miljøer udpeger selv en leder og en vice-leder, der evner at løfte det faglige og organisatoriske samarbejde med udgangspunkt i de pågældendes stærke, faglige meritter og store legitimitet.
- CAGen forventes at udarbejde en specifik og realistisk implementeringsplan med klart definerede aktiviteter, tidsplan og budget. CAGen skal i implementeringsplanen redegøre for, hvordan de foreslåede aktiviteter og tiltag samlet set bidrager til realiseringen af visionen eller ambitionen. Denne plan må meget gerne række ud over den første periode på 2 år.

- Etableringen af en CAG bygger på *proven excellence* inden for forskning og eksisterende høj klinisk kvalitet, og CAGen må således kunne redegøre for og dokumentere, at den har et tilstrækkeligt fagligt grundlag for at kunne realisere det forventede potentiale.
- I ansøgning skal CAGen udover ovenstående supplere ansøgningen med CV med publikationsoversigt for CAG-ledelsen samt CV for de øvrige deltagere i CAGen.

Vurdering og udvælgelse af de første fire CAGs:

Vurderingen og udvælgelsen gennemføres i en transparent og faglig proces.

- 1) Et internationalt panel gennemgår ansøgningerne og udarbejder en fælles prioriteret indstilling.
- 2) CHSP Executive Board behandler ansøgningerne og panelets indstilling, ift. hvilke ansøgninger der bedst vurderes at kunne fremme den ønskede strategiske udvikling.
- 3) Det internationale panels indstilling og Executive Boards vurdering forelægges Regionsrådet til drøftelse.
- 4) CHSP Partner Board foretager på baggrund af ovenstående den endelige udvælgelse af de første fire CAGs ud fra en strategisk vurdering af, hvor der er det største fælles potentiale.

Yderligere information

Der vil torsdag den 1. december 2017 kl. 16.00-18.00 være mulighed for at få mere information og stille spørgsmål på et åbent informationsmøde, der holdes på Rigshospitalet. Derudover kan man kontakte

- Enhedschef Rosa Andersen, Forskning og Innovation, Center for Regional Udvikling, Region Hovedstaden (tlf. 3046 3639, rosa.andersen@regionh.dk)
- Stabschef Kresten Dørup, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet (tlf. 2883 7572, kredor@sund.ku.dk)

hvis man har spørgsmål til opslag og ansøgning. Spørgsmål og svar af almen interesse vil blive offentliggjort løbende på denne hjemmeside: www.chsp.dk

Ansøgningsfrist

Onsdag den 1. marts 2017 kl. 12.00.

Der forventes afholdt samtaler mellem evalueringspanel og alle eller udvalgte CAG-ansøgere medio marts 2017.

Svarfrist

Forventet ultimo maj 2017. Dato meldes endeligt ud senere.

Forventet startdato for CAG

Tidligst 1. juni 2017

Senest 1. oktober 2017

Terms of Reference

Short introduction – Copenhagen Health Science Partners (CHSP)

CHSP is a new strategic partnership between the University of Copenhagen and the Capital Region of Denmark for clinical and translational health research, education and innovation. CHSP grew out of the desire to further the integration of research environments, clinical practice and education in health and medical sciences for the benefit of patients and society. Thus it represents a shared strategic focus, which, in the long run, will bring together both existing and new, shared public health initiatives between the two stakeholders in the new organisation.

CHSP's mandate is to promote synergies and collaboration between top-level research, clinical practice and education and thus contribute to the transformation that is needed in the health sector. Common priorities and development will provide the partners with the momentum to further advance a number of chosen target areas to ensure the generation of new and greater value for society. CHSP was established based on the goal of rapidly putting excellent research into play in clinical practice and for patients with the help of translational collaboration, new education measures and greater agility among the partners.

The strategic management of CHSP will be overseen by a Board of Partners comprising the:

- Capital Region of Denmark: the Regional Chief Executive, the Director of the Centre for Regional Development in the Capital Region of Denmark and the CEO of Rigshospitalet
- University of Copenhagen: Rector and the Dean of the Faculty of Health and Medical Sciences

In autumn 2016 the Board of Partners established an Executive Board with four members from each partner organisation who will jointly ensure strategic collaboration.

The position of director for CHSP has been advertised and is expected to be filled in early 2017. The director of CHSP will have overall responsibility for the strategic and professional/academic development of the collaboration between the partners.

The joint aims of the partners will be achieved through targeted initiatives and a clear strategic focus. An essential component of the collaboration is thus a number of Clinical Academic Groups (CAG). The goal of the individual CAG is to strengthen the translational approach in order to achieve research-based breakthroughs in the treatment of patients as well as support the general transformation of the healthcare system in the Capital Region of Denmark, along with international dissemination of results. This is to be achieved in a process where research, clinical practice and education/clinical training become equal and mutually beneficial elements.

On 15 November 2016 an open call for applications with deadline 12 noon 1 March 2017 was published to promote support for the establishment of CAGs. CHSP expects to establish four CAGs after the first round of applications, with an international panel assessing and prioritising the applications.

Role and composition of the international assessment panel

Panel's role/task

The primary task of the international assessment panel is to execute the evaluation of the CAG applications in March 2017.

The panel's assessment will aid and ensure selection of the first four CAGs. It will take into account which projects are deemed best suited to contribute to the strategic aims of the collaboration. In other words, based on underlying excellent academic quality, the panel will assess applications based on the forward-looking vision and strategic aims of the collaboration in terms of better integrating basic research, clinical research and clinical treatment, as well as (clinical) education and training and with a strong and unique potential for clinical and societal impact.

The panel will submit a prioritised written recommendation to the CHSP Executive Board explaining the reasoning behind its ranking, which will represent an overall evaluation of each application based on the panel's assessment of the applicant's ability to contribute to the fulfilment of the strategic aims of CHSP. This assessment should also take into account the panel's interview/meeting with a selected number of applicants.

The subsequent procedure will include:

- A review by the CHSP Executive Board of the application and the panel's recommendations based on which applicants are deemed best suited to promote the desired strategic development.
- Submission of the panel's recommendation and the Executive Board's assessment to the regional decision-making authorities and the university.

The panel's composition

The assessment panel must collectively possess a variety of skills that enable the evaluation of the applications in accordance with the aims of the call for applications and the basis of the CHSP collaboration.

The assessment panel must, as a group, represent/possess the following qualifications and skills:

- Leading, internationally recognised researcher/clinician in the clinical and pre-clinical area
- Thorough knowledge of cross-organisational collaborations between hospitals and universities
- A strategic management perspective on the relationship and links between research, clinical practice and education, as well as on the opportunities for social value creation this type of collaboration represents
- A strategic understanding of 1) international (including Scandinavian) health research, research policy and research funding; 2) development of the healthcare system and the future challenges and demands hospitals face in the treatment of patients; and 3) the socio-economic impact of health research, innovation and development, including the potential for cooperating with industry and so on

Prior to assembling the panel, CHSP will appoint a chair from among its members, who, at the panel meeting in Copenhagen, will be in charge of:

- 1) Initiating joint discussion of the applications

Punkt nr. 1 - Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups

Bilag 5 - Side -3 af 5

- 2) Writing and ensuring, with the aid of the CHSP secretariat, the panel's approval of its recommendations to the Executive Board prior to the close of the meeting

Panel members are expected to have read all the applications in order to discuss them as the basis of the panel's discussion prior to the meeting and the interviews with selected applicants.

Secretariat support

Members of the panel will receive the applications electronically in one batch in PDF format on 6 March 2017.

The secretariat will be present during the entire meeting to assist the panel with the ongoing compilation of the discussion and editing drafts of the panel's final recommendations.

Conflict of interest

To ensure that an assessment is not subject to bias, reviewers must not have a conflict of interest (such as close family relationships or friendships with any of the individuals involved in the proposed CAG, joint projects or co-authorships within the past five years).

The panel's work plan

Late February 2017	Skype meeting with chair of international assessment panel and chair and vice chair of the Executive Board on overall purpose of CHSP, vision, process etc.
6 March 2017	Panel members each receive the CAG applications by e-mail
13 March 2017	Skype meeting with panel members and Executive Board to select applicants who will present their CAG proposal to the panel
20 March, 5:00 pm	Panel meeting in Copenhagen and dinner
21 March, 4:00 pm	Panel meeting, including presentation from applicants and panel evaluation
27 March 2016	The chair of the panel forwards the prioritised list with reasons to the CHSP Executive Board, including a short description for rejected applicants

The panel will be invited to attend the launch of the CHSP collaboration and the first CAG event in June 2017 in Copenhagen.

CHSP will bear the expenses, based on existing rules and tariffs, for travel, food and accommodation for panel members attending the meeting in Copenhagen and the launch of CHSP and the CAGs.

Each member of the panel will receive DKK 30,000 in remuneration, with an additional DKK 10,000 given to the panel chair.

The purpose of CAGs

What is a CAG, and what should assessment of its purpose be based on?

As a strong, academic-based network acting within fields which offer particular potential, CAGs will bring collaboration between clinicians and hospital and university researchers to a new level, with the ultimate objective of producing concrete, groundbreaking results. Individual CAGs are expected to contribute *both* through pioneering research *and* by enhancing quality in clinical practice and education. The goal of the individual CAG is thus to strengthen the translational approach, such that research, clinical practice and education become equal and mutually beneficial elements of an overall focus on a particular field. The expected results should be achieved within the framework of research excellence and the creation of value for society.

The individual CAG's professional ambitions must be persuasive regarding the mutual effort to achieve research, clinical practice and education of an excellent quality. Furthermore, it must be substantiated that the realisation of the full potential within a given field can only be achieved via the proposed CAG collaboration and its shared vision, ambition and priorities.

The individual CAG will enhance collaboration between clinicians and researchers from one, and preferably more, hospitals/departments, and researchers and instructors at one or more university departments. The aim of CAGs is to ensure the free flow of existing know-how, the collaborative development of new knowledge and the various participants' mutual influence on each others' academic and research agendas. In other words, clinicians will have an impact on the researchers' agendas and the researchers – at universities or hospitals – can influence academic activity in the clinical setting. Cooperation must be two-way.

The CAG structure should lead to a significant professional and organisational boost that will benefit research, clinical practice and, last but not least, patients/society. Collaborating in a CAG must add value creation to the participating environments, which must realise a special potential as a result of the CAG structure. A greater exchange must occur across existing structural/organisational barriers to help erode them. Consequently CAG collaboration represents more than just a research collaboration structure in that a well-functioning CAG is expected to:

- Create research-based breakthroughs in the treatment of larger patient groups
- Support the transformation of the healthcare system in the Capital Region of Denmark
- Strengthen the links between research, clinical practice and education
- Contribute to the dissemination and application of results
- Promote internationally the region's strengths in pioneering research and treatment results
- Collaborate with private partners and/or having a commercial perspective
- Have a realistic funding strategy.

Criteria for the panel's assessment of CAG applications

In its assessment of individual CAG applications, the panel must ensure that and evaluate whether the CAG's goals and *scope* meet the overall strategic aims of the CHSP collaboration, as well as whether the area is in need of the organisational boost that being selected as a CAG provides. Furthermore, the panel

Punkt nr. 1 - Beslutningssag: Styrket forskning - godkendelse af Clinical Academic Groups

Bilag 5 - Side -5 af 5

can follow the criteria mentioned below to assess the applications, cf. the CAG Call for Applications and description.

The goal

- Large clinical significance for larger patient groups
- Translational necessity of link to clinical practice including clinical training/education
- Clear clinical measurability and potential socio-economic benefit
- Strong shared vision

The team

- Strong and clear management with scientific merit and organisational skills
- Excellent research and/or clinical environment
- Strong international network and plan for its development

The plan

- Clear, realistic and documentable implementation plan
- Contribution to the development of education within the CAG's field
- Potential for obtaining external funding
- Potential for dissemination and outreach

Assessment of individual applications should also include whether the area is in need of the organisational boost that being selected as a CAG provides.

As tool for the assessment a template for evaluation of each applicant will be developed. The template will be approved by the panel before March 1st 2017.

Samarbejdsaftale for Madfællesskabet

Indhold

1. Vision.....	3
2. Fælles mål.....	3
3. Forpligtigelse	4
4. Partnerskabets organisering.....	4
5. Økonomi.....	5
6. Tiltrædelse	5
Apendix I – Madfællesskabets manifest.....	7
Apendix II – Madfællesskabets fælles mål.....	8
Apendix III – Nuværende partnere.....	9
Apendix IV – Budget.....	10

1. Vision

I Madfællesskabet arbejder vi for at skabe rammerne for det gode liv – på landet og i byen. For os er det gode liv et sundt liv, en dagligdag med meningsfuldt arbejde og økonomisk overskud, et liv med fællesskaber, velsmag, plads til forskellighed og ikke mindst et liv, hvor vi passer på miljøet til gavn for kommende generationerne. Løsningen ligger lige på den flade tallerken, for vi kan spise os både sundere, rigere og gladere.

Derfor vil Madfællesskabet lægge trædestenene til et nyt bæredygtigt fødevarer-system. Vi vil skabe en udvikling mod flere og bedre råvarer, større viden og forståelse for fødevarerproduktion og tilberedning samt nyt liv på landet og i byen fordi alt dette giver lokale arbejdspladser, sundhed og et rent miljø. Forudsætningen er sammenhængskraft mellem land og by – og vi begynder med os selv!

Madfællesskabet forpligter partnerne til at samarbejde om at gøre en meget konkret forskel ved at skabe vækst i efterspørgsel efter, og udbud af, lokal økologi. Madfællesskabet vil skabe en fremdrift, der kan måles og vejes i kilo, hektar og kroner og vi arbejder på hver vores måde sammen om de fælles mål.

2. Fælles mål

Når vi dyrker og fremstiller maden, når vi køber og spiser den – og når vi smider resterne ud eller genanvender dem, så er vi forbundet gennem de effekter og forbindelser som fødevarer-systemet skaber.

Trædestenene på vejen mod et nyt mere bæredygtigt fødevarer-system kræver derfor, at vi sætter ind flere steder samtidig.

Madfællesskabet vil fokusere på de indsatsområder, der er en forudsætning for bæredygtige fremtidssikrede løsninger. Vi vil arbejde med dem hver især, sammen og på tværs, for at sikre helheden:

- ❖ **Forbrug** – Velsmagende måltider og kvalitetsbevidste køkkener og forbrugere skal skabe madkultur; viden om, og glæde over, de råvarer, der dyrkes lokalt. Større efterspørgsel skaber nemlig grundlaget for endnu flere mangfoldige marker og tilgængelige kvalitetsråvarer
- ❖ **Ressourcer** – Organisk affald findes ikke. Næringsstoffer og restprodukter fra landbrugsproduktion og køkkener skal genanvendes og genbruges.
- ❖ **Jord & vand** - Produktionen af fødevarer skal være miljømæssigt bæredygtig.
- ❖ **Håndværk** - Produktion og forarbejdning af fødevarer skal sikre attraktivitet i byen og på landet, herunder smag, diversitet, sundhed, økonomisk bæredygtighed og bæredygtig håndtering af restprodukter.
- ❖ **Forbindelser** - Sammenhængskraft skal sikre øget forståelse, kendskab og forpligtende samarbejde mellem land og by, samt en mere bæredygtig forsyningsstruktur, der muliggør stadig større udveksling af fødevarer og restprodukter imellem land og by.

3. Forpligtigelse

Madfællesskabet er et partnerskab for virksomheder, kommuner, regioner og videns- og forskningsinstitutioner, der ønsker at styrke båndene mellem land og by gennem den måde vi spiser på.

Samarbejdet fungerer - kollektivt og individuelt - ved at samarbejdspartnerne forpligter hinanden til at realisere den fælles vision gennem individuelle målsætninger og konkrete indsatser på en sådan måde, at de gavner både samfundet og den enkelte.

Partnerne opstiller en handleplan for sin egen indsats for at nå de fælles mål. Handleplanen beskriver hvilke værktøjer, der er i brug, og sikrer en positiv udvikling indenfor en 4-årig periode. Egne aktiviteter bliver suppleret og understøttet af fælles aktiviteter i Madfællesskabet.

Partnerne forpligter sig til at;

- ❖ Opstille mål for deltagelse i individuelle- og/eller i partnerskabsprojekter
- ❖ Udvikle handleplaner for indsatser og koordinere disse med egen organisations drift og udvikling
- ❖ Beregne baseline og evaluere indsatser
- ❖ Dele ud af erfaring og læring

Samlet vil indsatsområder og mål gøre Madfællesskabet konkret og nærværende. De vil tydeliggøre, hvordan partnerne i Madfællesskabet på én gang er ambitiøse, men også realistiske og handlingsparate og de vil synliggøre bredden i Madfællesskabets engagement i samfundets udvikling.

Madfællesskabet partnere samles om den fælles vision beskrevet i Madfællesskabets manifest. Aktører, der bakker op om vision, fælles mål og den grundlæggende forpligtigelse tiltræder Madfællesskabet. Derudover kan andre aktører indgå i konkret samarbejde med Madfællesskabet via projekter.

Madfællesskabets styregruppe træffer beslutning om nye tiltrædende partnere ved simpelt flertal.

Se *Apendix I* for Madfællesskabets manifest.

Se *Apendix II* for Madfællesskabets fælles mål.

Se *Apendix III* for nuværende partnere.

4. Partnerskabets organisering

Partnerskabet er indtil videre organiseret som en projektorganisation med en koordinationsgruppe, der samarbejder om det overordnede overblik, eksekvering af projekterne og fortsat udvikling af Madfællesskabet. Derudover er der et politisk og ledelsesmæssigt niveau, som fastlægger Madfællesskabets ambitioner og målsætninger, og er ansvarlig for, at disse implementeres i egen organisation.

Madfællesskabets nuværende organisering som projektorganisation betyder, at tværgående koordination, facilitering og supporterende aktiviteter, analyser og værktøjer udvikles i det omfang projektf finansiering, medarbejderressourcer mv. tillader dette.

Politisk bestyrelse En gang årligt	Beslutter vision og indsatsområder og fungerer som ambassadører for Madfællesskabet	Borgmestre, Regionsrådsformænd, eller øverste ledelse fra forpligtede partnere
Styregruppe 2-3 gange årligt og derudover løbende skriftlig høring/ inddragelse	Beslutningskompetence til at iværksætte fælles tværgående aktiviteter i Madfællesskabet – herunder udvikling af værktøj, analyser, ansøgninger o.lign.	Administrativ ledelse fra forpligtede partnere
Koordinationsgruppe Løbende	Servicerer organisationen. Fundraiser. Sikrer videnindsamling i, og kommunikation om, partnerskabet. Projektleder tværgående udviklingsprojekter som værktøjer, analyser og evaluering.	Administrative medarbejdere fra forpligtede partnere
Partnere/ad hoc projektgrupper Løbende efter behov	Initiativret til aktiviteter. Beslutter individuelle mål og handleplaner. Udarbejder baseline og lokal effektvurdering. Deler resultater med partnerskabet.	Faglige medarbejdere fra forpligtede partnere og samarbejdspartnere

5. Økonomi

Madfællesskabet finansieres foreløbigt primært via projektansøgninger og bevillinger fra medlemmerne. Bevillinger kan bestå af investeringer, aktiviteter og forpligtelser i Madfællesskabet, hvilket omfatter arbejdstid, konkrete forpligtelser i kroner, kg. og hektar, deltagelse i pilotprojekter og andre aktiviteter.

Styregruppen forholder sig til kontingent, og evt. størrelse, på årlig basis. Kontingent for år 2017 er sat til 0.

De enkelte partnere er ansvarlige for udarbejdelse af omkostningsopgørelser til koordinationsgruppen. Koordinationsgruppen udarbejder årlige budgetter og regnskaber for Madfællesskabet.

Se *Appendix IV* for gældende budget.

6. Tiltrædelse

Undertegnede påtager sig hermed ansvaret for at samarbejde på de vilkår, der er indeholdt i samarbejdsaftalen og forpligter sig med denne aftale til at udføre arbejde og afholde udgifter jf. den tilsluttede opgavebeskrivelse, tidsplan og budget.

Dato:

På vegne af [ORGANISATION]
[NAVN PÅ UNDERSKRIVER]

Apendix I – Madfællesskabets manifest

Apendix II – Madfællesskabets fælles mål

Madfællesskabet forpligter partnerne til at samarbejde om at gøre en meget konkret forskel ved at skabe vækst i efterspørgsel efter, og udbud af, lokal økologi. Madfællesskabet vil skabe en fremdrift, der kan måles og vejes i kilo, hektar og kroner og vi arbejder på hver vores måde sammen om de fælles mål.

Forbrug

Velsmagende måltider og kvalitetsbevidste køkkener og forbrugere skal skabe madkultur; viden om, og glæde over, de råvarer, der dyrkes lokalt. Større efterspørgsel skaber nemlig grundlaget for endnu flere mangfoldige marker og tilgængelige kvalitetsråvarer

- Højere forbrug af lokale økologiske råvarer
- Mere maddannelse og bedre sundhed

Ressourcer

Organisk affald findes ikke. Næringsstoffer og restprodukter fra landbrugsproduktion og køkkener skal genanvendes og genbruges

- Øget genanvendelse af overskud, spild og næringsstoffer

Jord & vand

Produktionen af fødevarer skal være miljømæssigt bæredygtig

- Udbredt økologisk produktion og drift
- Større diversitet i udbud af lokale varer

Håndværk

Produktion og forarbejdning af fødevarer skal sikre attraktivitet i byen og på landet, herunder smag, diversitet, sundhed, økonomisk bæredygtighed og bæredygtig håndtering af restprodukter

- Mere miljø- og sundhedsmæssigt forsvarlig forarbejdning
- Reduceret brug af højt forarbejdede fødevarer

Forbindelser

Sammenhængskraft skal sikre øget forståelse, kendskab og forpligtende samarbejde mellem land og by, samt en mere bæredygtig forsyningsstruktur, der muliggør stadig større udveksling af fødevarer og restprodukter imellem land og by

- Styrke miljømæssigt og økonomisk bæredygtige distributionsmodeller

Apendix III – Nuværende partnere

Offentlige organisationer	Private virksomheder	Videninstitutioner
Albertslund Kommune xxxxx xxxxx	Fonden Københavns Madhus Ingerslevsgade 44 1705 København V	
Bornholms Regionskommune xxxxx xxxxx		
Københavns Kommune Rådhuset 1599 København V		
Lejre Kommune xxxxx xxxxx		
Region Hovedstaden xxxxxxx xxxxxxx		

Apendix IV – Budget

Budget 2017-2018

Budget for facilitering af Madfællesskabet			Budget, Fyrtårnsprojekt	
Udgifter			2.017	2.018,00
projektledelse og sekretariat	kr. årligt			
projektleder, fuldtid	1.095.000		759.000	759.000
fagligsekretær, halvtid	547.500		460.000	460.000
funding, 300 timer	225.000			
afholdelse af diverse arbejds møder	324.000			
transport	25.000		15.000	15.000
i alt	2.216.500		1.234.000	1.234.000
Udvikling af tværgående elementer/værktøjer				
bureau, skabelon identitet	250.000		200.000	
hjemmeside mv, teknisk	60.000		60.000	
Beregning af baseline	280.000		200.000	150.000
Skabelon for evaluering/måling	970.000		380.000	465.000
I alt	1.560.000		840.000	615.000
kommunikation				
Kommunikationsindsats	412.500		185.000	185.000
facebook mv, studenter	192.500			
i alt	605.000		185.000	185.000
arrangementer				
årlig konference	100.000		90.000	90.000
forsamlingshuse	250.000		166.000	166.000
i alt	350.000		256.000	256.000
Madfællesskabets drift	4.731.500		2.515.000	2.290.000
i disse udgifter en adm. og husleje indregnet			mangler finansiering	
			2.216.500	2.441.500
				-
				2.019
Finansiering, Københavns Kommune			200.000	200.000
Bidrag til faglig koordiner og funding (udlån af personaleressourcer)			280.000	
Timebidrag, Bornholm			140.000	
Timebidrag, Albertslund			70.000	
Medfinansiering, baselineberegning/analyse			100.000	
I alt			790.000	200.000
			mangler finansiering	
			1.426.500	2.241.500

MADFÆLLESSKABET

Vi skaber landet gennem den måde vi spiser på

Når vi dyrker og fremstiller maden, når vi køber og spiser den - og når vi smider resterne ud, er vi forbundet gennem de effekter og forbindelser, som fødevarer systemet skaber. Derfor er fødevarerforbruget i byerne med til at bestemme, hvordan landbruget ser ud og omvendt.

Maden og madproduktionen påvirker folkesundheden, miljø og klima, jordens og havets ressourcer - lokalt og globalt. FN rapporterer, at forbindelsen mellem landbrugskrisen, miljøkrisen og klimakrisen er en af vor tids største globale udfordringer. Vi kan vælge at tage naturens tilstand og fødevarer systemet for givet og overlade udviklingen til markeds kræfterne. Eller vi kan beslutte os for selv at skabe en ny bæredygtig sammenhæng mellem det land vi dyrker og den mad vi spiser. Det bliver til et spørgsmål om hvordan vi handler. Hver for sig og med hinanden.

Ny bæredygtig og stærk lokal økonomi

Vores vision er et nyt bæredygtigt fødevarer system, der vil være en gevinst for såvel virksomhederne, samfundet og verden. Vi vil genskabe forbindelsen mellem land og by, gennem den måde vi spiser på: Kokke og køkkener med landmænd og landbrug. Mennesker med natur. By med land. Landmand og købmand.

Netop nu er der stor fremgang for økologien i Danmark. Med de seneste omlægnings tal er hvert 10. landbrug økologisk. Salget og eksporten er i konstant fremgang. Det økologiske landbrug har udviklet sig i tæt samspil med markedsudviklingen og har dermed sikret landmanden en bedre og fair driftsøkonomi. Ligeledes vokser ønsket om lokale kvalitetsfødevarer. Men den fortsatte vækst er afhængig af, hvordan byerne handler. Der ligger et stort potentiale og et stort ansvar hos de kritiske forbrugere, visionære købmænd, fagligt stærke køkkener og fremsynede politikere. Løsningen findes faktisk på den flade tallerken: Vi kan spise os ud af landbrugets krise. Og samtidigt høste gevinster for miljøet og klimaet.

Forandringerne sker både oppefra og nedefra. Vi ved at både politiske rammer og den finansielle sektors strategier er afgørende. Men den egentlige nøgle til at forandre landet og fødevarer systemet er en målrettet bæredygtig efterspørgsel. Den enkle løsning er at matche en bæredygtig efterspørgsel med en bæredygtig produktion. At skabe et fællesskab mellem byen og det omgivende land, og se det som et socialt, økonomisk og ressourcemæssigt samlet system.

Et godt eksempel er Københavns Kommunes offentlige økologiske madforbrug. Hvis det spejles ud i det nærliggende landbrug bliver de ca. 10.500 tons mad om året til 3600 hektar landbrugsjord. Det vil sige 1/5 af Lejres landbrugsareal eller 1/11 af Bornholms. Mere skal der ikke til. Men effekten på økonomien, livet på landet og i naturen er stor. Tænk, hvis alle byer i Danmark følger efter og tænk, hvad vi kan vinde, hvis alle der dyrker, laver og sælger mad i Danmark, begynder at spejle deres forbrug i landet omkring dem.

Madfællesskabet vil handle og spise landet ud af krisen

Velsmagende måltider og kritiske køkkener skal skabe grundlaget for endnu flere mangfoldige marker og kvalitetsråvarer tæt på de mennesker, der spiser maden. Et godt købmandskab er afgørende for at drive udviklingen. Det samme er beslutsomhed og samarbejde. Vi holder op med at vente på fyldte hylder, eller på, at andre indfrier vores maddrømme.

En klassisk købmandsvægt er et godt billede på, hvad der skal til. Desto flere tallerkner og kilo, der lægges i den ene vægtskål, desto flere marker og hektar kan lægges om og lægges i den anden. Jo flere tons og hektar desto større gevinst for alle. Jo flere aktører på hver side af vægten desto større balance og dermed større gevinst for alle. Produktionen skal udvikle sig i takt med byens og markedets stigende behov. Gjort rigtigt er det et træfsikkert værktøj til at tilgodese alles behov og ønsker. Hvad har restauranterne brug for? Hvad har supermarkederne brug for? Hvad har de offentlige køkkener brug for? Hvad efterspørger borgerne? Hvordan kan ønsker og behov mødes? Ikke i ord, men i konkret og forpligtende handling udmøntet i købmandskab og fællesskab.

Det gode købmandskab bygger bæredygtige relationer og broer mellem land og by og skaber afsæt for et nyt, bæredygtigt fødevarer system. Den gode handel sikrer overskud til udvikling, sender affaldet tilbage til nyttig brug og nye næringsstoffer på landet, får erhvervet til at vokse, skaber flere og mere meningsfulde jobs, mere håndværk, større diversitet og rent drikkevand.

Vi skal styrke forbindelsen mellem land og by

Vi har respekt for, at dyrkning og omlægning ikke kun handler om, hvad man gerne vil, men også er et spørgsmål om økonomi og livsgrundlag for landmændene og hele kæden hen til købmændene. Det er derfor, vi skal handle sammen og opbygge madfællesskab. Vi ved, at gode råvarer koster, og vi vil gerne betale for dem. I de offentlige køkkener har vi oplevet, at man kan finde pengene til økologisk mad, uden at det bliver dyrere for husholdningen. Her lægger man sine køkkener om, og ved at spise i sæson, sætte kødforbruget ned, lave mere mad selv og undgå madspild, bliver der råd til at handle økologisk. Den erfaring kan også bruges i de private hjem, i restauranterne og kantinerne. Bæredygtig mad er ikke kun for de velhavende. Alle har ret til et godt måltid.

Vi mener 'fællesskab' alvorligt. Land og by er ikke hinandens modsætninger. I sagens natur er Madfællesskabets styrke forskelligheden: fagligt, erhvervsmæssigt og geografisk. Vi kan rykke mange steder på én gang. Vi har direkte kontakt fra bord til jord og tilbage igen. Vi har et skarpt øje for sprækkerne i den væg af udfordringer, vi står overfor. Mulighederne. Det er dem, vi vil dyrke.

Madfællesskabet forpligter

I Madfællesskabet skal trædestenene til et nyt bæredygtigt fødevarer system lægges. Vi vil skabe en udvikling mod flere og bedre råvarer, mere jordforbindelse, nyt liv på landet og i byen. Alt sammen noget, der har positiv indvirkning på sundhed, miljø og drikkevand. Vi vil skabe forandringerne i et tæt samarbejde mellem land og by.

I Madfællesskabet vil vi fremme lokale forsyningslinjer, mangfoldig produktion og kvalitetsråvarer i tilstrækkelige mængder til at brødføde os selv i vores region - og med overskud til eksport til landene omkring os. Vi ser bæredygtighed som mere end miljø - og som en mulighed for at skabe et bedre økonomisk grundlag for alle aktører i værdikæden. Vi vil dyrke jorden bæredygtigt og alsidigt, så frugtbarheden ikke bare bevares, men også øges.

I Madfællesskabet forpligter partnerne sig til at gøre en meget konkret forskel ved at skabe vækst for de økologiske og lokale fødevarer. Vi begynder med os selv. Vi vil en fremdrift, der kan måles og vejes i kilo og hektar. Vi arbejder på hver vores måde sammen om et fælles mål og for at opfylde følgende målsætninger:

- Med samarbejdet forpligtiger vi os til at sætte konkrete mål for at øge andelen af lokale, økologiske fødevarer. Det gælder i vores køkkener og indkøb, på vores hylder og omsætning, i vores produktion, og på vores jorde og landbrug. Målene sættes i kilo og i hektar.
- For at styrke og udvikle lokale, økologiske, bæredygtige fødevarer systemer, vil vi finde konkrete løsninger på logistiske, juridiske, økonomiske og håndværksmæssige udfordringer. Vi gør en dyd ud af innovation, uanset om det er velfærden eller erhvervene, det handler om.
- Vi lægger en plan og vi prioriterer indsatsen for at skabe konkrete bånd og relationer mellem menneskene i byen og på landet. Vi vil genetablere jordforbindelsen. Vi begynder med os selv, og inviterer andre med.

Madfællesskabet er for landbruget, for virksomhederne og for borgerne, og dermed for kommuner, regioner, myndigheder og forskere - fra landet og byerne - der har sat sig for at styrke båndene og bygge broerne mellem land og by gennem den måde vi spiser på.

Frank Jensen
Overborgmester, Københavns Kommune

Winni Grosbøll
Borgmester, Bornholms Regionskommune

Mette Touborg
Borgmester, Lejre Kommune

Sophie Hæstorp Andersen
Regionsrådsformand, Region Hovedstaden

Indsatsbeskrivelse

Indsatsen / projekt

Titel	Øget vækst og beskæftigelse gennem fremme af fødevarerhvervet		
Projektets budget	Samlede budget (kr.):	Foreløbigt: 11.837.500 kr.	
	ReVUS-midler fra Region Hovedstaden (kr.):	Foreløbigt 8.997.875 kr.	
	Øvrig finansiering (fordelt på partnere):	Se budget	
Projektperiode	Start: Maj 2017	Slut: Maj 2019	

Oplysninger om lead-partner (projektholder)

Stamoplysninger	Navn	Københavns Madhus
	Adresse	Ingerslevsgade 44, 1705 Kbh. V
	Tlf.	4090 9109
	CVR	3031 7068
Tegningsberettiget	Navn og titel	Anne-Birgitte Agger, direktør
	Adresse	Ingerslevsgade 44, 1705 Kbh. V
	Tlf.	2214 7284
	e-mail	gigger@kbhmadhus.dk
Kontaktperson	Navn og titel	Jacob Appel, Programleder for Madfællesskabet
	Adresse	Ingerslevsgade 44, 1705 Kbh. V
	Tlf.	2211 1900
	e-mail	Jacob@kbhmadhus.dk

Oplysninger om partnere i projektet

Stamoplysninger på projektpartnere En partner er forpligtet økonomisk til projektet, og har indflydelse på projektets udformning og gennemførelse.	Partner 1	
	Navn	Spisekammer Gribskov
		Hølløse Gade 21, 3210 Vejby
	CVR	36282606
	Partner 2	
	Navn	Spisekammer Halsnæs
	Adresse	jacob@munk.mail.dk
	CVR	35497978
	Partner 3	
	Navn	Smag på Nordsjælland
	Adresse	Fordresgårdvej 36, 2400 København NV
	CVR nr.	34750238
	[Indsæt flere hvis relevant]	

Øvrige deltagere i projektet

Liste over øvrige deltagere i projektet (dvs. deltagere som ikke bidrager økonomisk til projektet)	Københavns Kommune, Bornholms Kommune, Gribskov Kommune, Halsnæs Kommune, Albertslund Kommune, FOOD, Hotel og Restaurantskolen, CPH FOODSPACE, Væksthus Hovedstaden, DTU, Det cyklende madmarked, Gaarden, Gourmet Bornholm, Bornholmsk Landbrug.
---	---

Oplysninger om projektet

Projekt-resumé Kort opsummering af projektets formål, målgruppe, aktiviteter og forventede resultater.	Projektet omhandler opstart af et forpligtende samarbejde mellem virksomheder, organisationer og kommuner i Region Hovedstaden, der gennem efterspørgselsdrevet udvikling vil koble et mere lokalt produceret bæredygtigt fødevarerforbrug i byen, med en mere miljømæssig, social og økonomisk bæredygtig landbrugsudvikling. Projektets sigte er også at koble Madfællesskabet (se link) med de store fødevarerindsamlingspunkter, som besluttes i Vækstforum Hovedstaden og Vækstforum Sjælland. Projektet vil medvirke til at skabe større synergi mellem by og land i Greater Copenhagen (GC) med fokus på udvikling af arbejdspladser, vækst, madkvalitet og kulturfællesskab. Aktiviteterne i projektet skal bl.a. omhandle øget offentlig efterspørgsel på økologiske fødevarer, opbygning af viden om regionens fødevarerindsamlingspunkter og etablering af en fælles platform for producenter og aftagere. De nævnte elementer skal alle finde sted i regi af Madfællesskabet. Derudover skal Madfællesskabet kobles sammen med regionens projekter Den Kreative Madscene samt Greater Copenhagen Food Startup, der tilbyder udvikling af forretningskompetencer til mindre virksomheder. Der skal desuden opbygges en bedre infrastruktur, som skaber bedre sammenhæng og udnytter synergien mellem by og land i Greater Copenhagen. Målgruppen er ambitiøse kommuner og virksomheder, der ønsker at medvirke til skabe en situation i GC, der er kendetegnet ved: • Et øget forbrug af lokale (GC) og økologisk producerede eller bæredygtigt fangede fødevarer i offentlige og private køkkener. • Flere lokalt (GC) dyrkede økologiske hektar med afgrøder til de færdigtilberedte køkkener. • Bedre forudsætninger for rekruttering af flere unge økologiske landmænd og flere unge fiskere i GC. • Jobskabelse i GC's fødevarerhverv. • Markedsmæssige forudsætninger for øget bæredygtigt kystfiskeri i GC. • Direkte kobling mellem producent og forbruger gennem nye modeller for distribution, transport, forarbejdning, transittager, foodhubs og salg af lokale, bæredygtige og økologiske fødevarer.
---	---

Punkt nr. 2 - Beslutningssag: Godkendelse af samarbejdsaftale med Madfællesskabet

Bilag 3 - Side -3 af 12

	- Nye madoplevelsestilbud og udvikling af kulinarisk turisme. - GC ses som et internationalt fyrtårn for økologi, madkvalitet og land og by samarbejde. Bilag: - Projektets organisering og relaterede projekter - Oversigt over fødevareklynge-indsats - Budget og oversigt over medfinansiering - Madfællesskabets manifest - Smag på Nordsjællands strategi
Projektets formål Beskriv hvad projektet skal opnå og hvorfor det er vigtigt	Greater Copenhagen er ved at blive forvandlet til en international madmetropol, hvilket skaber øget livskvalitet for borgerne og nye forretningsmuligheder inden for turisme og oplevelser for regionens landmænd, fiskere, fødevarevirksomheder, restauratører og kreative iværksættere. Hvis vi skal lykkes med at realisere de nye muligheder, skal økosystemet som helhed fungere fra produktion over forarbejdning til afsætning. De lokale producenters varer skal flyde lettere fra markerne eller havet til forbrugerne. Formålet med projektet er at skabe et fundament for et nytænkt og ambitiøst samarbejde mellem aktørerne i GC's fødevaresystem. Projektet vil i lighed med målsætningen i Madfællesskabet (se link), gøre dette ved at: 1) Skabe en funktionel platform for mødet mellem by og land bl.a. ved at sikre at erfaringer og eksempler på best practise formidles imellem de private og offentlige fødevareaktører, der har interesse i køb eller salg af økologiske og lokale kvalitetsfødevarer. 2) Udvikle konkrete værktøjer til at mobilisere byens forbrug, og skabe en direkte forbindelse til landets hektar, der sikrer en efterspørgselsdrevet udvikling, og kan "oversætte" det urbane fødevareforbrug til potentiale for økologisk og lokal fødevareproduktion i GC. Aktiviteten vil skabe et overblik over efterspørgslen målt i kilo, og udbuddet målt i hektarer. Efterspørgselsmålinger omsat til dyrket areal og antal enheder/kilo af hver varekategori skal også kobles til et kommunikationssystem, der passer til producenternes produktionsplanlægning. 3) Indsamle viden og påbegynde kortlægning af det nuværende fødevaresystems funktion og omfang i GC (efter eksemplet NY FoodWorks) og analysere muligheder og barriere i forhold til udvikling af et sammenhængende fødevaresystem i GC. 4) Engagere kommunerne og kommunale erhvervsinitiativer i at tage et fælles ansvar for deres fødevareforbrug – samt yde bistand til at udvikle det lokale samarbejde herom og løsninger for den konkrete kommune i form af rådgivning omkring fødevareindkøb, omlægningsmuligheder og forretningsudvikling samt etablering af ny infrastruktur. Understøtte udvikling og fastholdelse af ambitiøse kommunale økologimålsætninger i GC (se link). 5) Engagere fødevareproducenterne (på land og ved vand) til udvikling af ny fælles, forarbejdning og distribution af fødevarer, eks. gennem etablering af fødevareklynger. Disse etableres i samarbejde med lokale aktører så som Spisekamrene Gribskov og Halsnæs. 6) Udvikling af madoplevelser og oplevelsesøkonomiske forretningsmodeller for fødevareproducenter med fokus på at udvikle et økosystem af mindre fødevareproducenter, der kan bidrage til at Greater Copenhagen bliver en international madmetropol, som øger livskvaliteten for borgerne og giver nye forretningsmuligheder inden for turisme og regionens landmænd, kystfiskere, fødevarevirksomheder, restauratører og kreative iværksættere. 7) Udvikle en sammenhængende fortælling og kommunikation om et nyt sammenhængende fødevaresystem i Greater Copenhagen, der sætter fokus på udviklingen, best cases, og gennem en årlig samling følger op på målsætningerne og resultater.
Projektets målgruppe Beskriv projektets målgruppe.	Projektets målgruppe er aktører i fødevarekæden fra land til by i Greater Copenhagen. For at skabe et sammenhængende fødevaresystem, skal der skabes kontakt mellem producenter og aftagere. De offentlige køkkener fungerer som drivere, men indsatserne er i lige så høj grad målrettet private aftagere i foodservice, restaurantbranchen m. fl., og naturligvis private virksomheder i produktions-, forarbejdnings- og distributionsled. (Se bilag vedr. fødevareklynger). Fyrtårnet er samlende i forhold til øvrige store fødevaresatsninger i Region Hovedstaden og Greater Copenhagen, herunder den Kreative Madscene og Greater Copenhagen Food Startup.
Aktiviteter og milepæle	Aktiviteter Aktiviteterne skal understøtte målsætningen om at byens forbrug (kilo) i Region H skal fremme lokale og økologiske hektarer i Greater Copenhagen. De skal sikre de i projektførmålet skitserede målsætninger om 1) Skabe en platform i regi af Madfællesskabet, 2) Udvikle værktøjer, der

Beskriv de centrale projektaktiviteter og milepæle (Vedhæft evt. en uddybende projektplan)	mobiliserer byens forbrug og landets hektar 3) Kortlægning af fødevarer systemet i Region H, 4) engagere kommunerne i at tage ansvar for deres fødevarerforbrug og udvikle generiske standardmodeller, der vedrører fødevarerindkøb, omlægning og distribution 5) Engagere fødevarerproducenter til omlægning af produktion og udvikling af nye produkter 6) Madoplevelser og 7) en fælles fortælling om det samlede fødevarer system i Greater Copenhagen Dette fyrtårnsprojekt vil på en og samme tid gøre det ved en strategisk langsigtet tilgang, og en meget praktisk funderet tilgang, hvor vi vil flytte byens kilo i en lokal og bæredygtig retning. Kort sagt vil vi realisere et nyt produktions- og markedspotentiale ved at udvikle: • Vægten, der beregner forbrug i køkkener målt i kilo fødevarer omsat til dyrket areal eller fangstkvoter • Modeller, der kan skabe motivation for samarbejde mellem fødevarerproducenter til at øge den økologiske og lokale kvalitetsproduktion • Implementering af systemer til omlægning til økologiske køkkener og distribution af økologiske og lokale råvarer • Model for samspillet mellem aktørerne i produktion, forarbejdning, levering, konsum og markedsføring (fortællinger) 1. Facilitering af Madfællesskabet En afgørende forudsætning for at nå de ambitiøse målsætninger i dette fyrtårnsprojekt er, at der er ressourcer til at sikre både fremdrift, koordinering og fastholdelse. Formålet med denne aktivitet er at sikre overblik, koordinering og initiativ. Der skabes et lille og agilt projektteam, der via Københavns Madhus kobles til Madfællesskabet. Teamets opgave er både at understøtte aktiviteterne i Madfællesskabet og sikre sammenhæng til de mange fødevareremæssige initiativer både i dette fyrtårnsprojekt og i andre beslægtede projekter. Projektteamet er ansvarlig for at sikre koordinering med de regionale initiativer i Greater Copenhagen. Fra Odsherred, over land, til Lejre, Bornholm og aktørerne i Nordsjælland. Til de mange erhvervsfremmeaktiviteter i regi af Kreativ Vækst midlerne i samarbejde med FOOD, CPH Foodspace og Hotel- og Restaurantskolen, som i forhold til skånske aktører i relation til GC-samarbejdet. Projektteamet skal sikre at der arbejdes konkret og resultatorienteret med fyrtårnets målsætning samt skabe dialog, afklaring og samarbejds muligheder på tværs af fødevarer systemet både i Region H og i Greater Copenhagen, der skal understøtte målsætningen om at en række ambitiøse kommuner, regioner og virksomheder i 2020 er en del af Madfællesskabet. 2. Værktøjer til mobilisering af byens forbrug (kilo), kortlægning af fødevarer systemet Denne del af fyrtårnsprojektet handler om, hvordan byerne tager hånd om en bevidst ansvarstagen og handle måde, således at de bruger deres fødevarerindkøb og mad som en afgørende faktor for at forandre og stimulere et andet og mere lokalt og økologisk fødevarer system. Kort sagt skal projektet konkretisere hvordan byens forbrug i kilo mad bliver et push til landbrugets produktion målt i hektarer dyrket økologisk og lokalt. Madfællesskabet bygger på en gensidighed mellem land og by, men som hovedstad, hvor 0,6 mio. mennesker dagligt spiser ca. 10.000 tons mad har man et ansvar for at skabe betingelserne for at vælge fødevarer, der kan skabe en forandring af landbruget og fødevarer erhvervet omkring os. Denne del af projektet handler også om værktøjer til mobilisering af producenter og fødevarer virksomheder, der hver for sig og i samproduktion skal kunne levere de nødvendige økologiske og bæredygtige råvarer til byens køkkener. Værktøjer og redskaber For at kunne realisere potentialet hhv. i byen og på landet og for at understøtte en målrettet lokal og økologisk efterspørgsel, er der behov for at anvende og til dels nyudvikle en række værktøjer, der kan konkretisere fødevarer behovene – både på landet og i byen. Formålet er at gøre målsætningerne om mere økologi og mere lokal mad håndterbar både for køkkener, indkøbere, beslutningstagere i byen – og omvendt også på landet. • "Vægten" er et redskab, der konkret omregner madens kilo til landets hektar. Omregningsredskabet vil være et værktøj, der kan anvendes både af et enkelt køkken, en hel kommune eller en virksomhed. Med værktøjet "Vægten" vil man kunne tage sit forbrug af f.eks. kartofler, krydderurter, svinekød, marmelade eller mel og opgøre forbruget i kilo pr. år eller pr uge – og se, hvad det svarer til i dyrket hektar. Med et sådan omregningsredskab vil der kunne indgås konkrete aftaler mellem "forbrugeren" og producenten. Dermed har vi skabt et redskab, der forbinder og omsætter efterspørgslen ved at skabe et tilsvarende udbud – og omvendt. Madhuset har allerede
--	--

	et redskab, der kan bruges til at fastlægge og kortlægge kiloene. Vi mangler at få udarbejdet den anden side, det vil sige hvad disse svarer til i hektar og i fangstkvote. Værktøjet er både anvendeligt på den helt store skala for at udarbejde en prognose i en by, en kommune eller en supermarkeds kæde og på den helt nære for et enkelt køkken eller madmarked. Vi forestiller os, at der på baggrund af vægten kan iværksættes aftaler mellem byens køkkener eller markeder og at den vil være baggrund for, at der f.eks. aftales hvor mange hektar en givet bonde vil så til. Værktøjet er som udgangspunkt et excelark, der gøres tilgængelig på madhusets hjemmeside. • Igangsætte et udviklingsarbejde af en model, der muliggør måling og identificering af de lokale varer. Startende med at indkredse, hvad der definerer lokale varer. Der ses på mærkninger, på definitioner, på udbudsteknikalitet, og på mulighederne for at udvikle en model, der tydeligt kan sætte mål for andel af lokale varer. Dette arbejde sker primært via en række seminarer, hvor de vigtigste aktører zoomer ind på at finde fælles løsninger og definitioner. Resultatet er en definition af lokale varer, samt om og hvordan dette kan gøres målbart. Eksisterende værktøjer der kan anvendes: • ØKOLØFT Danmark og Københavns Madhus har et veludviklet koncept for, hvordan et givent køkken omlægges til økologi. Omfattende kompetenceudviklingsbehov (fra kursusrækker i regi af AMU, inspirationskurser, med undervisningsmål og materialer) til kortlægningsmanualer og analysemodeller, til økoløftmålinger etc. • Kloge Fødevarer – hjemmeside/værktøj udviklet for Madkulturen, herunder guide til indkøb af bæredygtig fisk og skaldyr og anvendt i en række kommuner i hele landet. 3. Viden og kortlægning Der er overraskende lille viden om, hvordan borgerne i Greater Copenhagen brødfødes, og hvordan og hvor måden produceres. Vidensindsamlingen skal ske i sammenhæng med konkrete cases, og i samarbejde med andre aktører, således at aktiviteten ikke udgør mere end 5% af det samlede fyrtårn. Projektaktiviteten omfatter: • Indsamle viden og udarbejde konkrete løsningsforslag på baggrund heraf (med inspiration fra NY FoodWorks og Food Flow) og med inddragelse ekspertviden fra nationale forsknings- og vidensinstitutioner. • Medvirke til at skabe fødevarestrategier, understøtte disse i kommuner, regionen og i virksomheder 4. Fælles ansvar for forbrug Praktisk og mobiliserende bistand til udvikling af initiativer, der sikrer flere lokale og økologiske kilo mad i byerne. Værktøjerne vil blive anvendt i forbindelse med nedenstående aktiviteter, der både vil være aktiviteter i nærværende fyrtårnsprojekt og i andre sideløbende projekter: • Bistand til analyse af omlægningspotentiale i det enkelte køkken og beslutningsgrundlag til kommunalt baserede økologiomlægningsaktiviteter, der skal understøtte målsætningen om flere offentlige køkkener omlægning til 30, 60 eller 90% økologi, der skal ses som driver for by-landsamarbejdet (kobles til midler fra økologifonden omhandlende projekter i Lejre, på Bornholm og bredt i Region H.) • Udbrede økologiomlægningsmetoden så den kan anvendes i de private køkkener, sker i et samspil med ansøgningerne i regi af Kreativ Vækst og ansøgning sammen med Landbrug & Fødevarer til Fonden for økologisk landbrug, samt repræsentanter fra fiskerisektoren (kystfiskere). Målgruppen er restauranter, cafeer, hotellerne foodtruck, kantiner m.m. • Samarbejde med allerede økologiomlagte kommuner og køkkener, således at de vil kunne indgå i at bruge deres kilo'er med et regionalt sigte. 5. Mobilisering af landets hektar og indsats for bæredygtigt fiskeri Regionens fødevaresystem skal i høj grad tage udgangspunkt i de særlige udfordringer, som de primære producenter står over for i udvikling af produkter, afsætning og forretningsmodel for fødevarevirksomheder. Der ydes bistand til at samle aktører i fødevareklynger, der sammensættes efter branche og kvalitetsstandarder. Fødevareklynger (evt. andelsselskaber) etableres i og på tværs af kommuner med det formål at indgå produktions- og vidensfællesskab samt indgå leveringsaftaler mellem producenter og offentlige køkkener, restauranter, kantiner, supermarkeder, detailforretninger, madmarkeder, fødevarefællesskaber og grupper af forbrugere.
--	--

	6. Madoplevelser og oplevelsesøkonomiske forretningsmodeller for fødevarerproducenter København har et uudnyttet opland af lokale erhvervsdrivende fødevarerproducenter, fiskere, madhåndværkere og restauranter, der kan være med til at løfte udbuddet af autentiske kulinariske oplevelse i Greater Copenhagen. Producenterne i baglandet skal dog løftes i volumen og kvalitet, samtidig med, at de skal have en forretning ud af det. Indsatsen koordineres i tæt samarbejde med Naturpark Mølleåen, VisitNordsjælland, kommunernes turismeindsatser og private operatører. Den oplevelsesøkonomiske tænkning er inspireret af turismedestinationer som Toscana, San Sebastian og Provence, hvor den kulinariske oplevelse er "reason to go". Disse kulinariske "hot spots" er kendetegnet ved at være bevidste om deres madkultur, et højt bundniveau, en god råvarekvalitet og en interessant madfortælling. Desuden indgår menneskene bag måden, som helte i madfortællingerne. Fremtidens turister går efter at være midlertidige lokale. Det er de mindre fødevarerproducenter, landmanden eller fiskeren, der leverer lokalitet, relationen, samt de unikke råvarer til de autentiske kulinariske destinationer. Aktivitetens mål er at udvikle og udbrede flere og nye madoplevelser, og samtidig højne kvaliteten af madoplevelser, således at attraktivitet og jobskabelse øges i oplandet til København. Delmålene er en oplevelsesøkonomisk udvikling af: 1. Gårdbutikker, kystfiskeri, restauranter og madhåndværk som skaber oplevelser, afsætning, merværdi og indtjening. 2. Spiseoplevelser og food events på kysten og på landet 3. Food Tours, der kobler kulinariske oplevelser i oplandet og København 4. Naturpark Mølleåen, et eksperimentarium for at udvikle fødevareroplevelser i naturområder 5. Oplevelseskoncepter og forretningsmodeller til kulinarisk turisme i fødevarerproducerende virksomheder Madoplevelser handler om oplevelsesøkonomi, økonomisk værdiskabelse og vækst. Dels ved oplevelser som er direkte salgbare, og dels ved oplevelser som indlejres i og skaber merværdi i produkter. Oplevelser forøger et produkts eller en serviceydelses værdi. Inspirationen hentes blandt andet fra River Cottage i Devon, Sydeuropa. Metodemæssigt arbejdes med unikke mikro-udviklingsprojekter samtidig i mange mindre fødevareraktiviteter. Fokus er på at skabe merværdi gennem oplevelser ved at arbejde med konkrete muligheder i virksomhederne. Madaktører på landet og kysten kobles samtidig med den københavnske madscene. Der vil være en inderkreds af deltagere (ca. 50 virksomheder) i aktiviteten, som kaldes "fyrtårne". Deltagerne bringes sammen for at udvikle og skabe synergi, samtidig med at de deler viden og erfaringer. Det vil sige projektet arbejder aktionsbaseret og "bottom up", hvor viden og erfaringer skabes hos producenter, hvorefter projektet opsamlar, systematiserer og generaliserer viden før den formidles til almen benyttelse. 7. Dialog, samarbejde og samlende fortælling Denne aktiviteter skal facilitere netværksskabelse på tværs af fødevarerproduktionen og initiativerne - og sikre at alle ikke opfinder den samme dybe tallerken. Kort sagt sikre erfaringsudveksling og samskabelse. Denne aktivitet omhandler et samarbejde mellem de mange forskellige aktører, i og uden for Madfællesskabets regi. Det er vigtigt at tage i betragtning, at Madfællesskabet har en forpligtigende karakter og en høj overlægges. Det betyder samtidig, at der skal ske samarbejder på kryds og tværs og dialog er afgørende for, at de mange projekter ikke bedriver de samme ting, men sikrer optimal synergi. De konkrete aktiviteter, der faciliteres via denne aktivitet er: - En årlig samling afholdt af Madfællesskabet: Den afholdes hvert år i november måned før det kommende års så-plan og efter kommunale budgetindgåelser. Konferencen afholdes i regi af CPH Foodspace og Københavns Madhus, der skaber optimale rammer for samtale, dialog og også gerne praktiske workshop. Konferencen er sat op for debat og relationsskabelse. - Hertil afholdes løbende såkaldte forsamlingshuse, informationsmøder og workshops hvor Madfællesskabet inviterer til afklaring og debat af forskellige emner og med forskellige partnerskaber. Forsamlingshusene afholdes i lokalområderne for at sikre opbakning og centralt for at drøfte tværgående emner. Emnerne kan være: foodhubs, madmarkeder, foodtrucks, gårdbutikker, indkøbsaftaler, foodservice, festivaler og event etc. Via de forskellige arrangementer vil det f.eks. kunne undersøges: - Hvordan en alternativ infrastruktur kan se ud og sættes fokus på at teste eks. food-hubs i samarbejde med relevante partnere eks. Bornholm, men også Lejre, Odsherred og Lolland, samt f.eks. foodservice-leverandørerne
--	--

Punkt nr. 2 - Beslutningssag: Godkendelse af samarbejdsaftale med Madfællesskabet

Bilag 3 - Side -7 af 12

	- Eller et spørgsmål om finansiering af landbrugsomlægningen – hvad skal til – hvad kan ske på markedsbetingelser og hvad . - Undersøge alternative forretningsmodeller og samle relevante partnere til afprøvning, herunder fødevareklynger som andelsselskaber, hvilket vurderes at være essentielt for engagement, økonomisk bæredygtighed samt levedygtighed, når projektet er afsluttet. Samlende fortælling Denne aktivitet skal medvirke til at sikre en fælles fortælling, der løbende kan udfoldes og holde fokus på de langsigtede målsætninger og de løbende resultater. Det sker primært via kommunikation om de mange aktiviteter beskrevet ovenfor. Der afsættes midler til at skabe en identitet, en hjemmeside, facebook mm. Dertil månedlige nyhedsbreve og en kalender over aktiviteter. Milepæle: 1. Facilitering af Madfællesskabet • Projektleddelse og faglig koordinering i hele perioden • Etablering af sekretariat der: ○ Understøtter aktiviteterne i Madfællesskabet og sikre synergi i mellem de mange organisationer og initiativer både i dette fyrtårnsprojekt og i andre beslægtede projekter. ○ Sikre ressourcer til yderligere initiativer, der understøtter fyrtårnsprojektets målsætning og danne fundamentet for at fyrtårnets resultater kan fastholdes og udvikles over projektperioden. ○ Aktivt inddrager regionens kommuner, virksomheder og organisationer i realisering af fyrtårnets målsætning og medvirke udviklingen af bæredygtig regional fødevarestrategi. ○ Udarbejder kvartalsvise rapporter om fyrtårnsprojektet aktiviteter herunder en opgave- og økonomistatus. ○ Afrapportering af det samlede fyrtårnsprojekt medio 2019. 2. Værktøjer til mobilisering af byens forbrug • Udvikling af Vægten: Et webbaseret værktøj, der kan omsætte offentlige og private køkkeners forbrugsprognoser og menuplaner til præcist udspecificerede råvaremængder • Det detaljerede kiloangivne råvarebehov vil danne grundlag for en vurdering af potentialet dyrkning og afsætning af lokalt producerede råvarer. • De efterspurgte kilo råvarer vil kunne oversættes til potentiale for dyrket landbrugsareal målt i ha og arbejdspladser i landbrug og fiskeri. • Vægten udarbejdes i co-creation med eksperter i Økologisk Landsforening, L&F, interesserer blandt regionens landmænd, repræsentanter for offentlige og private køkkener. • Der afholdes 3 udviklingsseminarer. ○ 1. udviklingsseminar medio 2017 ○ 1. prototype ultimo 2017 ○ 2. udviklingsseminar primo 2018 ○ 2. prototype primo 2018 ○ 3. udviklingsseminar medio 2018 ○ Færdig Vægt medio 2018 3. Viden og kortlægning • Udvikling af vidensgrundlag og påbegyndelse af kortlægning af fødevaresystemet i Greater Copenhagen • Disponering af kortlægningen primo 2017 • 1. workshop med eksperter fra bl.a. Danmarks Statistik, AAU, DTU, L&F og Økologisk Landsforening medio 2017 • 1. udkast til kortlægning ultimo 2017 • 2. workshop primo 2018 • 2. udkast medio 2018 • 3. workshop medio 2018 • Endelig kortlægning ultimo 2018 4. Fælles ansvar for forbrug • Kortlægning af økologisk omlægningspotentiale • Udarbejdelse af 75 køkkenrapporter medio 2017 – primo 2019 5. Mobilisering af landets hektar - Organisering af producenter • Samarbejde vedr. udvikling af Vægten medio 2017 – medio 2018 • Koordinering med Den Kreative Madscene – løbende i hele projektperioden April 2017 – Organisering af fødevareklynger
--	--

	Der er etableret en styregruppe og sekretariat for projektet vedr. fødevareklynger September 2017 – informationsmøder Spisekammer Halsnæs (SH) og Gribskov Spisekammer (GS) har gennemført informationsmøder og workshops for virksomheder i regionen, der ønsker at indgå i en eller flere fødevareklynger/andelselskaber. a) Mølleri b) Slagteri c) Dyrkning og opdræt af fisk og skaldyr, herunder forarbejdning og konservering af fisk og skaldyr Februar 2018 – forretningsudvikling Møder, workshops og ad hoc rådgivning om produkt- og produktionsudvikling samt juridiske og finansielle udfordringer som fødevareklyngerne/andelselskaberne er afklaret. Marts 2018 - markedsføring og salg Der foreligger aftaler med aftagere af fødevareklyngens varer, dels inden for Madfællesskabet, dels over for øvrige kunder/forbrugergrupper i regionen. December 2018 - Fremdrift af fødevareklyngerne Der er oprettet website, Facebookgrupper og app til information og kommunikation internt i fødevareklyngen, herunder med leverandører og kunder. Marts og juni 2019 – måling af udvikling og effekter Hver fødevareklynge har udarbejdet afrapportering af aktiviteter og resultater. December 2019 – Afrapportering og regnskab Der er udarbejdet en afsluttende rapport og regnskab for indsatsen vedr. fødevareklynger. 6. Madoplevelser 1. Udvikling af oplevelsesøkonomi - gårdbutikker/madhåndværkere/kystfiskeri Der skabes som udgangspunkt 3 parallelle netværk: i) Gårdbutikker ii) Madhåndværkere og iii) Kystfiskeri, som vil gennemgå parallelle samt samlede aktiviteter, som er beskrevet. i) Udvikling af gårdbutikker Formålet med netværket er at skabe rammerne for deling af viden, inspiration og faglige input, der kan styrke afsætnings- og oplevelsesøkonomisk udvikling af bedrifterne. ii) Udvikling af madhåndværkere til udvikling af oplevelser i forarbejdningsleddet/-virksomhederne. iii) Udvikling af kystfiskeriet Målet er at skabe slagbare oplevelser samt direkte slag fra kutterne, lokal forædling af fisk, fiskebutikker og spisesteder på havnene. Det skal være en autentisk oplevelse at færdes på havnen. Kystfiskeri aktiviteterne kobles til projekt "Oplevelser fra Bornholms Hav og Ager" samt Maritim Turisme (Mette Sandal). 2. Spiseoplevelser og food events på kysten og landet • Koordinering og samarbejde om mad events • Udvikling og gennemførelse af koncept for lokal (producentstyret) mad catering service til events. • Partnerskab lokale producenter, madhåndværkere og restauranter • Local Cooking, Høresta (konkurrence for lokale spisesteder) og Knuthenlunds NATIVE COOKING AWARD, Furesø Picnicfestival, Fredensborg Slotsmarked, Høstfest Esrum Kloster, Slotssøfest i Hillerød, Birkerød Torvedage, Helsingør Design and Food Days Pop up events – her er det lokaliteten der sættes i spil. • Virksomhedsegen madfortælling og kommunikation i forhold til lokale fødevarer, oplevelser, autenticitet, food trust • Madskoler for turister, madskoler, master class mv. – edu-tainment som spiseoplevelse • Pop up events • Brug af den lokale madfortælling i restaurant 3. Food Tours • Analyse af potentialer, aktør kortlægning, markedsanalyse • Aktør møder Nordsjælland og Bornholm • Udvikling af Food Tours med private aktører. Eksempler på food tours kunne være: - Maritim Food Tour både Bornholm og Nordsjælland - Spiseoplevelser i Naturparker: Kongernes Nordsjælland, Naturparken Mølleåen - Koble lokal mad/bespisning til eksisterende vandre ruter, cykelruter, historiske turer - Esrum Kloster, Frilandsmuseum kobles med smag det traditionelle køkken museer - Samarbejde med eksisterende food tours som Svanholm-Hansens Fløedeis. • Beskrivelse af koncept og udarbejdelse af business case på Food Tours • Udarbejde informationsmaterialer • Slag og booking af food tours • Implementering af private aktører
--	--

	4. Naturpark Mølleåen, et eksperimentarium for at udvikle fødevareroplevelser i naturområder - Lokale kulinariske destinationer (10 stk) gårdbutikker, traktørsteder, food tours og events kobles med grønne oplevelser i Naturparken. Naturparken bliver mere attraktiv for både lokale og turister. 3 nye signatur events, der tiltrækker borgere og turister fra både København og Nordkysten. 3 Food Tours, der kobler Naturpark Mølleåen og København/Nordkysten. - Naturpark Mølleåen bliver kendt som en grøn og kulinarisk destination tæt på København og Nordkysten - Der skabes én ny arbejdsplads på hver af de 10 smv virksomheder, der bliver knyttet til Naturpark Mølleåen 5. Oplevelseskoncepter og forretningsmodeller til kulinarisk turisme på fødevarerbedrifter - Opsamle, analysere og ekstrahere koncepter for at udvikle oplevelsesøkonomi på gårdniveau i forhold til kundesegmenter. - Økonomisk dokumentation og analyse for indtjening via koncepterne - Når oplevelseskoncepterne foreligger i udkast afholdes en ekspertworkshop hvor koncepter og erfaringer diskuteres og holdes op mod videnskaben på området. - Formidling af resultater internt og eksternt lægge tilgængelig på web og app 7. Dialog, samlende fortælling og samarbejde - Årlig samling af aktører med lancering af foreløbige resultater og løsninger 1. samling ultimo 2017 2. samling ultimo 2018 - Forsamlingshuse og dialog 4 forsamlingshusarrangementer - 1. medio 2017, 2. primo 2018, 3. medio 2018 og 4. primo 2019 6 informationsmøder og 10 workshop fordelt over projektperioden - Samlet brand og fortælling - Udvikling af samlet visuel - og grafisk identitet Udvikling af projekthjemmeside og Facebookprofil 8 nyhedsbreve, et hvert kvartal - Løbende opdatering af hjemmeside, Facebook og pressekontakt
Projektets organisering	Københavns Madhuser facilitator for Madfællesskabet, og operatør på dette projekt. Madfællesskabet er ledet af en selvstændig styregruppe, hvor Region H er repræsenteret, og har derudover en arbejdsgruppe med fokus på koordinering af projektk aktiviteter. Fyrtårnsprojektet er organiseret jf. bilaget, og har derudover sin egen styregruppe, med projektets partnere, Region H og væsentlige deltagere. Kredsen afklares endeligt i forbindelse med opstart. Se organisering i bilag.

Udvælgelseskriterier

1. Bidrag til realisering af den regionale vækst- og udviklingsstrategi 'Copenhagen – hele Danmarks hovedstad'

Der lægges vægt på, at initiativets effektkæde tydeligt demonstrerer, at initiativet bidrager til at indfri ét eller flere af strategiens effektmål.

Hvilket af strategiens indsatsområder (rammevilkår eller væksttema) falder initiativet indenfor?

Kreativ Vækst – målet om at samle regionens private og offentlige aktører inden for gastronomi og mad, så samspillet mellem primærproducenter og de offentlige køkkener, restauranter og madevents styrkes og bidrager til bæredygtig udvikling og jobskabelse (s. 35).

Derudover til målene:

Eksporten i de kreative erhverv er steget med 25% inden 2025.

De kreative erhverv og turismen har skabt 20% flere arbejdspladser frem mod 2025.

Antallet af turister til hele regionen stiger med 6% om året frem mod 2025.

Hvilket af strategiens effektmål bidrager initiativet til at indfri?

Bidrag til effektmålet om at skabe 20% flere arbejdspladser frem mod 2025.

I fødevarerklængerne kan der laves en baseline i 2017, hvor de involverede virksomheders antal ansatte kan opgøres. I 2019 kan vi så igen måle antal ansatte i de samme virksomheder.

Tilsvarende kan omkostningen i de involverede virksomheder opgøres og sammenlignes med omsætningen i 2019.

Hvordan bidrager initiativet til at indfri effektmålet?

Gennem et langsigtet og forpligtende samarbejde om at skabe grundlaget for et økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtigt fødevarer system, der sikrer landbruget og fiskeriet lokal afsætning og dermed resiliens overfor eksportmarkedet, hvilket gør det muligt at fastholde og skabe stedbundne arbejdspladser både i primær- og sekundærproduktionen, samt i offentlige og private køkkener i hele

Punkt nr. 2 - Beslutningssag: Godkendelse af samarbejdsaftale med Madfællesskabet

Bilag 3 - Side -10 af 12

regionen. Udvikle madkulturen og madensinfrastruktur så de gastronomiske landvindinger med ny nordisk mad bølgen også bliver omsat til hverdagensmad i offentligt og privat regi. Det forventes at dette vil bidrage til flere arbejdspladser både i køkkenet, i landbruget og fiskeriet, i distributionen og i forarbejdningen. Ved at styrke kompetencerne og afsætningsmulighederne hos fødevarereproducenterne, vil der blive skabt grundlag for attraktivitet, vækst, øget eksport, jobskabelse og turisme.
2. Vækst og/eller jobskabelse Der lægges vægt på, at initiativet har en vækst- og/eller jobskabende effekt i hovedstadsregionen. <i>Hvor mange jobs forventes initiativet at skabe?</i> Forventes både at skabe nye jobs, og sikre beskæftigelse blandt primære og sekundære producenter. Det er meget vanskeligt at sige præcist, hvor mange nye jobs, der kan skabes, men prognoser for økologisk produktion er støt stigende (Kilder: L&F, ØLF og Information) til forskel for det konventionelle landbrug, hvor der er tale om en alvorlig økonomisk situation, med mange konkurser og lukninger. Ved at sikre grundlaget for et økonomisk bæredygtigt landbrug sikres ligeledes land sb- og havnemiljøer i udkantsområderne, og dermed en sund balance mellem by og land. Samtidig vil der i et samarbejde med Spisekammerne Gribskov og Halsnæs blive satset på udvikling af flere forarbejdningsvirksomheder i kølvandet på det nye lokale marked og stigende forbrug. <i>Hvilke andre vækstsabende effekter har projektet?</i> Madfællesskabet har som ambition at skabe et sammenhængende og bæredygtigt fødevarer system i hele Greater Copenhagen, og vil dermed skabe en brandingplatform for både fødevarereproducenter, restauranter og events, der kan markedsføre sig som økologisk og bæredygtigt. Det har et betydeligt vækspotentiale i forhold til turisme og eksport af viden og innovative velfærdsløsninger.
3. Samarbejdskreds med relevante kompetencer og ressourcer Der lægges vægt på, at initiativet gennemføres af en samarbejdskreds, der bidrager med nødvendige kompetencer og ressourcer, faglige såvel som projektledelsesmæssige, til en succesfuld gennemførelse af initiativet. Hvor det vurderes relevant, vil der tillige blive lagt vægt på graden af kontant medfinansiering og/eller bidrag i form af arbejdstimer. <i>Hvilke kompetencer bidrager de enkelte partnere med?</i> Københavns Madhus Københavns Madhus http://kohmadhus.dk/ er en selvstændig erhvervsdrivende fond med et almennyttigt formål med fokus på forandringsprocesser, hvor ny viden og indsigt i det samlede fødevarer system omsættes til konkrete indsatser: f.eks. økologi om lægning, kurser for køkkenfolk, dialog på tværs af sektorer, netværk og samarbejdet og løbende kortlægninger og indsamling af viden, der gør hele feltet stærkere og klogere. Københavns Madhus ser på den samlede effekt for miljø og økonomi i indsatser mark til tallerken. Københavns Madhus har 30 meget engagerede medarbejdere der samlet set repræsenterer en omfattende erfaring og dyb kompetence indenfor: • Mad og måltidsinnovation • Råvarer- og forbrugsanalyser • Forandrings- og projektledelse • Konference-/eventafvikling og brandudvikling Spisekammer Halsnæs og Gribskov Spisekammer Spisekammer Halsnæs og Gribskov Spisekammer er sammensat af fødevarereproducenter inden for stort set alle fødevarergrupper. Medlemmerne omfatter såvel store som små producenter, hvoraf flere har både primær produktion og forarbejdning af fødevarer til salg i gårdbutikker, detail, lokale fødevarerfællesskaber samt tilberedning og servering af mad. Foreningens medlemmer rummer ligeledes kompetencer, der er væsentlige for udvikling, etablering og drift af fødevarerkluger, eksempelvis projektledelse, netværksdannelse samt oplining og afvikling af større events. Spisekammerne har således erfaring med landbrugere, fiskere, professionelle kokke, eksperter i folkesundhed, formidling, events og pædagogik samt erfaring med virksomhedsledere og konsulenter, der har gennemført forskellige slags projekter i offentligt og privat regi. Smag på Nordsjælland Foreningen "Smag på Nordsjælland" www.smagpaanordsjaelland.dk arbejder for at fremme kulinariske oplevelser baseret på gode råvarer samt de dyrknings-, avlsformer og håndværksmæssige traditioner, som kendetegner regionens mangfoldige kultur- og naturlandskab. Foreningen har 10 år på bagen og repræsenterer ca. 65 fødevarereproducenter fordelt på hele Nordsjælland. Smag på Nordsjælland rummer alle former for småskala fødevarereproducenter – primærproducenter, madhåndværkere, restauranter, bryggere, vinproducenter, chokolade producenter, mv. Aktiviteterne i foreningen er centreret omkring videndeling, fælles synliggørelse, afsætning og markedsføring, festivaler for lokal mad, fælles kommunikation, mv. <i>Beskriv relevante erfaringer i forhold til projektets gennemførelse.</i> <i>Hvilke projektledelsesmæssige erfaringer har projektholder fra lignende projekter?</i> Københavns Madhus Københavns Madhus har siden 2007 udført en lang række projekter, der er eksternt finansierede, primært via statslige eller kommunale puljer. Eksempelvis har Københavns Madhus haft projektansvaret for økologi om lægningen i Københavns Kommune, der har sikret en gennemsnitlig økologi procent på 88% i byens ca. 900 kommunale køkkener. Derudover har Københavns Madhus haft projektansvaret for økologi om lægningsprojekter i ca. 700 køkkener bl.a. i Region Midtjylland, Aarhus, Lejre, Hvidovre og Bornholms Kommuner, Via UC, Kriminalforsorgen og på Hotel- og Restaurant skolen. Københavns Madhus har desuden; • udviklet mad- og måltidskoncepter som EAT, http://www.eat-kk.dk/, JUMPfood, http://jumpfood.dk/, Cooking Kids, http://www.kbhmadhus.dk/skolemada/cooking-kids, Økoløft, http://www.okoloft.dk/ og Køkkenløftet,

Punkt nr. 2 - Beslutningssag: Godkendelse af samarbejdsaftale med Madfællesskabet

Bilag 3 - Side -11 af 12

<http://www.kbhmadhus.dk/koekkenloeftet>.

- udviklet værktøjer, modeller og metoder i forbindelse med Kløge Fødevarerindkøb <http://klogefoedevareindkob.dk/>.
- været en drivende kraft i udvikling af Madfællesskabet

Spisekamrene

Måltrettet indsats for udvikling af lokale kvalitetsfødevarer igennem projektet 'Center for lokal bæredygtig fødevarerproduktion' med etableringen af produktionsskolen til udvikling af sekundær fødevarer (støtte af LAG, Realdania, Miljø og Fødevarerministeriet samt Gribskov Kommune).

Tisvilde Ø, omlægning af 35 hektar landbrugsjord til økologi i forbindelse med etablering af Økolandsby

Mad & Mennesker (Støttet af bl.a. LAG)

Gennem projektet Maritim Turisme er søsat nye fisk- og skaldyr-initiativer med primær og sekundær produktion

Smag på Nordsjælland

Smag på Nordsjælland (SpN) er en forening af liberale småskala erhvervsdrivende, hvor de fleste medlemmer kompetencemæssigt har en højere uddannelse og en professionel baggrund, hvor de er vant til at arbejde med projekter i komplekse systemer. Smag på Nordsjælland har løbende været projektholdere på udviklingsprojekter som: Alternative afsætningskanaler (Landdistriktsprogram met) og Lokal mad i offentlig bespisning (FØL). Sekretariatsfunktionen for SpN sources hos konsulentfirmaet Videntes, der er specialiseret i forretningsudvikling i fødevarerhvervet og driver forskellige ejerleder-netværk i Danmark. Se endvidere www.videntes.dk hvor bøger og projekter giver en uddybende indblik i virksomhedens virke og kompetencer.

4. Projektstørrelse og levedygtighed

Der lægges vægt på, at der er tale om et større initiativ med markante resultater. Hvor det vurderes relevant, vil der tillige blive lagt vægt på, at initiativet er levedygtigt efter støtten ophører.

Beskriv hvilke markante resultater initiativet forventes at resultere i.

- at køkkener og fødevarer virksomheder indgår aftaler med et lokalt perspektiv
- at der udvikles nye distributionsveje/ virksomheder for de lokale varer
- at jord omlægges til økologi og diversitet og fiskeri foregår kystnært og bæredygtigt
- at kommunerne forpligtiger sig til at skabe lokale erhvervsstrategier samt bidrager konkret med eget indkøb, der understøtter målsætningen
- at der udviklet madmarkeder og foodtrucks med lokale varer

Fødevarer klyngemes andelskonceptet vil være medvirkende til at gøre klyngeme bæredygtige, når projektperioden er slut, fordi projektet fra start er forankret hos producenterne/ andelshaverne. Det er virksomhederne, der via andelselskaber ejer hver fødevarer klynge. Derfor påtager virksomhederne sig også ansvaret for udviklingen og for videreførelsen af fødevarer klyngeme, når projektet er afsluttet. Fødevarer klyngemes (andelselskabernes) aftaler med aftager af fødevarer vil således fortsætte og sandsynligvis blive øget som resultat af de igangsatte initiativer.

5. Regionale løsninger på regionale udfordringer

Der lægges vægt på, at initiativet adresserer regionale udfordringer, og at løsningerne bygger videre på og skaber synergi med eventuelle eksisterende initiativer og med Greater Copenhagen.

Hvilke regionale udfordringer adresserer initiativet?

Madfællesskabet er et konkret svar på konventionelt landbrugs krise, udfordringer ift. folkesundhed, forurenings- og klimaudfordringer. Ved i praksis at vise nye økonomisk bæredygtige veje kan modellen udvikles således, at Regionen og Greater Copenhagen igangsætter en ny vej i et nedslidt og forgældet fødevarer system.

Projektet vil være et laboratorium, der sidenhen kan udfoldes yderligere. Med projektet forbindes kommunal og offentligt ansvar med privat ansvar og privat initiativ.

Hvilke eksisterende indsatser bygger initiativet videre på / skaber synergi til?

Madfællesskabet, Kreativ Vækst, Greater Copenhagen, CPH Foodspace, madmarkedsudbud i København, økologi omlægning på Regionens hospitaler, Økoløft DK, Kløge Fødevarerindkøb etc.

Hvad er initiativets relevans i forhold til Greater Copenhagen?

Sammenhængende fødevarer system, Fødevarer satsningen.

Underskrift

Dato:

Underskrift fra lead-partner (projektholder):

Anne-Birgitte Agger, Københavns Madhus

ERKLÆRING

om deltagelse som partner

Nedennævnte virksomhed/myndighed/fond/forening

Navn: _____

bekræfter hermed at være partner i nedenstående projekt:

Projekttitel: _____

Virksomheden/myndigheden/fonden/foreningen er som partner bekendt med indholdet i ansøgningen om tilskud fra Region Hovedstaden dateret:

Dato: _____

og accepterer, at tilskuddet udbetales til lead-partneren / projektholder.

Navn på virksomhed/myndighed/fond/forening:

Juridisk status for virksomhed/myndighed/fond/forening:
(A/S, ApS, I/S, K/S, personligt ejet virksomhed, erhvervsdrivende fond, selvejende institution, offentlig myndighed, forening, eller andet)

Juridisk status: _____

Dato, navn og stempel: _____

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren"

Beskrivelse af initiativet

Fyrtårnsprojektet skal sikre øget vækst og beskæftigelse i regionens fødevareerhverv ved at starte et forpligtende samarbejde mellem virksomheder, organisationer og kommuner i hovedstadsregionen, der gennem efterspørgselsdrevet udvikling vil koble et mere lokalproduceret eller bæredygtigt fødevarerforbrug i byen med en mere miljømæssig, social og økonomisk bæredygtig landbrugsudvikling i Greater Copenhagen. To andre væsentlige elementer i fyrtårnsprojektet er udviklingen af fødevareklynger og en oplevelsesdimension, hvor hovedstadsregionens mange primærproducenter og gårdbutikker afsætter flere produkter lokalt.

Aktiviteterne i projektet omhandler bl.a. øget offentlig efterspørgsel på økologiske fødevarer, opbygning af viden om regionens fødevaresystem og etablering af en fælles løsning/platform for producenter og aftagere. De nævnte elementer skal alle finde sted i regi af fyrtårnsprojektet, herunder delprojektet Madfællesskabet. Madfællesskabet er et samarbejde, der har eksisteret siden 2015, og er iværksat af Københavns, Lejre og Bornholms kommuner. Siden er Region Hovedstaden og Albertslund Kommune kommet til, og i den kommende fase vil partnerskabet blive udvidet med både offentlige og private partnere. Partnerskabet har fokus på at vende udviklingen i fødevareerhvervet mod en ny bæredygtig og lokal økonomi med fokus på vækst og beskæftigelse.

Gennem et langsigtet og forpligtende samarbejde skabes grundlaget for et økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtigt fødevaresystem, der sikrer landbruget og fiskeriet lokal afsætning og nye muligheder på eksportmarkedet. Dette gør det muligt at fastholde og skabe stedbundne arbejdspladser både i primær- og sekundærproduktionen, samt i offentlige og private køkkener i hele regionen. Det forventes at projektet vil bidrage til flere arbejdspladser både inden for food service (bl.a. virksomhedskantiner), restauranter, i landbruget og fiskeriet, samt i distributions- og i forarbejdnings-virksomheder.

Madfællesskabet kobles sammen med de store Vækstforum-projekter "Growing Food CPH", "Den Kreative Madscene" og "Greater Copenhagen Food Startup", der tilbyder udvikling af forretningskompetencer til iværksættere og små og mellemstore fødevarevirksomheder. Målgruppen er ambitiøse kommuner og virksomheder, der vil medvirke til at Greater Copenhagen bliver et internationalt fyrtårn for økologi, madkvalitet og et tættere samarbejde i hele værdikæden fra land og by (og fra mark til mave).

Udvalgte elementer i initiativet

- Udvikling af et værktøj, der kan danne grundlag for at producenter og virksomheder kan mødes mere direkte om afsætning af lokalproducerede kvalitetsråvarer
- Kortlægning af fødevaresystemet i Greater Copenhagen
- Omlægning af kommuners køkkener til økologiske råvarer (min. 60 pct. økologi)
- Analyse og afdækning af behov for fødevareklynger/andelsselskaber indenfor bl.a. mølteri, slagteri og fisk/skaldyrproduktion
- Etablering af netværk vedr. gårdbutikker, madhåndværkere og kystfiskere
- Afholdelse af Local Cooking (konkurrence for lokale spisesteder), Furesø Picnicfestival, Fredensborg Slotsmarked, Høstfest Esrum Kloster, Slotssøfest i Hillerød, Birkerød Torvedage, Helsingør Design and Food Days mv.
- Udvikling af Food Tours med private aktører, f.eks. Maritim Food Tour, spiseoplevelser i Naturparken Mølleåen, mm. Udarbejdelse af business cases.

Punkt nr. 2 - Beslutningssag: Godkendelse af samarbejdsaftale med Madfællesskabet

Bilag 4 - Side -2 af 2

Partnerkredsen

Københavns Madhus er facilitator for fyrtårnsprojektet og Madfællesskabet og samarbejder tæt med hhv. Spisekammer Gribskov og Halsnæs Spisekammer vedr. etablering af fødevareklynger, og med Smag på Nordsjælland vedr. madoplevelser. Derudover deltager Københavns Kommune, Bornholms Kommune, Gribskov Kommune, Halsnæs Kommune, Albertslund Kommune, FOOD, Hotel og Restaurantskolen, CPH FOODSPACE, Væksthus Hovedstaden, DTU, Det cyklende madmarked, Gaarden, Gourmet Bornholm samt Bornholmsk Landbrug på hver deres måde i projektet.

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2019 og har følgende budget:

Budget for projekt	
"Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren"	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>9,0 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører¹</i>	<i>2,85 mio. kr.</i>
Samlet budget	11,85 mio. kr.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at indsatsen vil spille godt ind i andre strategiske fødevare-initiativer i Greater Copenhagen-samarbejdet. Siden 2008 har restaurations- og højkvalitetsfødevare-branchen været et vækstområde med mange nye jobs til følge. Denne udvikling vil fyrtårnsprojektet forstærke.

Det vurderes desuden, at de planlagte aktiviteter vil støtte op om ReVUS-målsætningen om

- at de kreative erhverv og turismen har skabt 20 procent flere arbejdspladser frem mod 2025.

¹ Den kommunale medfinansiering består af: Københavns Kommune 570.000-770.000 kr., Albertslund Kommune 70.000 kr., Bornholms Regionskommune 140.000 kr., Gribskov Kommune 128.000 kr., Halsnæs Kommune 730.000 kr., Fredensborg Kommune 50.000 kr.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Trafikplan for hovedstadsregionen"

Beskrivelse af initiativet

Fyrtårnsprojektet skal bidrage til at få hovedstadsregionen til trafikalt at hænge bedre sammen og anvise, hvordan den stigende trængsel på veje og i tog kan reduceres, således at den økonomiske vækst og udvikling understøttes. Trængslen omkring hovedstaden koster samfundet ca. 2 mia. kr. årligt, fordi bilisterne spilder over 9 mio. timer på at sidde i kø. Udfordringen vokser markant i de kommende år, når hovedstaden får over 200.000 nye indbyggere.

En af forudsætningerne for at kunne klare sig i den internationale konkurrence og fortsat være lokomotiv for den danske vækst er en moderne og effektiv infrastruktur. Både internt i hovedstadsregionen og i form af gode forbindelser til resten af Danmark og til udlandet. Virksomheders vækst er direkte afhængig af korte rejsetider, effektiv mobilitet og en effektiv infrastruktur.

Fyrtårnsprojektet tager udgangspunkt i Greater Copenhagens trafikcharter og KKR Hovedstadens og Region Hovedstadens liste over prioriterede infrastrukturtiltag i hovedstadsregionen. Herudover inddrages resultaterne fra det igangværende fyrtårnsprojekt om grøn mobilitetsplanlægning og fra Region Hovedstadens analyse om fremtidens transportbehov i samarbejde med Metroselskabet og Hovedstadens Letbane, ligesom en række analyser fra de involverede parter vil indgå i arbejdet.

Fyrtårnsprojektet understøtter således de politiske målsætninger i den Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi om at hovedstaden og Greater Copenhagen skal blive et stærkt nordeuropæisk vækstcenter.

Udvalgte elementer i initiativet

Fyrtårnsprojektets slutprodukt forventes at blive en kort, fokuseret strategiplan samt en mere konkret mobilitetsplan, som kan anvendes i det kommunale og regionale arbejde med infrastruktur og som et grundlag for dialogen med regeringen og Folketinget om at få de fornødne midler til udbygning af infrastrukturen.

Arbejdet med trafikplanen består af tre dele:

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 1 - Side 2 af 2

Den strategiske del:

- Sammenhæng til Greater Copenhagen og til udlandet
- Missing link og flaskehalse
- Fremtidens transportbehov og den teknologiske udvikling
- Inspiration fra andre storbyregioner.

Konkretisering og effekter:

- Relevante tal, f.eks. på trængsel og samfundsøkonomi
- Tilgængelighed til udvalgte knudepunkter – for alle
- Nedbringe rejsetiden på udvalgte strækninger, f.eks. S-tog
- Reducere støj og luftforurening.

Trafik- og mobilitetsplan:

- Trafik- og mobilitetsplan for den funktionelle region
- Forslag til investerings- og realiseringsplan.

Partnerkredsen

I fyrtårnsprojektet deltager på nuværende tidspunkt 21 kommuner, DTU Transport, Horesta, KKR Hovedstaden og Region Hovedstaden.

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2018. og har følgende budget:

Budget for projekt "Trafikplan for hovedstadsregionen"	
ReVUS-midler	2 mio. kr. fordelt på 1 mio. kr. i 2017 og 1 mio. kr. i 2018.
Medfinansiering fra kommuner og andre aktører	Afklares løbende
Evt. medfinansiering fra fonde	0 mio. kr.
Samlet budget	2 mio. kr.

Der er tilsagn fra de 21 parter om dels at lægge mandtimer i udarbejdelsen af trafik- og mobilitetsplanen, dels er der givet tilsagn om at bidrage med relevante analyser og fakta. Endelig har nogle kommuner tilkendegivet, at de forventer at medfinansiere dele af arbejdet, når der foreligger en godkendt projektplan.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at fyrtårnsprojektet har stor betydning for at fokusere og underbygge argumenterne i forhold til regeringen og Folketinget om at få realiseret de infrastrukturanlæg og andre trafikale tiltag, som skal være med til at reducere den stigende trængsel og tage hånd om de udfordringer, som hovedstadsregionen står over for med et stigende befolkningstal. Fyrtårnsprojektet bidrager ligeledes til at se trafik og infrastruktur på tværs af de forskellige transportformer og medvirker dermed til at skabe en større sammenhæng og mere mobilitet for pengene.

Samtidigt inddrager fyrtårnsprojektet en række af de forslag til handlinger, som er beskrevet i ReVUS, og projektet er således med til at opnå de opstillede effektmål om

- at reducere rejsetiden på udvalgte prioriterede strækninger med 20 procent inden 2025
- at nedsætte støj- og luftforurening fra transportsektoren med 40 procent inden 2025.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Vækstkritiske kompetencer"

Beskrivelse af initiativet

Fyrtårnsprojektet skal imødekomme udfordringerne med at skaffe kvalificeret arbejdskraft til store bygge- og anlægsprojekter herunder letbane- og metrobyggeriet, Nyt Hospital Nordsjælland, Frederiksborgcentret i Hillerød og andre byggerier. Gennem en udvidet indsats vil Hovedstadens Rekrutteringsservice, Nordsjællands Rekrutteringsservice og LO Hovedstaden opsøge entreprenører og leverandører mhp. at understøtte virksomheder med at skaffe den efterspurgte arbejdskraft. På den baggrund igangsættes målrettet opkvalificering og efteruddannelse af ledige ufaglærte og faglærte og personer der ønsker at skifte job. Som supplement til det samlede danske arbejdskraftudbud fokuseres indsatsen på fastholdelse af arbejdskraft fra andre EU-lande, hvilket er en forudsætning for at kunne sikre virksomhederne tilstrækkelig meget kompetent arbejdskraft.

Som led i den opsøgende indsats vil muligheden for oprettelse af praktikpladser hos udenlandske leverandører også blive undersøgt. Projektet har fokus på bygge-/anlægs- og chaufførbranchernes konkrete arbejdskraftsbehov og dækning af alle kompetencer i forbindelse med arbejdet, herunder transport, administration, service mv.

Elementerne i fyrtårnsprojektet bygger videre på indsatsen fra fyrtårnsprojektet i Handlingsplan 2015-2016 vedr. "Efterspørgselsstyret efteruddannelse".

Udvalgte elementer i initiativet

- Etablering af tværkommunal samarbejdsplatform til understøttelse af rekrutteringsarbejdet til de store anlægsarbejder som f.eks. letbanen, således at virksomhederne får én indgang til rekruttering af såvel ledige, jobskiftende samt til udenlandsk arbejdskraft.
- Proaktiv og opsøgende virksomheds- og beskæftigelsesindsats samt oplysning til udenlandske virksomheder om mulighederne i det danske beskæftigelsessystem.
- Efterspørgseldreven efter- og videreuddannelse.
- Virksomhedsrettet informationskampagne om muligheder og fordele ved beskæftigelsessystemet og fagbevægelsen kombineret med kampagner rettet mod jobcentrenes og fagbevægelsens medarbejdere.
- Afdækning af modeller for etablering af praktikpladsaftaler hos både danske og udenlandske virksomheder i forbindelse med de store byggerier.
- Koordineret samarbejde mellem efter-videreuddannelsesindsatser i hovedstadsregionen mhp. forsyningssikkerhed af kandidater og holdopfyldelse. Samarbejdet sikrer, at kompetenceudviklingsforløb får kritisk masse af kursister fra en samlet pulje af indsatsernes kandidater. Hvor indsatsen "Efterspørgselsstyret efteruddannelse" for voksne f.eks. kun udgøres af seks kommuner, bringer "Kompetent arbejdskraft til Greater Copenhagen" langt flere kommuner – og dermed kursister – i spil.

Partnerkredsen

Hovedstadens Rekrutteringsservice er tovholder på fyrtårnsprojektet i tæt samarbejde med Nordsjællands Rekrutteringsservice, og LO Hovedstaden. De to rekrutteringsservices dækker tilsammen alle kommuner i Region Hovedstaden med undtagelse af Bornholm. Enkelte kommuner ønsker muligvis ikke at deltage i indsatsen under de tværkommunale rekrutteringsservices.

Hovedstadens Letbane og Metroselskabet A/S, KKR Hovedstaden, 3F, Dansk Byggeri, Nyt Hospital Nordsjælland, Frederiksborg Centret, de to VEU-centre i Hovedstadsregionen samt Danske Erhvervsskoler og Gymnasier deltager også i fyrtårnsprojektet, som også koordineres med indsatsen omkring ReVUS fyrtårnsprojektet "Efterspørgselsstyret efteruddannelse", Jobcentrenes

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 2 - Side 2 af 2

og et muligt kommende socialfondsprojekt "Restart".

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2020 og har følgende budget:

Budget for projekt "Vækstkritiske kompetencer"	
ReVUS-midler	8 mio. kr.
Medfinansiering fra kommuner og andre aktører	2,67 mio. kr.
Samlet budget	10,67 mio. kr.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at fyrtårnsprojektet har en bred kommunal forankring på tværs af regionen, og den tværkommunale koordinering vurderes som en styrke for indsatsen. Det er også en styrke, at initiativet bygger videre på eksisterende viden og erfaringer.

Det vurderes desuden, at fyrtårnsprojektet kan skabe mærkbare resultater for kommuner, borgere og virksomheder med fokus på at imødekomme behovet for kvalificeret arbejdskraft på nogle af de store byggerier og medvirke til en opfyldelse af målet i ReVUS om at sikre erhvervslivet adgang til kompetent arbejdskraft.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi"

Beskrivelse af initiativet

Fyrtårnsprojektet skal gennem fremme af ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi bidrage til, at hovedstadsregionen er fossilfri i 2050 og at 80 pct. af affaldet i hovedstadsregionen genanvendes. Projektet skal fremme genanvendelse af affald, bedre udnyttelse af restprodukter og andre ressourcer samt energieffektivisering og vedvarende energi.

Det er en kompleks opgave at øge ressourceeffektiviteten og omstille til vedvarende energi. Udfordringen er at forme og implementere energi- og resourcesystemer, hvor der er integration mellem forskellige sektorer, og som medvirker til større fleksibilitet og mere effektiv brug af de knappe ressourcer. Der er behov for et tæt samarbejde og en koordineret indsats i regionen såvel som på tværs af regionerne. Indsatsen skal sikre bedre udnyttelse af de fysiske ressourcer (biomasse, restprodukter fra industrien, etc.) samt skabe økonomisk vækst og arbejdspladser.

Udvalgte elementer i initiativet

I partnerskab med andre centrale aktører vil der blive gennemført tre indsatser, der tilsammen vil være et skridt på vejen mod en mere energi- og ressourceeffektiv region.

1. Fremtidens intelligente energi- og resourcesystem

De tre regioner i Greater Copenhagen (Region Skåne, Region Sjælland og Region Hovedstaden) har formuleret dette fælles projekt.

Leverancerne i projektet vil være:

- Et samlet overblik over eksisterende fysisk infrastruktur og platforme for formidling af ressourcer, f.eks. industrielle restprodukter samt forslag til mere optimale løsninger.
- Udvikling af fremtidige styringsmodeller for effektiv udnyttelse af energi og ressourcer i Greater Copenhagen.
- Etablering af samarbejder om løsninger og styringsformer, der nedbryder siloer samt fremmer andelen af vedvarende energi og bedre udnyttelse af regionernes fysiske ressourcer.
- Udvikling og afprøvning af markedsmodeller og cases, der fremmer et fremtidigt intelligent energi- og resourcesystem.

For at konkretisere projektet gennemfører partnerne indtil efteråret 2017 et forprojekt med støtte fra Interreg-programmet for Øresund, Kattegat og Skagerrak. Her analyseres udfordringer og muligheder, og der udvælges relevante partnere (bl.a. kommuner, virksomheder, forsyningsselskaber og videninstitutioner) og identificeres konkrete potentialer og cases.

2. Cirkulær økonomi i affald og ressourcer

Indsatsen vil fremme en dialog på tværs af en bred kreds af interessenter (herunder kommuner og forsyningsselskaber) om, hvordan anbefalinger fra regeringens Advisory Board for Cirkulær Økonomi kan realiseres i hovedstadsregionen. Endvidere vil der blive udviklet tiltag, der kan understøtte, at kommunerne tænker cirkulær økonomi ind i arbejdet med at revidere kommunale affaldsplaner, erhvervsudvikling mv.

Projektet vil gennemføre seminarer, der gør kommunale medarbejdere bedre klædt på til at arbejde med cirkulær økonomi. Slutproduktet vil være en idekatalog til kommunerne. Det vil endvidere være et oplæg til et hovedprojekt, der eventuelt kan igangsættes i 2018.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 3 - Side -2 af 2

3. Innovative cirkulære løsninger i offentlige indkøb

Indsatsen skal bidrage til, at offentlige indkøb bliver et centralt redskab i omstillingen til cirkulær økonomi. Indsatsen vil bl.a. gøre eksisterende viden operationel for offentlige indkøbere, så det bliver enklere at vurdere hvilke innovative og cirkulære indkøb, der kan gennemføres.

Slutproduktet vil være en analyse, der bl.a. kvantificerer og kvalificerer gevinster, der kan opnås ved grønne og innovative indkøb (f.eks. driftsbesparelser, erhvervsudvikling, miljø- og sundhedseffekter mv.). Det vil endvidere være et oplæg til et hovedprojekt, der kan igangsættes i 2018 og som kan hjælpe de offentlige indkøbere til i højere grad at implementere indkøbskriterier, -metoder og -praksis, der fremmer innovative og cirkulære løsninger i de offentlige kerneydelser.

Partnerkredsen

I fyrtårnsprojektets indsats 1 deltager på nuværende tidspunkt Region Skåne, Region Sjælland og Region Hovedstaden samt Gate 21 og Sustainable Business Hub fra Skåne. Partnerkredsen for alle tre indsatser forventes udvidet med kommuner, virksomheder, forsyningsselskaber og videninstitutioner.

Økonomi og projektperiode

Projektets indsats 1 løber i perioden 2018-2020, hvorimod indsatserne 2 og 3 gennemføres i 2017. Projektet har følgende budget:

Budget for projekt " Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi"	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>Indsats 1: 3,5 mio. kr. Indsats 2: 1,0 mio. kr. Indsats 3: 0,5 mio. kr. I alt 5 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører</i>	<i>Indsats 1: Region Skåne 2,3 mio.kr og Region Sjælland 3,5 mio.kr. Yderligere medfinansiering søges opnået fra andre parter. Indsats 2 og 3: Medfinansiering søges opnået fra andre parter</i>
<i>Evt. medfinansiering fra fonde</i>	<i>Indsats nr. 1: 9,3 mio.kr.¹ Indsats 2 og 3: Ingen medfinansiering</i>
Samlet budget	20,1 mio. kr.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at fyrtårnsprojektets tre indsatser vil bidrage til at øge andelen af vedvarende energi og udnytte regionernes fysiske ressourcer bedre. Det forventes, at projektets resultater vil bidrage væsentligt til at opfylde målsætningerne i ReVUS om:

- at omstille hovedstadsregionens el- og varmforsyning til fossilfrihed i 2035,
- at hovedstadsregionen er en resourceeffektiv region, der genanvender mindst 80 pct. af regionens affald,
- at skabe flere arbejdspladser og understøtte udviklingen i private virksomheder ved, at det offentlige efterspørger grønne løsninger.

¹ Projektet søger Interreg-programmet for Øresund, Kattegat og Skagerrak om støtte i efterår 2017.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren"

Beskrivelse af initiativet

Fyrtårnsprojektet skal sikre øget vækst og beskæftigelse i regionens fødevareerhverv ved at starte et forpligtende samarbejde mellem virksomheder, organisationer og kommuner i hovedstadsregionen, der gennem efterspørgselsdrevet udvikling vil koble et mere lokalproduceret eller bæredygtigt fødevarerforbrug i byen med en mere miljømæssig, social og økonomisk bæredygtig landbrugsudvikling i Greater Copenhagen. To andre væsentlige elementer i fyrtårnsprojektet er udviklingen af fødevareklynger og en oplevelsesdimension, hvor hovedstadsregionens mange primærproducenter og gårdbutikker afsætter flere produkter lokalt.

Aktiviteterne i projektet omhandler bl.a. øget offentlig efterspørgsel på økologiske fødevarer, opbygning af viden om regionens fødevaresystem og etablering af en fælles løsning/platform for producenter og aftagere. De nævnte elementer skal alle finde sted i regi af fyrtårnsprojektet, herunder delprojektet Madfællesskabet. Madfællesskabet er et samarbejde, der har eksisteret siden 2015, og er iværksat af Københavns, Lejre og Bornholms kommuner. Siden er Region Hovedstaden og Albertslund Kommune kommet til, og i den kommende fase vil partnerskabet blive udvidet med både offentlige og private partnere. Partnerskabet har fokus på at vende udviklingen i fødevareerhvervet mod en ny bæredygtig og lokal økonomi med fokus på vækst og beskæftigelse.

Gennem et langsigtet og forpligtende samarbejde skabes grundlaget for et økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtigt fødevaresystem, der sikrer landbruget og fiskeriet lokal afsætning og nye muligheder på eksportmarkedet. Dette gør det muligt at fastholde og skabe stedbundne arbejdspladser både i primær- og sekundærproduktionen, samt i offentlige og private køkkener i hele regionen. Det forventes at projektet vil bidrage til flere arbejdspladser både inden for food service (bl.a. virksomhedskantiner), restauranter, i landbruget og fiskeriet, samt i distributions- og i forarbejdnings-virksomheder.

Madfællesskabet kobles sammen med de store Vækstforum-projekter "Growing Food CPH", "Den Kreative Madscene" og "Greater Copenhagen Food Startup", der tilbyder udvikling af forretningskompetencer til iværksættere og små og mellemstore fødevarevirksomheder. Målgruppen er ambitiøse kommuner og virksomheder, der vil medvirke til at Greater Copenhagen bliver et internationalt fyrtårn for økologi, madkvalitet og et tættere samarbejde i hele værdikæden fra land og by (og fra mark til mave).

Udvalgte elementer i initiativet

- Udvikling af et værktøj, der kan danne grundlag for at producenter og virksomheder kan mødes mere direkte om afsætning af lokalproducerede kvalitetsråvarer
- Kortlægning af fødevaresystemet i Greater Copenhagen
- Omlægning af kommuners køkkener til økologiske råvarer (min. 60 pct. økologi)
- Analyse og afdækning af behov for fødevareklynger/andelsselskaber indenfor bl.a. mølteri, slagteri og fisk/skaldyrproduktion
- Etablering af netværk vedr. gårdbutikker, madhåndværkere og kystfiskere
- Afholdelse af Local Cooking (konkurrence for lokale spisesteder), Furesø Picnicfestival, Fredensborg Slotsmarked, Høstfest Esrum Kloster, Slotssøfest i Hillerød, Birkerød Torvedage, Helsingør Design and Food Days mv.
- Udvikling af Food Tours med private aktører, f.eks. Maritim Food Tour, spiseoplevelser i Naturparken Mølleåen, mm. Udarbejdelse af business cases.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 4 - Side 2 af 2

Københavns Madhus er facilitator for fyrtårnsprojektet og Madfællesskabet og samarbejder tæt med hhv. Spisekammer Gribskov og Halsnæs Spisekammer vedr. etablering af fødevareklynger, og med Smag på Nordsjælland vedr. madoplevelser. Derudover deltager Københavns Kommune, Bornholms Kommune, Gribskov Kommune, Halsnæs Kommune, Albertslund Kommune, FOOD, Hotel og Restaurantskolen, CPH FOODSPACE, Væksthus Hovedstaden, DTU, Det cyklende madmarked, Gaarden, Gourmet Bornholm samt Bornholmsk Landbrug på hver deres måde i projektet.

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2019 og har følgende budget:

Budget for projekt	
"Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren"	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>9,0 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører¹</i>	<i>2,85 mio. kr.</i>
Samlet budget	11,85 mio. kr.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at indsatsen vil spille godt ind i andre strategiske fødevare-initiativer i Greater Copenhagen-samarbejdet. Siden 2008 har restaurations- og højkvalitetsfødevare-branchen været et vækstområde med mange nye jobs til følge. Denne udvikling vil fyrtårnsprojektet forstærke.

Det vurderes desuden, at de planlagte aktiviteter vil støtte op om ReVUS-målsætningen om

- at de kreative erhverv og turismen har skabt 20 procent flere arbejdspladser frem mod 2025.

¹ Den kommunale medfinansiering består af: Københavns Kommune 570.000-770.000 kr., Albertslund Kommune 70.000 kr., Bornholms Regionskommune 140.000 kr., Gribskov Kommune 128.000 kr., Halsnæs Kommune 730.000 kr., Fredensborg Kommune 50.000 kr.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Smart Greater Copenhagen"

Beskrivelse af initiativet

Formålet med fyrtårnsprojektet er at udarbejde en fælles smart vækst-strategi, som skal gøre Greater Copenhagen bedre i stand til at udnytte de potentialer, der ligger i digitale løsninger (f.eks. i forhold til affald, energi, klima og mobilitet).

Strategien skal bl.a. adressere de udfordringer mange aktører har med at gå fra innovative pilotprojekter til skalering og bred ibrugtagning af digitale løsninger. Greater Copenhagen har med mange års innovativ byudvikling gode forudsætninger for at blive et af verdens førende udviklingscentre for intelligente, digitale og smarte byer (smart city), men det er vigtigt, at en fælles strategi sikrer, at den samlede region - alle kommuner - deltager i den digitale omstilling. Endvidere skal strategien have fokus på erhvervsudviklingen - dels hvordan der kan skabes et miljø for innovation og digitale start-ups, og virksomheders udvikling og eksport af digitale løsninger, dels hvordan tiltrækning af udenlandske virksomheder indenfor det digitale område styrkes.

I første omgang er Smart Greater Copenhagen en strategiproces som løber i 2017-2018. Den endelige implementering af strategien forventes derefter at få en række effekter:

- Næsten alle kommuner vil i 2020 have en smart city-strategi e.l. og have implementeret mindst én digital/smart city-løsning.
- Greater Copenhagen er blandt verdens 10 bedste steder for udvikling og test af digitale smart city-løsninger.
- Greater Copenhagen er i 2025 i top 5 i Europa for tiltrækning af internationale digitale virksomheder og investeringer.
- Beskæftigelsen i smart vækst-virksomheder i hovedstadsregionen er minimum tredoblet i 2025.

Udvalgte elementer i initiativet

Fyrtårnsprojektets slutprodukt forventes at blive en visionær strategi for et Smart Greater Copenhagen. Strategien skal give et fælles billede af udfordringerne, indeholde mål for udviklingen og udpege de vigtigste indsatsområder. Endvidere skal strategien skabe fælles fodslag og danne grundlag for kommunale smart city-strategier i regionen.

Strategien skal være bredt politisk forankret og tage højde for såvel kommunale udfordringer som borgernes ønsker og behov. Derfor er det afgørende at sikre opbakning til strategien hos kommuner, virksomheder, universiteter og borgere. Dette sker via:

- Involvering af interessenter og eksperter i bl.a. tematiske workshops, der skal give svar på, hvorfor og hvordan den digitale udvikling ændrer samfundet, og hvordan der kan tilvejebringes nye løsninger for borgere, virksomheder og offentlige ydelser.
- Udarbejdelse af analyser.

Strategien drøftes og godkendes i 2018 ved politiske rundbordsmøder, som bl.a. kommuner,, regionen og andre involverede parter deltager i.

Partnerkredsen

Strategiprocesen drives af Region Hovedstaden sammen med 12 deltagende kommuner fra regionen (Albertslund, Egedal, Fredensborg, Frederiksberg, Gentofte, Gladsaxe, Helsingør, Høje-Taastrup, Københavns, Vallensbæk og forventeligt Bornholm og Tårnby). Clean og Gate21 er

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 5 - Side 2 af 2

derudover tilknyttes projektets arbejdsgruppe.

Der nedsættes endvidere et advisory board for strategiarbejdet, der skal sikre kvalificeret input og feedback på arbejdet fra en bred kreds af aktører fra organisationer, erhvervsliv og universiteter.

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2018 og har følgende budget:

Budget for projekt "Smart Greater Copenhagen"	
ReVUS-midler	1,7 mio. kr.
Medfinansiering fra kommuner og andre aktører	0,2 mio. kr.
Samlet budget	1,9 mio. kr.

Kommunernes medfinansiering sker i form af arbejdstid ved aktiv deltagelse i strategiprocessens workshops, interessentmøder og analyseaktiviteter.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at fyrtårnsprojektet kan skabe en fælles politisk forståelse for mulighederne og udfordringerne på smart vækst-området. De politiske rundbordsmøder bidrager til en god forankring af strategien. Fyrtårnsprojektet er med til at indfri ReVUS-ambitionerne under smart vækst-temaet, særligt når strategien efterfølgende implementeres:

- Andelen af små og mellemstore virksomheder, der udnytter fordelene ved digitalisering stiger årligt frem mod 2020
- Andelen af virksomheder, som gør brug af intelligente byløsninger er stigende år for år frem mod 2025
- Greater Copenhagen er internationalt anerkendt for at være i front med udviklingen af deleøkonomien i 2025.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen"

Beskrivelse af initiativet

Projektet skal adressere de udfordringer, som Region Hovedstaden – ligesom resten af verden – står overfor med urbanisering, hvor flere og flere vil bo i metropoler. Det stiller betydelige krav til den offentlige infrastruktur i byen og nødvendiggør, at moderne teknologi bruges til at indrette byerne bedre. Derudover er der behov for nye innovative løsninger på samfundsudfordringer med bl.a. grøn omstilling, bedre udnyttelse af ressourcer, men også at virksomhedernes konkurrenceevne styrkes på det digitale område. Virksomhedernes konkurrenceevne er bl.a. betinget af adgang til en sikker og tidssvarende digital infrastruktur, øget digitalisering, adgang til offentlige data og de nødvendige digitale kompetencer.

Formålet med fyrtårnsprojektet er at etablere en samlet digital infrastruktur, hvor borgere, virksomheder og turister, men også robotter har god adgang til internettet overalt via en tidssvarende mobil- og bredbåndsdækning. Målene i projektet er at etablere en fælles datahub, som kan fremme udviklingen af datadrevne digitale løsninger, skabe sikker adgang til åbne data, der beskytter private oplysninger og udvikle smarte løsninger, som kan understøtte grøn omstilling, vækst og digital jobskabelse. Etableringen af den digitale infrastruktur skal bane vejen for løsninger, som kan gøre hverdagen nemmere og bedre for borgerne og øge livskvaliteten f.eks. ved at udvikle smarte transportløsninger og intelligent sundhedsteknologi.

Elementerne i fyrtårnsprojektet bygger videre på indsatsen fra fyrtårnsprojekterne i Handlingsplan 2015-2016 vedr. "Copenhagen WiFi og tidssvarende mobil- og bredbåndsdækning" samt "Udvikling af fælles datahub".

Udvalgte elementer i initiativet

Fyrtårnsprojektet gennemføres i tre spor:

- Datahub: Der igangsættes en markedsdialog med henblik på at etablere en tværkommunal dataplatform/datahub til opsamling af bl.a. realtidsdata. Forud for dialogen afklares udfordringer og ønsker til platformen blandt de deltagende partnere, som tager udgangspunkt i Loop City-samarbejdet (et samarbejde mellem 10 kommuner om fælles by- og erhvervsudvikling langs ring 3). Indsatsen forløber i perioden 2017-2019.
- Copenhagen WiFi: På baggrund af den gennemførte Copenhagen WiFi-analyse igangsættes en markedsdialog om den anbefalede fælles WiFi-loginløsning. Løsningen giver mulighed for at ikke kun turister, men også sensorer, ting og robotter kan få adgang til internettet. Der gennemføres evt. en fælles udbudsproces for etablering af de fælles elementer i løsningen. Indsatsen forløber i perioden 2017-2018.
- Mobil- og bredbåndsdækning: På baggrund af det eksisterende og eventuelt yderligere kortlægningsarbejde tager kommunerne i Nordsjællands Digitaliseringssamarbejde (et samarbejde mellem syv nordsjællandske kommuner) og andre interesserede kommuner en dialog med telebranchen og eventuelle investorer om modeller for at lukke identificerede huller i mobil og bredbåndsdækningen samt om at etablere fælles rammebetingelser for udrulning af mobil og bredbånd. Indsatsen forløber i perioden 2017-2019.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 6 - Side -2 af 2

Partnerkredsen

Kommuner: Loop City: Albertslund, Brøndby, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre og Vallensbæk. Nordsjællands Digitaliseringssamarbejde: Gribskov, Frederikssund, Halsnæs, Fredensborg, Helsingør, Hørsholm, Hillerød samt Egedal, Frederiksberg, Høje-Taastrup og København

Labs: City Data Exchange, OpenDataDK, DOLL Living Lab, Smartcity Cybersecurity Lab (

Øvrige deltagere: Gate 21, CLEAN, IoT-Denmark, TDC, HORESTA, Wonderful Copenhagen, Zibra, DTU

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2019 og har følgende budget:

Budget for projektet "Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen"	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>5 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører</i>	<i>5 mio. kr.</i>
<i>Evt. medfinansiering fra fonde</i>	<i>0 mio. kr.</i>
Samlet budget	10 mio. kr.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at fyrtårnsprojektet vil bidrage til at nå målsætningen om, at alle boliger og virksomheder i den danske del af Greater Copenhagen i 2020 har adgang til en god mobildækning og en bredbåndshastighed på mindst 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload. Derudover vil projektet bidrage til, at flere af regionens kommuner deler data via den fælles datahub, herunder OpenData.dk og City Data Exchange. Desuden vil initiativet bidrage til, at der er en høj tillid blandt borgere og virksomheder til sikkerhed og beskyttelse af private oplysninger ved anvendelsen af smarte byløsninger.

Det vurderes, at indsatsen understøtter ReVUS-visionen om en grøn og innovativ metropol og målsætningerne om

- at skabe et mere effektivt samfund, hvor der investeres i smarte digitale løsninger
- at andelen af virksomheder, som udnytter fordelene ved digitalisering stiger årligt
- at Region Hovedstaden går forrest i at udvikle hjælpemidler og services, der giver den enkelte borger højere livskvalitet.

Uddybende beskrivelse af fyrtårnsprojektet "Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger"

Beskrivelse af initiativet

Åbningen af forskningsfaciliteterne MAX IV og ESS i Lund i hhv. 2016 og 2023 giver helt unikke muligheder for at gøre Greater Copenhagen til et udviklingshub for materialeløsninger. Hvis de rigtige rammebetingelser etableres fra offentlig side kan dette give danske virksomheder store konkurrence-fordele. DTU, KU og MAX IV er gået sammen om at foreslå et fælles datacenter på dansk grund, der skal gøre det muligt for brugerne at analysere meget store og komplekse datamængder. Centeret vil være et internationalt fyrtårn der tiltrækker forskere og studerende fra hele verden til træning i metoderne. Metoderne vil samtidig blive gjort langt mere tilgængelige, hvilket er essentielt for anvendelsen af faciliteterne af dansk industri. Centeret forventes at have en levetid på mindst 10 år.

Fokus er især på udviklingen af nye avancerede teknologier på billedbehandlingsområdet. Der er her en stærk synergi med bl.a. hospitalssektoren og ny velfærdsteknologi (forbedret diagnosticering i såvel hospitaler som i nye typer hjælpemidler til brug i eget hjem). Derudover vil erfaringen med de store datamængder have store spill-over-effekter til smart vækst.

Fyrtårnsprojektet vil spille en væsentlig rolle i opstarten af datacenteret. Projektet har fokus på kommercialiseringen af viden og algoritmer, i form af spin-outs (som innovationsmiljøerne på DTU og KU har stor erfaring med) og i form af etableringen af en virksomhedsklynge. Overordnet vil det medvirke til at styrke etableringen af et økosystem omkring ESS/MAX IV, med fast forankring i hovedstadsregionen. Dette gør det også muligt at tiltrække store internationale begivenheder som f.eks. konferencer, der kan bidrage yderligere til at brande Greater Copenhagen som international videnshub for materialeinnovation.

Projekternes forventede effekter er, at 250 danske virksomheder anvender økosystemet, herunder MAXIV-datacentret. Aktiviteterne skal resultere i, at der skabes 25 nye virksomheder med en samlet omsætning på min. 150 mio. kr. 50 internationale virksomheder skal årligt anvende økosystemet. Projektet vil medvirke til, at fem internationale virksomheder flytter til hovedstadsregionen og at 25 danske virksomheder leverer varer til ESS eller andre europæiske storskalafaciliteter. Projektet omfatter afholdelse af tre internationale konferencer, som samlet set forventes at have 2500 deltagere.

Udvalgte elementer i initiativet

- Etablering af et økosystem for udnyttelsen af ESS og MAX IV, bygget op omkring datacenteret for MAX IV.
- Et innovationsmiljø relateret til avanceret billedbehandling
- Tiltrækning og opbygning af tre internationale konferencer med ESS og MAX IV som omdrejningspunkt – IPAC 2017, Big Science Business Forum i 2017 samt The Bridge 2017.

Partnerkredsen

De stiftende partnere i MAX IV-datacenteret er forskningsinstitutionerne DTU, KU og MAX IV. Konferencerne har en bred partnerkreds bestående af Københavns Kommune, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Dansk Industri, Region Skåne, InvestInSkåne, Medicon Village, Science Village Scandinavia og Medicon Valley Alliance. Andre aktører såsom hospitaler og start-up-virksomheder vil blive tilknyttet udviklingshubben.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 7 - Side -2 af 2

Økonomi og projektperiode

Projektet løber i perioden 2017-2020 og har følgende budget:

<i>Budget for projekt "Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger"</i>	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>9,0 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører¹</i>	<i>69,0 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra fonde</i>	<i>2,0 mio. kr.</i>
<i>Samlet budget</i>	<i>80,0 mio. kr.</i>

Det samlede budget repræsenterer udgifterne til det projekterede MAX IV datacenter med en varighed på 10 år og de associerede innovationstiltag. Medfinansieringen kommer fra MAX IV, DTU, KU, forskningsprojekter og kommercielle indtægter. ReVUS-midlerne anvendes i opstartsfasen af datacenteret (2017-2020) samt til afholdelse af tre internationale konferencer i 2017/2018.

Fyrtårnsprojektets bidrag til opfyldelse af ReVUS-målsætningerne

Det vurderes, at fyrtårnsprojektet er med til at opfylde målsætningerne i ReVUS, især under temaerne "sund vækst" og "smart vækst", hvor projektet bidrager til opfyldelse af følgende mål:

- Der er inden 2018 etableret en fælles kommunal og regional data-hub i Greater Copenhagen, der formidler offentlige data til private aktører, der igen sikrer kommercialisering
- Der er udviklet 10 nye storskalaløsninger til patienter i sundhedsvæsenet inden for regionens kerneopgaver på sundhedsområdet inden 2025.

¹ DTU, KU og MAXIV bidrager hver især med 18 mio. kr. til projektet.

Regionale løsninger på regionale udfordringer

Handlingsplan 2017-2018 for den regionale vækst- og udviklingsstrategi
Copenhagen – hele Danmarks hovedstad

Indholdsfortegnelse

Regionale løsninger på regionale udfordringer	4
Effektiv og bæredygtig mobilitet	6
Fyrtårnsprojekt: Trafikplan for hovedstadsregionen	7
Kompetent arbejdskraft og internationalisering	8
Fyrtårnsprojekt: Vækstkritiske kompetencer	9
Fyrtårnsprojekt: Tiltrækning og fastholdelse af udenlandske talenter	10
Grøn vækst	11
Fyrtårnsprojekt: Living Lab for klimatilpasning	12
Fyrtårnsprojekt: Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi	13
Sund vækst	14
Fyrtårnsprojekt: Sund vækst via banebrydende teknologier	15
Kreativ vækst	16
Fyrtårnsprojekt: Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren	17
Smart vækst	18
Fyrtårnsprojekt: Smart Greater Copenhagen	19
Fyrtårnsprojekt: Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen	20
Fyrtårnsprojekt: Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger	21
Om den regionale vækst- og udviklingsstrategi	22

Regionale løsninger på regionale udfordringer

Den regionale vækst- og udviklingsstrategi (ReVUS) sætter de strategiske rammer for, hvordan Region Hovedstaden og Vækstforum Hovedstaden arbejder for at skabe en grøn og innovativ metropol med høj vækst og livskvalitet.

Hvis det skal lykkes, skal vi arbejde på tværs af kommuner, regioner og lande om at skabe et samarbejde, hvor vi i hele Greater Copenhagen trækker i samme retning og skaber vækst, flere job og livskvalitet for regionens borgere.

To handlingsplaner bidrager til at omsætte ReVUS til konkret handling. Region Hovedstaden har samlet de relevante parter omkring en række strategiske udviklingsprojekter, der skal levere fælles løsninger på vores fælles regionale udfordringer som eksempelvis trængsel, klimaforandringer og mangel på kvalificeret arbejdskraft. Sådanne udfordringer stopper ikke ved kommunegrænsen.

Som led i den første handlingsplan for 2015-2016 er der igangsat 10 strategiske udviklingsprojekter inden for strategiens to rammevilkår og fire væksttemaer. I handlingsplanen for 2017-2018 sættes rammerne for yderligere 10 fælles projekter.

**Effektiv og bæredygtig
mobilitet**

**Kompetent arbejdskraft
og internationalisering**

Grøn vækst

Sund vækst

Kreativ vækst

Smart vækst

Handlingsplanens opbygning

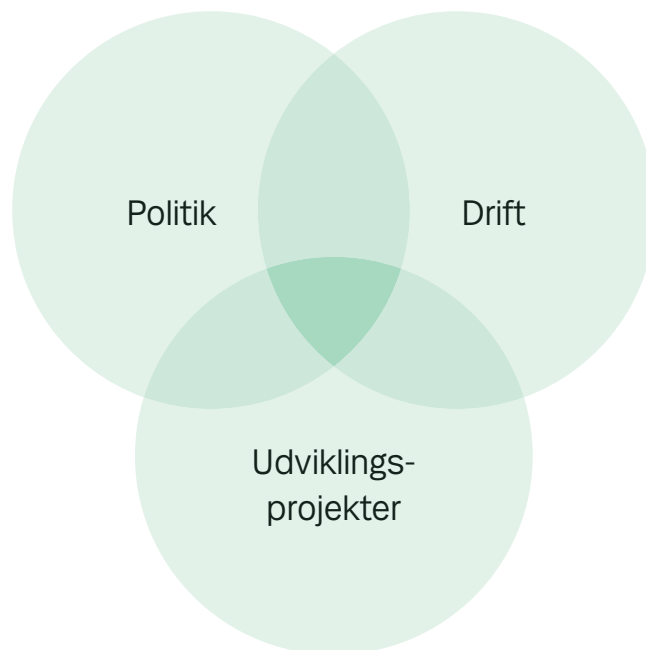
Handlingsplanen er bygget op på samme måde som ReVUS med to rammevilkår og fire strategiske væksttemaer. Under hvert rammevilkår og væksttema gives en kort status på de

initiativer, der er igangsat i løbet af 2015 og 2016. Ligeledes præsenteres de næste skridt i arbejdet med at omsætte strategi til handling.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 8 - Side -5 af 24

For at realisere målsætningerne i den regionale vækst- og udviklingsstrategi kræver det et helhedssyn, hvor vi sammentænker politik, drift og udviklingsprojekter.

Fyrtårnsprojekter

Under hvert rammevilkår og vækstvilkår fremgår de fælles strategiske udviklingsprojekter, som igangsættes på tværs af kommuner, region, erhvervsliv og uddannelses- og forskningsinstitutioner. Vi kalder dem fyrtårnsprojekter.

Samarbejdet om fyrtårnsprojekterne bygger på et fælles ønske mellem kommuner og region om at skabe en ny måde at udvikle nye fælles strategiske projekter på, hvor parterne inddrager hinanden fra begyndelsen.

Til handlingsplanen for 2017-2018 er kommuner, region og Vækstforum enige om at igangsætte 10 nye fyrtårnsprojekter. Fælles for dem er, at de fokuserer på at løse udfordringer, der går på tværs i regionen og bygger videre på og skaber synergi med eksisterende initiativer. Fyrtårnsprojekterne har bred opbakning fra region, kommuner, uddannelses- og forskningsinstitutioner eller virksomheder.

Beskrivelserne af fyrtårnsprojekterne i handlingsplanen fungerer som en overordnet ramme, der senere udfoldes og omsættes til konkrete initiativbeskrivelser i samarbejde med de involverede parter.

Opfølgning på handlingsplanen

Der udarbejdes årligt en status over fremdriften i fyrtårnsprojekterne, som kan bruges både i regionsråd, Vækstforum, Kommunekontaktudvalget og andre relevante fora og bestyrelser.

Region Hovedstadens vækstbarometer måler også løbende virksomhedernes forventninger til vækst og udvikling. Den viden er vigtig for løbende at kunne foretage de rigtige erhvervspolitiske prioriteringer og planlægge, hvordan vi bedst muligt understøtter erhvervslivet i at skabe vækst og arbejdspladser.

Sådan sætter vi handling bag ordene

En ambitiøs politisk dagsorden

For mange strategier på statsligt, regionalt og kommunalt niveau giver mangel på fokus og uklar prioritering. Med ReVUS er der sat et stærkt fælles politisk fokus for alle aktører i hovedstadsregionen. Vi vil i Greater Copenhagen-samarbejdet fortsætte arbejdet med at skabe fælles regionalt fodslag og klare prioriteringer i hele metropolregionen.

Udvikling og innovation integreres i driften

Region Hovedstaden, kommuner og øvrige parter skal skabe vækst og udvikling gennem de områder, som vi hver især har ansvar for. Eksempelvis på hospitalerne, hvor grøn omstilling, innovation og øget sundhed kan understøttes af mere innovative offentlige indkøb. Region Hovedstaden alene bruger godt 15 mia. kr. årligt på indkøb.

Strategiske fyrtårnsprojekter

Der er behov for slagkraftige projekter med kritisk masse. Det kræver fælles bidrag fra flere parter. Region Hovedstaden er gået foran ved at afsætte en pulje på i alt knap 160 mio. kr. i perioden 2015-2018 til at investere i fyrtårnsprojekterne. Det er nødvendigt, at kommuner og andre centrale aktører også bakker op om projekterne ved at målrette midler og aktiviteter.

Som led i udmøntningen af strukturfonds- og regionale erhvervsudviklingsmidler de næste to år investerer Region Hovedstaden og Vækstforum Hovedstaden derudover ca. 150 mio. kr. i yderligere initiativer, der er med til at bidrage til at realisere ReVUS. For yderligere information om ansøgning til Vækstforum se www.regionh.dk/Vaekstforum.

Effektiv og bæredygtig mobilitet

Alle i regionen, både borgere, studerende og virksomheder, er afhængige af en velfungerende og veludbygget infrastruktur og et effektivt kollektivt trafiksystem. Det skal være let at komme til og fra Greater Copenhagen, og det skal være let at komme rundt. Med forbedringer af den kollektive transport, herunder rejsetid, styrkelse af lufthavnen som regionalt krydspunkt, bedre og nye veje samt flere cykelstier, bidrager vi til at mindske trængsel og fremmer en bæredygtig udvikling. Smarte, intelligente og grønne løsninger til transportsektoren giver både borgerne højere livskvalitet og virksomhederne mulighed for at vokse og skabe nye job.

Det er vi i gang med

Mobilitet og sammenhæng på tværs af regionen

Region Hovedstaden har sammen med Hovedstadens Letbane og Metroselskabet igangsat en stor analyse om fremtidens transportbehov. Analysen ser på, hvordan behovet og mulighederne for kollektiv transport kommer til at se ud i fremtiden, og hvordan den kollektive transport underbygger mobiliteten i regionen. For at sikre den nødvendige trafikale sammenhæng på kort sigt arbejder Region Hovedstaden, kommunerne og Movia på at realisere et sammenhængende kollektivt bus- og lokalbanenet, som hænger sammen med både metronettet og den kommende letbane langs Ring 3.

I dag hænger de forskellige former for kollektiv trafik ikke ordentligt sammen. I samarbejde med KKR Hovedstaden arbejder regionen derfor på et beslutningsgrundlag om en stærkere organisering af den kollektive transport. Region Sjælland, KKR Sjælland, staten, trafikselskaber, pendlere, fagforeninger, erhvervsorganisationer og trafikeksperter er inviteret til at deltage i det igangværende arbejde.

Grøn mobilitetsplanlægning og mindre forurening

Region Hovedstaden arbejder for at gøre regionen mere grøn og innovativ og sænke CO₂-udledning. Målet er, at transportsektoren skal være helt fri for fossile brændstoffer i 2050. Derfor er arbejdet med elbiler udvidet til også at omfatte grønne busser og fremme af grønne drivmidler. Under navnet Moving People arbejdes der i samarbejde med DTU, Movia, Gate 21 samt en række kommuner og virksomheder med grøn mobilitetsplanlægning på de primære pendlingsveje. Den fælles kommunale og regionale investering i cykling som transportform er også i gang.

På forureningsområdet er der igangsat analyser af luft- og støjforurening samt test og udvikling af innovative ideer til støjbekæmpelse.

Det sætter vi i gang i 2017-2018

Trafikplan for hovedstadsregionen

Hovedstadsområdet har i dag store trafikale udfordringer med kø på vejene samt trængsel i busser og tog. Udfordringerne vil kun vokse i de kommende år, hvor indbyggertallet forventes at stige med over 200.000. Der er behov for en

sammenhængende planlægning, der kan medvirke til at reducere trængslen og dermed understøtte den økonomiske vækst og udvikling. En ny trafikplan skal give et bud på, hvordan hovedstadsregionen trafikalt kan hænge bedre sammen.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 8 - Side 7 af 24

Fyrtårnsprojekt

Trafikplan for hovedstadsregionen

Projektet skal give et bud på, hvordan vi kan få hovedstadsregionen til trafikalt at hænge bedre sammen og samtidig medvirke til at reducere den stigende trængsel. En af forudsætningerne for at kunne klare sig i den internationale konkurrence og fortsat være lokomotiv for den danske vækst er en moderne og effektiv infrastruktur. Både internt i hovedstadsregionen og i form af gode forbindelser til resten af Danmark og til udlandet. Projektet tager udgangspunkt i den prioriterede liste over trafikprojekter, som kommunerne i hovedstadsområdet og Region Hovedstaden i fællesskab har udarbejdet for at nedbringe den stigende trængsel og gøre det nemmere at komme rundt i regionen.

Elementer i initiativet

Strategisk del

- Fokus på de trafikale udfordringer og de trafikale sammenhænge i Greater Copenhagen og til udlandet. Med udgangspunkt i de fælles infrastrukturprioriteringer og med inspiration fra andre storbyregioner arbejdes der videre med missing links og flaskehalse, samt hvilken betydning fremtidens transportbehov og den teknologiske udvikling vil få for hovedstadsregionen og forbindelser til naboregioner.

Konkretisering og effekter

- Tal og forventede effekter på de trafikale udfordringer og potentielle gevinster. Der skal arbejdes med tilgængelighed for alle til arbejdskraftintensive knudepunkter, hospitaler og uddannelsesinstitutioner, og der skal opstilles mål for nedbringelse af rejsetiden på udvalgte strækninger. Der skal også arbejdes med at reducere støj og luftforurening, som også er vigtige elementer i at skabe en mere "liveable" region.

Mobilitetsplan

- Udarbejdelse af en mobilitetsplan for den funktionelle region i samarbejde med andre aktører og myndigheder. Mobilitetsplanen skal også omfatte et forslag til en investerings- og realiseringsplan.

Initiativet bygger videre på

- Greater Copenhagen trafikcharter og andre infrastruktur-satsninger.
- KKR Hovedstadens og Region Hovedstadens liste over prioriterede infrastrukturtiltag i hovedstadsregionen, herunder arbejdet med sammenhængende kollektiv trafik.
- Statslig planlægning og mulige projekter fx en havnetunnel og motorvejsudbygninger.
- Igangværende mobilitetstiltag fx Grøn Mobilitetsplanlægning (fyrtårnsprojekt i Handlingsplan 2015-2016).
- Den igangværende regionale analyse om fremtidens transportbehov i samarbejde med Metroselskabet og Hovedstadens Letbane.

Involverede parter

Transport DTU, Horesta, Region Hovedstaden, KKR Hovedstaden samt følgende kommuner: Allerød, Ballerup, Fredensborg, Frederiksberg, Frederikssund, Furesø, Gladsaxe, Gribskov, Halsnæs, Hillerød, Helsingør, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk.

Forventede effekter

- Kommunerne og regionen har i 2018 en fælles mobilitetsplan, som man sammen med de fælles prioriteringer, som blev besluttet i 2016, kan forhandle med regeringen og Folketinget om.
- På sigt reduceres trængsel på vejene, og kapaciteten i den kollektive transport øges.
- Borgere får kortere rejsetid mellem bolig og arbejde.
- Virksomheder får et større arbejdskraftopland og dermed et større rekrutteringsgrundlag.
- Støj- og luftforureningen fra transportsektoren nedsættes på sigt, og det bidrager til en mere sund, attraktiv og klimavenlig region.

Nøgletal

- Trængslen omkring hovedstaden koster årligt samfundet ca. 2 mia. kr., fordi bilisterne spilder over 9 mio. timer på at sidde i kø.
- Udfordringen vokser markant i de kommende år, når hovedstaden får over 200.000 nye indbyggere.
- Allerede i 2025 vil problemerne med trængslen omkring hovedstaden betyde, at bilisterne spilder ca. 18 mio. timer på at sidde i kø.
- Det svarer til, at samfundet årligt går glip af ca. 4 mia. kr., eller at ca. 10.000 trafikanter sidder i kø året rundt.
- I 2025 skal den kollektive trafik håndtere 15 % flere ture end i dag, svarende til 141.000 ekstra ture pr. dag.

(Kilde: Trængselskommissionen, 2013 og Struensee: Transport for Greater Copenhagen, 2015).

Kontakt

Pia Nielsen
Enhedschef i Mobilitet og Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf. 51 27 46 64
pia.nielsen.06@regionh.dk

Birgit Elise Petersen
Chefkonsulent i Mobilitet og Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf. 20 56 12 43
birgit.elise.petersen@regionh.dk

Kompetent arbejdskraft og internationalisering

Kompetent arbejdskraft er afgørende for hovedstadsregionens vækst, og mangel på kompetent arbejdskraft er en barriere for at tiltrække investeringer og skabe nye arbejdspladser. Der er derfor behov for, at alle borgere i regionen uddannes med kompetencer, der giver gode karrieremuligheder og livskvalitet, og som giver virksomhederne mulighed for at rekruttere den arbejdskraft, de mangler. Der skal uddannes højt kvalificerede unge og voksne med de rette væstkritiske kompetencer, og det skal være nemt og attraktivt for udenlandske talenter og medarbejdere at bosætte sig i Greater Copenhagen. Det kræver et bredt samarbejde mellem kommuner, videninstitutioner, erhvervsliv og arbejdsmarkedets parter.

Det er vi i gang med

Adgang til kvalificeret arbejdskraft

Region Hovedstaden har sat sig i spidsen for en række indsatser, der skal sikre flere dygtige faglærte. Gennem Halsnæs Kommune er der igangsat en efterspørgselsstyret efteruddannelse, og der er nedsat et strategisk rundbord om Faglært til Vækst. Sammen med bl.a. kommuner, institutioner og arbejdsmarkedets parter har regionen igangsat fælles målrettede indsatser om eksempelvis mere viden og erfaring med erhvervsuddannelser samt udvikling af uddannelsesmiljøer. Regionens praktikpladsenhed har sammen med erhvervsskolerne skabt over 2.500 ekstra praktikpladser. Copenhagen Skills Uddannelsesevent satte igen i 2016 rekord med mere end 30.000 besøgende, og samtidig har Den Regionale Ungeenhed sammen med øvrige regioner lanceret den landsdækkende forældrekampagne Ditbarnsfremtid.dk.

Internationalisering

Der har i en årrække været investeret i Copenhagen Capacitys arbejde med tiltrækning af internationale talenter, hvor der bl.a. fokuseres på at tiltrække og fastholde udenlandske højtuddannede talenter. Regionen har også igangsat initiativet Vækst gennem Internationalisering, som er rettet mod øget eksport.

Markedsmulighederne i forhold til Kina har også fået ekstra fokus. Regionen er med i oprettelsen af Innovation House China-Denmark, hvor danske og kinesiske virksomheder hjælpes ind på det danske og det kinesiske marked. Region Hovedstaden samarbejder ligeledes med Jiangsu Provinsen om at skabe konkrete erhvervsmuligheder inden for health-tech og jordoprensning.

Det sætter vi i gang i 2017-2018

Vækstkritiske kompetencer gennem samspil mellem uddannelse, erhverv og beskæftigelse

Næsten halvdelen af virksomhederne i hovedstadsregionen oplever problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Det gælder både faglærte og folk med en videregående uddannelse. Sammen med bl.a. kommuner og uddannelsesinstitutioner igangsættes et fyrtårnsprojekt med styrket virksomhedsservice og fokus på opkvalificering og efteruddannelse, så arbejdsstyrken øges med flere væstkritiske kompetencer.

Der fokuseres på målrettet opkvalificering og efteruddannelse i forhold til virksomhedernes behov og efterspørgsel på kompetencer blandt den etablerede arbejdsstyrke af herboende medarbejdere og ledige.

Sammen med fyrtårnsprojektet om tiltrækning af internationale talenter vil dette øge udbuddet af kvalificeret arbejdskraft til virksomheder i Greater Copenhagen.

Tiltrækning af internationale talenter

Greater Copenhagen skal være en af de mest attraktive destinationer i Europa for internationale talenter. Derfor igangsættes et fyrtårnsprojekt, som vil markedsføre Greater Copenhagen over for internationale talenter på udenlandske jobmesser og topuniversiteter. Projektet har fokus på de barrierer, som internationale borgere møder i Danmark. Ved at samle erfarne private og offentlige aktører i Greater Copenhagen skal projektet skabe regionale løsninger på regionale udfordringer med fx manglende international synlighed, engelsksproget borgerservice, mangel på boliger og internationale skole- og dagtilbud.

Punkt nr. 3 - Beslutningssag: Udmøntning af midler til den regionale vækst- og udviklingsstrategi for 2017

Bilag 8 - Side 9 af 24

Fyrtårnsprojekt

Vækstkritiske kompetencer

Projektet skal bidrage til, at virksomheder i hovedstadsregionen fortsat kan fastholde produktion, vækst og udvikling og bevare sin styrkeposition også i en international sammenhæng til gavn for borgere og livskvalitet. Næsten halvdelen af virksomhederne i hovedstadsregionen oplever problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Det gælder både faglærte og personer med en videregående uddannelse. Der er derfor behov for et øget fokus på opkvalificering og efteruddannelse målrettet væstkritiske kompetencer inden for mangelområder på den kortere bane. Det kan fx være inden for bygge og anlæg, industri, handel, hotel- og restauration samt it.

Udfordringer med rekruttering hæmmer væksten, og det er vigtigt, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for. Der er samtidig mange borgere uden arbejde eller uddannelse, og der er behov for, at matchet mellem virksomhedernes behov og potentielle medarbejdere bliver styrket. Det kræver bedre sammenhæng mellem uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsområdet og en tættere koordinering af den service, forskellige aktører tilbyder virksomhederne.

Elementer i initiativet

- En styrket virksomhedsservice gennem bedre sammenhæng mellem uddannelses-, beskæftigelses- og erhvervsområdet. Det kan også være inden for et større geografisk område i Greater Copenhagen og på tværs af kommuner og regioner.
- Mere strategisk kompetenceudvikling og opkvalificering af både ledige og medarbejdere. Det kan fx være i forhold til it-kompetencer og ske via efter- og videreuddannelses tilbud på uddannelsesinstitutioner og lignende. Det kan både gælde ufaglærte, faglærte og personer med en videregående uddannelse.
- Styrket hjælp til virksomheder med behov for arbejdskraft gennem bedre match mellem ledige potentielle medarbejdere og virksomheder.
- Bedre udnyttelse af potentialerne i flygtninges kompetencer og kvalifikationer. Bl.a. gennem en styrkelse af kompetenceafklaring og realkompetencevurdering. Der kan fx også igangsættes brancherettede og alternative opkvalificeringsforløb inden for mangelområder.
- Samarbejder med uddannelser, der kan bidrage til at skabe væstkritiske kompetencer på mangelområder. Det kan være på forskellige uddannelsesniveauer målrettet både ufaglærte, faglærte og personer med en videregående uddannelse.

Initiativet bygger videre på

- Faglært til Vækst og Efterspørgselsstyret Efteruddannelse af Voksne (fyrtårnsprojekter i Handlingsplan 2015-2016).
- KKR Hovedstadens anbefalinger for tværkommunalt samarbejde.
- De tværkommunale rekrutteringsservices.
- Samarbejdsaftale mellem Vækstforum Hovedstaden og RAR Hovedstaden.

Forventede effekter

- Mere koordineret opsøgende indsats fra aktører inden for uddannelse, erhverv og beskæftigelse.
- Mere efterspørgselsstyret virksomhedsservice, så virksomhederne får bedre adgang til den arbejdskraft, de har brug for og oplever færre problemer med rekruttering.
- Virksomhederne oplever, at opkvalificering af deres medarbejdere er rettet mod virksomhedernes konkrete behov.
- Styrket rekrutteringsgrundlag for virksomhederne i forhold til væstkritiske kompetencer på mangelområder på den korte bane.

Nøgletal

- 54 % af virksomhederne i Region Hovedstaden oplever problemer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft (Region Hovedstadens Vækstbarometer, 2016).
- Alene blandt faglærte vil der mangle 7.000 i hovedstadsregionen i 2020 (SAM-K/LINE).
- Der er ca. 38.000 fuldtidsledige i alderen 16 år og derover i Region Hovedstaden (Danmarks Statistik, 2016).

Involverede parter

Region Hovedstaden, KKR Hovedstaden, Hovedstadens Rekrutteringsservice og Nordsjællands Rekrutteringsservice (dækkende alle regionens kommuner), Væksthus Hovedstaden, Akademikerne samt uddannelsesinstitutioner.

Kontakt

Mads Monrad Hansen
Enhedschef i Vækst og Viden,
Region Hovedstaden
Tlf.: 27 62 21 95
mads.monrad.hansen@regionh.dk

Dorte Magnussen
Specialkonsulent i Vækst og Viden,
Region Hovedstaden
Tlf.: 51 19 93 36
dorte.magnussen@regionh.dk

Pyramideprojekt

Tiltrækning og fastholdelse af udenlandske talenter

Greater Copenhagen skal være en af de mest attraktive destinationer i Europa for internationale talenter. Projektet vil markedsføre Greater Copenhagen over for internationale talenter og adressere de barrierer, som internationale borgere møder i Danmark. Ved at samle erfarne aktører i Greater Copenhagen skal initiativet skabe løsninger på udfordringerne med fx manglende international synlighed, engelsksproget borgerservice, mangel på boliger og internationale skole- og dagtilbud. Der skal opbygges en regional infrastruktur, som understøtter et sammenhængende økosystem for tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af internationale talenter til Greater Copenhagen. Det gøres bl.a. ved en udvidelse af International Citizen Service placeret i International House, så alle services til internationale talenter samles under et tag.

Elementer i initiativet

Tiltrækning

- Styrkede og koordinerede tiltrækningsfremstød hos Work in Denmark, Copenhagen Capacity m.fl. på udenlandske topuniversiteter og jobmesser.
- Styrket opfølgning på tiltrækningsfremstød bl.a. ved bedre opsamling af kandidater med interesse i Greater Copenhagen, og styrket fælles online branding af Greater Copenhagen som karrieredestination i samarbejde med lokalt erhvervsliv.
- Etablering af et nyt ambassadør-netværk af erfarne expats.

Modtagelse

Der skal på tværs af kommunegrænserne sikres fælles modtagelsespakker og let tilgængelige services på engelsk gennem:

- Udbygning af den eksisterende model for kommunalt tilkøb af engelsksproget borgerservice, udbudt af International House, med andre tilbud til kommunerne inden for fx kultur, ægtefælleprogrammer og internationale skole- og dagtilbud.
- Udvikling af nye digitale løsninger til international borgerservice og fastholdelse af talenter.
- Ny boligplatform, hvor boligudbuddet koordineres og kortlægges med udgangspunkt i boligmassen hos de almene boligselskaber og de store udlejningsselskaber.

Fastholdelse

- Nyt tiltag, hvor internationale skole- og dagtilbud koordineres på tværs af kommunerne.
- Støtte og udbredelse af de eksisterende netværk og programmer for ægtefæller til talenter.
- Styrket koordineret indsats i samspil med lokale virksomheder for fastholdelse af udenlandske studerende i Greater Copenhagen efter endt studie.

Initiativet bygger videre på

- Eksisterende indsatser for tiltrækning, modtagelse og fastholdelse, der i dag løftes af bl.a. Copenhagen Capacity, International House, WorkInDenmark, DI, Væksthus Hovedstadsregionen, strukturfondsprojekter samt universiteterne og kommunerne i Greater Copenhagen.

Forventede effekter

- I 2025 skal Greater Copenhagen have forbedret sin position på listen over verdens mest populære karrieredestinationer fra den nuværende plads som nr. 28 til en 20. plads.
- I 2025 skal antallet af udenlandske studerende, som stadig er i Danmark et år efter endt studie, være øget fra de nuværende 56 % til 70 %.
- I 2025 skal udenlandske expats blive i Danmark i gennemsnit minimum 4 år.

Nøgletal

- Én højtuddannet udlænding i den private sektor skaber hvert år i gennemsnit en værdi på omkring 1,5 mio. kr. (DI, 2013).
- Mens Tyskland og Sverige ligger i top 10, kommer Danmark ind på en 27. plads over populære karrieredestinationer (Boston Consulting Group, 2014).
- I 2025 forudses en mangel på 14.000 ingeniører og naturvidenskabelige kandidater i Danmark (Engineer the Future, 2015).

Involverede parter

DTU, KU, DI Global Talent, Copenhagen Capacity, Workin-Denmark East, Væksthus Hovedstaden, Lyngby-Taarbæk Vidensby, Frederikssund Erhverv, Region Hovedstaden samt følgende kommuner: Ballerup, Gladsaxe, Hillerød, København og Rudersdal.

Kontakt

Carsten Krabbe
Enhedschef i Vækst og Viden,
Region Hovedstaden
Tlf.: 60 25 59 02
carsten.krabbe@regionh.dk

Kasper Ingeman Beck
Konsulent i Vækst og Viden,
Region Hovedstaden
Tlf.: 51 19 94 65
kbec0033@regionh.dk

Grøn vækst

Klimaforandringer kalder på grøn omstilling og klimaberedthed. I 2025 vil hovedstadsregionen være klimaberedt, og i 2050 vil hovedstadsregionen være verdens første metropolregion, som har gennemført en grøn omstilling med et fossilfrit energi- og transportsystem. Målene om CO₂-reduktion og klimatilpasning kræver samarbejde om fælles strategiske indsatser og tværgående regionale og kommunale investeringer.

Greater Copenhagen har en international styrkeposition inden for grøn omstilling med virksomheder og universiteter, der er førende i udviklingen af grønne løsninger. Det giver positive effekter i forhold til klimaforandringer og skaber arbejdspladser, når nye teknologier og processer udvikles og eksporteres. Region Hovedstaden vil både som regional aktør og via egen hospitalsvirksomhed gå forrest og investere i at skabe et fossilfrit energi- og transportsystem i 2050.

Det er vi i gang med

Fossilfrihed og klimatilpasning

I Energi på Tværs samarbejder region, kommuner og forsyningsselskaber om grøn omstilling og en fælles vision om at gøre hovedstadsregionens el- og varmeforsyning samt transportsektoren fossilfri i hhv. 2035 og 2050. Regionen går samtidig foran i den grønne omstilling med et mål om at nedbringe CO₂-udledning fra regionens hospitaler og virksomheder markant frem mod 2025 inden for energi, transport og affaldsressourcer.

Der er også behov for en styrket indsats for klimatilpasning, så borgerne, myndighederne og virksomhedernes ejendele sikres bedre mod oversvømmelser. Sammen med kommuner, forsyninger, virksomheder og videninstitutioner

har Region Hovedstaden igangsat en række initiativer om forebyggelse, beredskab, politisk dialog samt klimatilpasning som vækstdriver, der bidrager til at nå målet om en klimaberedt region i 2025.

Ren jord, rent vand og råstoffer

Ren jord og rent vand er med til at skabe en grøn region med gode livsvilkår for borgerne. Region Hovedstaden investerer årligt ca. 140 mio. kr. på at sikre ren jord, rent vand og råstoffer til borgere og virksomheder. Råstofplanen muliggør en bæredygtig råstofforsyning i hovedstadsregionen og gennem jordplanen arbejdes der på inden 2025 at sikre 80 % af hovedstadsregionens grundvandsressourcer mod forurening.

Det sætter vi i gang i 2017-2018

Living Lab for klimatilpasning

Samarbejdet mellem region, kommuner, forsyninger og andre nøgleaktører om et Living Lab for klimatilpasning fortsættes. Living Lab'et vil fungere som en levende udstilling og demonstration af gode løsninger, der kombinerer beskyttelse mod skybrud, stormflod og oversvømmelser med fokus på de løsninger, der skaber livskvalitet for borgerne. Samtidig vil Living Lab'et arbejde med virksomheder, der vil eksportere løsninger til det internationale marked med det offentlige og videninstitutioner som samarbejdspartnere.

Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi

Et nyt fyrtårnsprojekt skal bidrage til, at kommuner og virksomheder i Greater Copenhagen bliver bedre rustet til at gribe de muligheder for grøn vækst, der ligger i omstillingen til cirkulær økonomi. Projektet skal styrke erhvervslivets muligheder for at udvikle nye grønne forretningsmodeller og løsninger, der kan eksporteres. Der skal også arbejdes med udvikling af en ressourceeffektiv deleøkonomi, kommunernes indsats for bæredygtig udvikling i forhold til fossilfri energiforsyning og grønne innovative indkøb samt bedre udnyttelse af ressourcer i vand, energi og materialer.

Fyrtårnsprojekt

Living Lab for klimatilpasning

CALL Copenhagen (Climate Adaptation Living Lab for Greater Copenhagen) samler kommuner, forsyningsselskaber, virksomheder, borgere og videninstitutioner om at øge investeringer og eksport af systemløsninger inden for klimatilpasning, så der skabes flere arbejdspladser, og udviklingen af levende og attraktive byer styrkes til glæde for borgerne. CALL udvælger, udvikler, tester, demonstrerer og markedsfører klimatilpasningsløsninger til det nationale og internationale marked og viderebringer denne viden til både offentlige myndigheder og private virksomheder. Når en kommune, forsyning eller virksomhed møder CALL, vil de opleve én indgang til en lang række aktører, der samarbejder i tætte partnerskaber. Via CALL er der let adgang til at udvikle, teste, demonstrere og kvalitetssikre klimatilpasningsløsninger. CALL kan facilitere aktørernes tilbud om fx markedsdialog, udarbejdelse af udbudsmateriale til rådgivere og leverandører, udarbejdelse af økonomiske overslag på anlægs- og driftsudgifter samt test af en løsning før implementering.

Elementer i initiativet

- Styrkelse af systemeksport af klimatilpasningsprojekter bl.a. via World Water Congress & Exhibition i København i 2020.
- Etablering og modning af internationale samarbejder for at eksportere klimatilpasningsprojekter til nye markeder.
- Arbejde på at finde aftaler for alternative finansieringskilder til klimatilpasning af byer.
- Konsolidering af netværk og samarbejder for at skabe mere fokus på projektudvikling, anlæg og drift af klimatilpasningsløsninger.
- Fortsættelse af udviklingen af en fælles digital platform til fremvisning af klimatilpasningsprojekter, så der skabes let adgang til erfaringer og overblik over behov for innovation.
- Videreudvikling af aktiviteter i CALL, herunder de fire labs: Markeds Lab, Development Lab, Demo Lab og et Quality Lab samt et fælles showroom og CALL-sekretariat.
- Gennemførelse af konkrete projekter med kommuner og forsyninger.
- Fremme af udvikling og brug af smart teknologi i klimatilpasning og til driftsoptimering af løsninger og infrastruktur.

Initiativet bygger videre på

- Fyrtårnsprojektet fra handlingsplan 2015-2016 om klimatilpasning, hvor fase 1 af CALL Copenhagen blev startet op.
- Igangværende initiativer som VandByer, regnvandsforum og KLIKOVAND.

Kontakt

Camilla Lønborg-Jensen
Enhedschef i Miljø og
Ressourcer,
Region Hovedstaden
Tlf.: 20 56 12 47
camilla.loenborg-jensen@
regionh.dk

Anders Søgaard
Specialkonsulent i Miljø og
Ressourcer,
Region Hovedstaden
Tlf.: 20 59 97 17
anders.soegaard@regionh.dk

Forventede effekter

- Borgere i Greater Copenhagen oplever grønnere byer og blå korridorer i landskabet, der binder byer sammen.
- Kommuner og forsyninger har opnået bedre beslutningsgrundlag for at planlægge, investere i og implementere grønne klimatilpasningsløsninger.
- Kommuner og forsyninger har øget deres investeringer i klimatilpasningsløsninger inden 2025.
- Greater Copenhagen er internationalt kendt som den klimaberedte region og som indgangen til vand- og byudviklingsmarkedet i EU.
- Mere end 5.000 internationale besøgende har besøgt CALL Copenhagen inden 2021.
- Eksport af 25-125 systemløsninger for klimatilpasning inden 2021.

Nøgletal

- Investeringer til klimasikring af hovedstadsregionen forventes at løbe op i et tocifret milliardbeløb over de næste 20-30 år (HOFOR, 2016).
- Klimatilpasningsløsninger har et stort eksportpotentiale. I USA forventes klimatilpasning til håndtering af regnvand at udgøre et tocifret milliard beløb i amerikanske dollars i 2030 (Smith Innovation, 2016).
- Om 30 år vil befolkningstallet i verdens byer være fordoblet fra 3,5 mia. i dag til 7 mia. (FN, 2014). Det rummer et stort potentiale for salg af løsninger, der gør byerne levende, grønne og smarte at bo i.

Involverede parter

BIOFOS, CLEAN, DAC, DHI, DI, Energi & Vand, Gate 21, HOFOR, KLIKOVAND, Rørcentret, State of Green, Teknologisk Institut, VandByer, Water DTU, Region Hovedstaden samt følgende kommuner: Allerød, Fredensborg, Frederiksberg, Frederikssund, Gladsaxe, Glostrup, Helsingør, Hillerød, Hvidovre, København, Lyngby-Taarbæk, og Rudersdal.

Ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi

Projektet skal bidrage til, at kommuner og virksomheder i Greater Copenhagen bliver rustet til at gribe de vækstmuligheder, der ligger i omstilling til cirkulær økonomi. Det skal styrke erhvervslivets muligheder for at udvikle nye grønne forretningsmodeller og løsninger, der kan eksporteres. Projektet skal også fremme udviklingen af en ressourceeffektiv deleøkonomi blandt borgere såvel som kommuner og virksomheder. Endelig skal projektet understøtte øget livskvalitet og kommunernes indsats for bæredygtig og ressourceeffektiv udvikling på en række områder som eksempelvis fossilfri energiforsyning, grønne og innovative indkøb samt bedre udnyttelse af ressourcer som vand, energi og materialer.

Elementer i initiativet

Med afsæt i danske og internationale erfaringer skal initiativet:

- Styrke en grøn erhvervsudvikling fx via virksomhedsforløb med udvikling af cirkulære produkter og forretningsmodeller, kompetenceudvikling af kommunale erhvervsrådgivere og miljøtilsynsførende samt modning og spredning af cases, der demonstrerer den gode forretning i cirkulær økonomi.
- Bidrage til bedre udnyttelse af energi og materialer fx via tværkommunalt og offentligt-privat samarbejde om affaldshåndtering og -forebyggelse, udvikling af fælles vejledninger for kommunal affaldsklassificering samt partnerskaber i Greater Copenhagen om digital platform for udveksling af restenergi, restmaterialer mv.
- Fremme ressourceeffektive fællesskaber ved at understøtte udvikling af en bæredygtig deleøkonomi til gavn for borgerne, herunder bedre udnyttelse af kommunale bygninger, transportmidler, arealer og udstyr.
- Understøtte grønne og innovative offentlige indkøb fx via pilot- og demonstrationsprojekter, rejsehold og Living Lab for cirkulær økonomi. Her kan hospitaler fx bruges som cases for udvikling af cirkulære løsninger ved indkøb af tekstiler, plast mv.
- Understøtte bæredygtig byudvikling fx via partnerskaber om udvikling af grønne smart city-løsninger.

Initiativet bygger videre på

- Bæredygtig Bundlinje, Grøn vækst via grønne forretningsmodeller, Grøn industrisymbiose, Cleantech TIPP, SPP Regions, Rejsehold for grønne indkøb, Helhedsorienteret bæredygtig jordhåndtering.
- Partnerskab om automatiske sorteringsanlæg under Miljø- og Fødevarerministeriet samt Partnerskab om deleøkonomi med Erhvervsministeriet, Region Sjælland og Københavns Kommune.

Kontakt

Camilla Lønborg-Jensen
Enhedschef i Miljø og
Ressourcer,
Region Hovedstaden
Tlf.: 20 56 12 47
camilla.loenborg-jensen@
regionh.dk

Ditte Vesterager Christensen
Specialkonsulent i Miljø og
Ressourcer,
Region Hovedstaden
Tlf.: 29 99 79 43
dvc@regionh.dk

Forventede effekter

- Initiativet bidrager til at realisere ReVUS-målet om, at mindst 80 % af regionens affald genanvendes i 2035.
- Hovedstadsregionen bidrager til, at Danmark ligger i top 5 i internationale indekser for grøn økonomi, fx Global Green Economy Index.
- 50-100 virksomheder har udviklet nye cirkulære produkter eller forretningsmodeller.
- Fælles løsninger, herunder en markedsplatform, til recirkulering af materialer som plast, tekstiler, organisk affald og byggematerialer.
- Sparede ressourcer, herunder energi hos virksomheder, offentlige institutioner og borgere bl.a. ved deling af bygninger, transportmidler, arealer og udstyr.
- Regionen og mindst halvdelen af regionens kommuner har et systematisk samarbejde mellem indkøbere og miljømedarbejdere og anvender metoder og værktøjer, der fremmer grønne og innovative indkøb.

Nøgletal

- Danske industrivirksomheder bruger ca. 252 mia. kr. årligt på indkøb af råvarer og forarbejdede materialer svarende til 45 % af deres samlede budget (Copenhagen Economics og Erhvervsstyrelsen, 2013).
- Danske virksomheder kan spare 21 mia. kr. om året ved at mindske ressourceforbruget (Syddansk Universitet, 2015).
- Hver dansker har et klimafodaftryk på 17 ton CO₂, når importerede varer medregnes. 60 % skyldes forbruget af varer og ydelser (CONCITO, 2015).
- Cirkulær økonomi i Danmark kan øge BNP med op til 1,4 %, øge eksporten med 3-6 %, øge beskæftigelsen med 7-13.000 jobs, reducere Danmarks CO₂-udledning med 3-7 % og reducere ressourceforbruget med op til 50 % for udvalgte materialer (Ellen MacArthur Foundation, 2015).

Involverede parter

Region Hovedstaden, Region Sjælland, Region Skåne, Allerød, Bornholm, Hvidovre, Høje-Taastrup og Københavns kommuner samt DTU. Yderligere parter forventes involveret i takt med modningen af projektet.

Sund vækst

Greater Copenhagen har en international styrkeposition inden for sund vækst. Der er et effektivt offentligt sundhedsvæsen baseret på fri og lige adgang for alle, videninstitutioner i verdensklasse og en internationalt tilknyttet erhvervsklynge, som skaber vækst, arbejdspladser og nye produkter, der er grundlaget for fremtidens behandlinger. Styrkepositionen bygger på en stærk tradition for samarbejde mellem den offentlige sundhedssektor, virksomheder og videninstitutioner.

Styrkepositionen er udfordret. Sundhedssektoren er under pres for at levere højere produktivitet og flere og bedre ydelser for de samme penge. Samtidig satser andre lande og metropoler store summer på forskning og tiltrækning af talenter, virksomheder og investeringer. Fælles satsninger på en række områder er derfor nødvendige for at styrke vores position inden for sund vækst.

Det er vi i gang med

Sund vækst i Greater Copenhagen

I samarbejde med universiteter og kommuner arbejder Region Hovedstaden på tværs af videnbyerne i Greater Copenhagen om fælles satsninger om branding, tiltrækning af udenlandske talenter og investeringer. Der arbejdes også på at konsolidere Copenhagen Healthtech Cluster (CHC) som kernen i samarbejdet om sund vækst-løsninger. Aktører fra hospitalsvæsenet, ældre- og socialområdet samt videninstitutioner skal via dialog om konkrete udviklingsprojekter tilbyde virksomhederne de bedste betingelser for at udvikle, teste og kommercialisere sundheds- og velfærdsløsninger. Derudover arbejdes der med at etablere økosystemer for iværksætteri gennem videreudvikling af samarbejdet om innovations- og inkubatormiljøer mellem universiteter, hospitaler og investorer.

Samarbejde om forskning, uddannelse og innovation

Samarbejdet mellem videninstitutioner, kommuner, erhvervsliv og regioner styrkes ligeledes inden for uddannelses- og forskningsområdet for at sikre innovation på den lange bane. Fx styrker Copenhagen Health Innovation (CHI) innovationskompetencer og stimulerer det entreprenante tankesæt blandt studerende, undervisere og sundhedsprofessionelle gennem kurser og uddannelser. Copenhagen Center for Health Technology (CACHET) bidrager til at udvikle den tværvideenskabelige sundhedsteknologiske forskning med henblik på at finde bæredygtige og effektive løsninger på samfundets sundhedsudfordringer. Interreg-samarbejdet om European Spallation Source (ESS) på tværs af Greater Copenhagen har desuden givet de rigtige muligheder for at skabe den forskning og de udviklingsaktiviteter, der på sigt gør det muligt at udnytte ESS til fulde af såvel universiteter, erhvervsliv som det offentlige sundhedssystem.

Det sætter vi i gang i 2017-2018

Sund vækst via banebrydende teknologier

I de kommende år forventes nye teknologier på sundhedsområdet at ændre patienters og borgeres krav og forventninger til det offentlige sundhedssystem. Derfor er der behov for, at hospitaler, kommuner, erhvervsliv og videninstitutioner i

Greater Copenhagen sætter mål og skaber en fælles vision for en tværsektoriel indsats om, hvordan og hvilke teknologisatninger, der skal prioriteres. I fyrtårnsprojektet sættes der også fokus på, hvordan banebrydende teknologier kan omsættes til bedre pleje, behandlinger og nye arbejdspladser.

Fyrtårnsprojekt

Sund vækst via banebrydende teknologier

Det offentlige sundhedssystem er under pres bl.a. som følge af den demografiske udvikling. Det nødvendiggør, at det offentlige sundhedssystem er ambitiøst i forhold til at medudvikle og gøre brug af teknologiske løsninger, som kan understøtte forebyggelse, diagnosticering, behandling, pleje, planlægning af behandlings- og plejeforløb og uddannelse. Nye datadrevne it-løsninger kan forandre sundhedssystemet, fordi kognitive teknologier, avanceret maskinlæring, kunstig intelligens mv. forventes at få stor betydning for, hvordan sundhedsydelser fremover tilrettelægges og gennemføres på tværs af hele sundhedsvæsenet og i borgerens eget hjem. Det er nødvendigt, at hospitaler, kommuner, erhvervsliv og videninstitutioner i Greater Copenhagen sammentænker økosystemet, sætter mål og skaber en fælles vision for en tværsektoriel indsats om, hvordan og hvilke teknologisatsninger der skal prioriteres på lang sigt til gavn for borgere, offentlige institutioner og erhvervsliv. Den fortsatte udvikling af projektet vil ske med fokus på sikkerhed og beskyttelse af patientoplysninger ved anvendelsen af nye teknologier.

Elementer i initiativet

- Kortlægning af de teknologiske potentialer og barrierer ved nye datadrevne it-løsninger inden for sundhedsområdet samt behovsafdækning i regioner og kommuner.
- Identificering af eksisterende, nationale og internationale udviklingsprojekter med henblik på at bygge videre på disse. Målet er udvikling og test af konkrete nye datadrevne it-løsninger som fx sensorteknologi og scanningsteknologi inden for og på tværs af sektorer. Herunder også undersøge og teste, hvilke nye kompetencer hos sundhedspersonalet og hvilke organisatoriske ændringer der påkræves for, at de nye teknologier på sigt kan tages i brug.
- Afsøgning af muligheder for at generere nye data og/eller bruge de data, der genereres på baggrund af nye teknologier på tværs i sundhedsvæsenet.
- Anbefalinger og fælles vision for, hvordan nye datadrevne it-systemer kan udvikles og tages i brug i kommuner, regioner og videninstitutioner og komme borgere og patienter til gavn. Herunder anbefalinger til, hvilke kompetencer sundhedsvæsenet bør etablere i kontakt med erhvervslivet.

Initiativet bygger videre på

- Copenhagen Science Region og Copenhagen Healthtech Cluster (fyrtårnsprojekter i Handlingsplan 2015-2016).
- Sundhedsplatformen og Steno Diabetes Center Copenhagen med deres nye måder at anvende data og teknologi på.
- Den nationale handlingsplan for udbredelse af telemedicin samt eksisterende og planlagte initiativer i kommunalt regi.

Kontakt

Jesper Allerup
Enhedschef i Mobilitet og Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf.: 26 28 16 37
jesper.allerup@regionh.dk

Forventede effekter

- I 2018 mindst 5 bud på kommende, succesfuld integration af moderne teknologiske løsninger i sundhedsuddannelserne, som vil styrke fundamentet for et stærkere sundhedssystem.
- Et etableret samarbejde i 2018 mellem sektorer, erhvervsliv og videninstitutioner.
- Styrket samarbejde i hovedstadsregionen med mindst 10 private it-leverandører, der vil øge den gennemsnitlige private produktivitet og beskæftigelsen inden for nye datadrevne it-løsninger.
- Indgåelse af 5 større offentlige-private forsknings- og innovationssamarbejder eller testsamarbejder inden 2018 i hovedstadsregionen.

Nøgletal

- Gruppen af +70-årige stiger med 66 % i perioden 2015-2040 samtidig med at gruppen af 0-69-årige falder med knap 1 %. Samlet stiger befolkningstallet med 8 %. Færre borgere skal altså tage sig af flere (National handlingsplan for udbredelse af telemedicin, 2012).
- Den teknologiske udvikling har en hastighed, et omfang og systemiske effekter, som mange kalder den fjerde industrielle revolution (World Economic Forum, 2016).
- Kunstig intelligens og avanceret maskinlæring er nogle af de teknologier, der kommer til at forandre den enkelte borgers liv, erhvervslivet og den globale økonomi radikalt (McKinsey 2013, Gartner, 2016, PWC 2016).

Involverede parter

Metropol, UCC, KEA, CBS, DTU, CBS, Copenhagen Health Innovation, Copenhagen Healthtech Cluster, Copenhagen Center for Health Technology, Region Hovedstaden samt følgende kommuner: Albertslund, Ballerup, Frederiksberg, Helsingør, Herlev, Hillerød, Hvidovre, København og Rudersdal.

Kreativ vækst

Dansk design, arkitektur og mode er kendt i hele verden, og computerspil, film- og tv-produktion udgør kæmpe eksportsuccesser, og er en vigtig del af regionens brand. Ligeledes har Michelin-restauranter og store events også sat regionen på verdenskortet. De kreative erhverv og turismen er afgørende for, at Greater Copenhagen gentagne gange topper de internationale lister som et af verdens mest attraktive steder i verden at bo, leve og besøge. Kreativ vækst og øget turisme kommer dog ikke af sig selv. Derfor skal indsatsen styrkes på tværs af regionen i et samspil mellem kommuner og erhvervene til gavn for jobskabelsen og borgernes livskvalitet.

Det er vi i gang med

Turismen er et vigtigt væksterhverv

Gennem Wonderful Copenhagen arbejdes der på at tiltrække flere internationale turister til Greater Copenhagen. Sammen med en række kommuner og Wonderful Copenhagen arbejder Region Hovedstaden især med tiltrækning af flere kinesiske turister. Der ligger et stort vækspotentiale i, at andelen af kinesere, der rejser udenlands er stærkt voksende, og at kinesiske turister bruger flere penge end gennemsnittet.

Flere arbejdspladser i digitale visuelle industri

Der arbejdes på flere fronter med at skabe vækst og arbejdspladser i de kreative erhverv i Greater Copenhagen. Bl.a. har Interactive Denmark til formål at øge antallet af beskæftigede i særligt de mindre virksomheder inden for den digitale indholdsproduktion. Indtil videre har Interactive Danmarks

arbejde bidraget til skabelsen af over 270 nye arbejdspladser i den digitale indholdsproduktions kernevirkomheder. Gennem Copenhagen Film Funds arbejde er der også tiltrukket internationale film- og tv-produktioner og fastholdt nationale produktioner.

Internationale events

Afviklingen af de store, internationale events i hovedstadsregionen tiltrækker mange tusinde internationale turister, der bidrager til vækst og beskæftigelse i turismesektoren og detailhandlen i hele regionen. Region Hovedstaden har medvirket til afholdelsen af en international Shakespeare festival på Kronborg i 2016 og til at EM i svømning 2017 og VM i Ishockey 2018 afholdes i hovedstadsregionen.

Det sætter vi i gang i 2017-2018

Vækst og beskæftigelse i fødevarersektoren

Der er i disse år en stor og voksende efterspørgsel efter økologi, kvalitetsfødevarer og lokale fødevarer. Både de private forbrugere og restaurationsbranchen ønsker flere friske og lokale fødevarer, som har en fortælling og bygger på kvalitet og lokal identitet. Unikke, lokale kvalitetsprodukter giver derudover producenterne en bedre

pris end traditionelle industrielle råvarer. De regionale producenter har vanskeligt ved at afsætte deres økologiske varer og øvrige kvalitetsfødevarer, og det hæmmer deres vækstmuligheder. Fyrtårnsprojektet skal bl.a. bidrage til et forbedret regionalt fødevarer-system, hvor producenterne i regionen får lettere ved at afsætte deres varer til restauranter, detailhandel og borgere i regionen.

Fyrtårnsprojekt

Vækst og beskæftigelse i fødevaresektoren

Greater Copenhagen er ved at blive forvandlet til en international madmetropol, hvilket skaber øget livskvalitet for borgerne og nye forretningsmuligheder inden for turisme og oplevelser for regionens landmænd, fødevarevirksomheder, restauratører og kreative iværksættere. Hvis vi skal lykkes med at realisere de nye muligheder, skal økosystemet som helhed fungere fra produktion over forarbejdning til afsætning. De lokale producenters varer skal flyde lettere fra mark og vand til byerne, fx ved at økologiske producenter sælger direkte til detailhandlen eller borgerne.

Fyrtårnsprojektet skal bl.a. fokusere på øget offentlig efterspørgsel efter økologiske fødevarer, opbygning af viden om regionens fødevaresystem og etablering af en fælles platform for producenter og aftagere. De nævnte elementer skal alle finde sted i regi af Madfællesskabet. Derudover skal Madfællesskabet kobles sammen med projekter, der tilbyder udvikling af forretningskompetencer til mindre virksomheder. Der skal desuden opbygges en bedre infrastruktur, som skaber bedre sammenhæng og udnytter synergien mellem by, land og vand i Greater Copenhagen.

Elementer i initiativet

- Etablering af Madfællesskabet som en fælles platform.
- Flere offentlige køkkener forpligter sig på omstilling til 30 %, 60 % eller 90 % økologi.
- Ny "infrastruktur" der kobler by og land. Fx ensartede modeller for udrulning af madmarkeder ved lokale supermarkeder, lokale varer i supermarkeds kæderne eller lokale fødevarer til restauranter.
- Copenhagen Cooking & Food Festival som løftestang for lokale produkter for at skabe yderligere fokus på økologi, regionale specialiteter, restaurationer og kulturturisme.
- Standardmodel for offentlige-private partnerskaber på fødevarerområder.
- Kobling af Madfællesskabet med de store fødevarsatsninger, som er besluttet i Vækstforum Hovedstaden og Vækstforum Sjælland.

Initiativet bygger videre på

- Fødevareprojekter i kommuner og region, fx urban farming-initiativer, Smag på Nordsjælland, Madkulturen, Copenhagen Cooking & Food Festival.
- Aktiviteter iværksat i Greater Copenhagen og i Vækstforum Sjælland og Vækstforum Hovedstaden samt initiativer igangsat om lokale madmarkeder i bl.a. Københavns og Albertslund kommuner.
- Udvikling af standardkontrakter og -modeller i eksisterende kommunale indkøbsfællesskaber med henblik på at tilgode lokale producenter.

Involverede parter

Københavns Madhus, Smag på Nordsjælland, Spisekammer Halsnæs, Horesta, Væksthus Hovedstaden, Region Hovedstaden samt følgende kommuner: Albertslund, Bornholm, Dragør, Egedal, Gribskov, Halsnæs, København og Lejre.

Forventede effekter

- I 2020 er 20 kommuner på minimum bronze-økologimærket i Fødevarestyrelsens certificering.
- I 2020 er 10 kommuner og regioner med i Madfællesskabet.
- I 2020 indkøber kommuner og regioner i Greater Copenhagen inden for de eksisterende standardaftaler mindst 15 % økologiske fødevarer fra lokale producenter og virksomheder.
- Beskæftigelsen i den danske del af Greater Copenhagen's fødevareklynge og hotel- og restaurantbranche er vokset med 10 % i 2020.
- I 2020 har Copenhagen Cooking & Food Festival 120.000 besøgende gæster. Mindst 10 % af aktiviteterne foregår hos producenter uden for København, fx hos Smag på Nordsjælland-producenterne.

Nøgletal

- Den danske fødevareklynge skabte i 2014 ca. 172.000 job, heraf mange i det såkaldte Udkantsdanmark (Landbrug & Fødevarer, 2016).
- Den danske fødevareklynge tegner sig i 2015 for 24 % af vareeksporten fra Danmark (Fødevareministeriet, 2016).
- Copenhagen Cooking & Food Festival 2016 havde mere end 280 arrangementer og 100.000 deltagere mod kun 20.000 solgte billetter i 2015 (Copenhagen Cooking & Food Festival, 2016).
- Restaurationsbranchen har i de første 6 måneder af 2016 skabt 6.000 nye job (Danmarks Statistik, 2016).

Kontakt

Mads Monrad Hansen
Enhedschef i Vækst og Viden,
Region Hovedstaden
Tlf.: 27 62 21 95
mads.monrad.hansen@regionh.dk

Karsten Bruun Hansen
Chefkonsulent i Vækst og Viden,
Region Hovedstaden
Tlf.: 21 12 69 25
kartsen.bruun.hansen@regionh.dk

Smart vækst

Hele verden står over for en voldsom urbanisering, hvor flere og flere vil bo i metropoler og storbyer. Det stiller betydelige krav til den offentlige infrastruktur i byen og nødvendiggør, at moderne teknologi bruges til at indrette byerne bedre. For eksempel intelligent elforsyning, smarte trafiksystemer og affaldsbeholdere, der får energi fra solceller og kommunikerer om, hvornår de skal tømmes.

Danmark er et af de mest digitaliserede lande i verden. Samtidig har Greater Copenhagen med mange års innovativ byudvikling gode forudsætninger for at blive et af verdens førende udviklingscentre for intelligente og smarte byer. Det kræver en sammenhængende datainfrastruktur i hovedstadsregionen i tæt samarbejde med kommuner og øvrige aktører.

Det er vi i gang med

Regional bredbånds- og mobildækning og smart udnyttelse af data

Region Hovedstaden gennemfører to analyser, der skal komme med anbefalinger til forbedringer af wifi-net til turister, bedre mobil og bredbåndsdækning samt styrket digital infrastruktur til smart city-løsninger. Analyserne skal også kortlægge eksisterende smart city-indsatser og komme med anbefalinger til, hvordan de bedst understøttes og videreudvikles i forhold til at styrke digitale kompetencer, øget brug af data og smart city-løsninger.

I forbindelse med Loop City er Region Hovedstaden i dialog med bl.a. forsyningselskaber om, hvordan der eventuelt kan etableres supplerende digital infrastruktur samtidig med etableringen af Letbanen langs Ring 3.

Greater Copenhagen-projektet Lighting Metropolis er

med Interreg-finansiering i fuld gang med at udvikle den samlede region til et levende laboratorium for lys, bl.a. med smarte løsninger til belysning og intelligent teknologi i fx skoler, parker og hospitaler.

Deleøkonomi og små og mellemstore virksomheders digitalisering

For at fremme udbredelsen af deleøkonomi i Greater Copenhagen er et partnerskab mellem Erhvervsministeriet, Region Hovedstaden, Region Sjælland, kommuner m.fl. under etablering.

I projektet Smart Innovation, som Vækstforum Hovedstaden har været med til at igangsætte, gennemgår over 60 små og mellemstore virksomheder et forløb, hvor de udvikler et højteknologisk koncept eller en prototype i tæt samarbejde med forskere fra DTU.

Det sætter vi i gang i 2017-2018

Smart Greater Copenhagen

Der er behov for at samle relevante parter i hovedstadsregionen og Greater Copenhagen om en fælles langsigtet strategi for smart vækst. Det vil sige en strategi for, hvordan digitale løsninger skal bidrage til at løse samfundsmæssige problemer. Strategien skal etablere et fælles billede af udfordringer, vision, mål og indsatser samt potentialer for at udvikle smarte og bæredygtige byer. Strategien skal have international gennemslagskraft og gøre Greater Copenhagen til en globalt førende hub for smart vækst.

Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen

Region Hovedstadens arbejde med at styrke den samlede digitale infrastruktur, styrke digitale kompetencer, anvendelse af data og smart teknologi bliver videreudviklet på baggrund af de eksisterende fyrtårnsprojekter på området. Målet er at løse regionens udfordringer med bl.a. trafik,

klima og sundhed med anvendelse af smart teknologi og at skabe de bedste rammer for udvikling af mere sammenhængende digitale systemer, automatiseringer og kunstig intelligens (AI), som kan skabe øget vækst og arbejdspladser.

Udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger

Region Hovedstaden, KU, DTU og en række andre parter arbejder sammen om at udnytte potentialerne i de to forskningsanlæg ESS og MAX IV i Lund og gøre hovedstadsregionen og hele Greater Copenhagen til en global udviklingshub for materialeinnovation. Der etableres et MAX IV-datacenter på DTU og KU, hvor der bl.a. vil blive udviklet løsninger, som vil kunne overføres til smart vækst-området. Centret forventes ligeledes at bidrage med konkrete løsninger til bl.a. en sammenhængende datainfrastruktur og bedre løsninger til en intelligent elforsyning og smarte trafiksystemer.

Fyrtårnsprojekt

Smart Greater Copenhagen

Formålet med projektet er at skabe en fælles langsigtet smart vækst-strategi, der kan sætte retning for hvordan digitale løsninger skal bidrage til løsningen af samfundsmæssige problemer i Greater Copenhagen til gavn for borgere, myndigheder og erhvervsliv. Strategien skal gennem en markant satsning på smarte løsninger imødegå morgendagens udfordringer og forandringer som følge af megatrends som fx urbanisering, demografiske forandringer, ressourceknaphed, automatisering, kunstig intelligens, robotteknologi og nye disruptive og deleøkonomiske forretningsmodeller. Projektet skal bidrage til at fastholde og videreudvikle Greater Copenhagen's placering blandt verdens mest smarte og grønne metropolregioner med høj livskvalitet og vækst for borgerne.

Elementer i initiativet

- Udvikling af en fælles strategi, der er bredt politisk forankret, og som samler parterne om et fælles billede af udfordringer, vision, mål og indsatser samt potentialer for at udvikle smarte og bæredygtige byer med et klart link til Greater Copenhagen-arbejdet. Centrale samfundsudfordringer som fremkommelighed, støj og luftforurening, klimaudfordringer og energi- og ressourceeffektivitet adresseres.
- Strategien skal sætte fokus på, hvordan det offentlige kan styrke rammevilkår og fælles standarder for at anvende offentlige data, samarbejde om digitale løsninger og kompetencer samt dokumentere business cases. Herunder effekter og kvalitet af smarte digitale løsninger, markedsføring og skalering af løsninger, anvendelse af nye OPI- og finansieringsmodeller mv.
- Styrkelse af internationale partnerskaber og alliancer gennem fælles læring og projekter med andre frontløberbyer og -regioner inden for det smarte og digitale område.
- Udvikling af konkrete initiativer, der kan understøtte Greater Copenhagen som et område, der er på forkant med udviklingen af disruptive og deleøkonomiske forretningsmodeller, som også kan løse regionale udfordringer og skabe øget vækst.
- Strategiprocessen udføres i samskabende processer mellem borgere, kommuner, erhvervsliv og øvrige interessenter.

Initiativet bygger videre på

- DOLL Living Lab, Copenhagen StreetLab og Smartcity Cybersecurity Lab (SCL).
- Nationale tiltag som OpenDataDK, digitaliseringsstrategi, deleøkonomisk strategi, Smart City-netværket.
- Partnerskab mellem Erhvervsministeriet, Region Hovedstaden, Region Sjælland, kommuner m.fl., der skal fremme udbredelsen af deleøkonomi.

Involverede parter

CLEAN, Copenhagen Capacity, Gate 21, Loop City, Væksthus Hovedstaden, Region Hovedstaden samt følgende kommuner: Albertslund, Egedal, Fredensborg, Frederiksberg, Gentofte, Gladsaxe, Helsingør, Høje-Taastrup, København, Tårnby og Vallensbæk.

Forventede effekter

- Mere end 75 % af kommunerne i regionen har i 2020 en smart city-strategi/handlingsplan, som understøtter et Smart Greater Copenhagen.
- Mere end halvdelen af kommunerne i regionen har i 2020 implementeret mindst én smart city-løsning inden for fx mobilitet, energi og belysning.
- Greater Copenhagen er blandt verdens 10 bedste steder for udvikling og test af digitale smart city-løsninger.
- Greater Copenhagen er i 2025 i top 5 i Europa for tiltrækning af internationale digitale virksomheder og investeringer.
- Beskæftigelsen inden for smart vækst-virksomheder i Region Hovedstaden er minimum tredoblet i 2025.

Nøgletal

- Markedet for smart city-løsninger vil globalt vokse med 14 % årligt fra 2013-2020 (Grand View Research, 2014).
- Beskæftigelsen i smart vækst-virksomheder i Region Hovedstaden voksede med 60 % fra 2003-2013 (Copenhagen Capacity, 2014).
- 19 % af investeringerne i de nordiske lande har det sidste 2½ år (2014-medio 2016) haft sit udspring i smart city, og i 2015 var væksten i smart city investeringer på 171 % (Den norske netbank DNB, 2016)
- Den globale omsætning i deleøkonomi inden for 5 nøgle-sektorer; rejser, biler, finans, rekruttering og musik/tv, vil stige fra 15 mia. \$ i 2015 til 335 mia. \$ i 2025 (PwC, 2015).

Kontakt

Jesper Allerup
Enhedschef i Mobilitet og
Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf.: 26 28 16 37
jesper.allerup@regionh.dk

Henrik Madsen
Chefkonsulent i Mobilitet
og Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf.: 29 60 65 36
henrik.madsen@regionh.dk

Fyrtårnsprojekt

Digital infrastruktur og fælles datahub i Greater Copenhagen

Formålet med projektet er at etablere en samlet digital infrastruktur, hvor borgere, virksomheder og turister, men også robotter har god adgang til internettet overalt via en tidsvarende mobil- og bredbåndsdækning. Sikker adgang til åbne data, der beskytter private oplysninger, er også helt afgørende for udvikling af smarte og deleøkonomiske løsninger, som kan understøtte grøn omstilling og vækst. Etablering af digital infrastruktur skal ligeledes bane vejen for løsninger, som kan gøre hverdagen nemmere og bedre for borgerne og øge livskvaliteten fx med smart transport og intelligent sundhedsteknologi.

Elementer i initiativet

- Samarbejde med kommuner, telebranche og andre aktører om at udbrede og markedsføre den udviklede wifi-løsning i Greater Copenhagen til borgere, turister og forretningsdrivende.
- Samarbejde med staten, kommuner og teleselskaber om løsningsmodeller for at udvikle og udbrede en mere sammenhængende digital infrastruktur. Borgere, virksomheder og turister skal have god adgang til internettet overalt via en tidsvarende mobil- og bredbåndsdækning, der samtidig understøtter smart city-løsninger, deleøkonomi samt digitalisering i små og mellemstore virksomheder.
- Videreudvikling af det fælles kommunale-regionale datahub og kompetencecenter. Bl.a. ved at fremme en større udnyttelse af offentlige data, der opsamles og frisættes, samt ved at styrke de digitale kompetencer i kommuner og virksomheder. I den forbindelse skal der udvikles sikre og brugervenlige digitale løsninger for borgere og virksomheder, som beskytter private oplysninger.
- Det fælles datahub og kompetencecenter skal understøtte et bedre samarbejde mellem eksisterende smart city-indsatser, living labs som drivkraft, fælles udbud mv. i Greater Copenhagen samt internationale partnerskaber.

Initiativet bygger videre på

- DOLL Living Lab og Copenhagen Solutions Lab og StreetLab, som udvikler og tester intelligente byløsninger baseret på forskellige telekommunikationsløsninger.
- Smartcity Cybersecurity Lab (SCL) der arbejder på, at byernes smart city-løsninger er sikre og robuste og understøtter sikker brug af byernes data og borgernes tryghed og trivsel i kommuner såvel som erhvervsliv.
- Udvikling af fælles datahub og Copenhagen wifi (fyrtårnsprojekter i Handlingsplan 2015-2016).
- Sikring af tæt sammenhæng med Greater Copenhagen projekterne Lightning Metropolis og Digital infrastruktur.
- Arbejdet i styregruppen for Loop City Digital Infrastruktur og rapporten, Digital infrastruktur i Loop City, udarbejdet af COWI i juni 2016.

Forventede effekter

- I 2020 har alle boliger og virksomheder i den danske del af Greater Copenhagen adgang til en god mobildækning og en bredbåndshastighed på mindst 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload.
- Andelen af virksomheder som anvender big data og udnytter digitaliseringens fordele stiger med mindst 10 % årligt.
- I 2020 deler 75 % af regionens kommuner data via den fælles datahub (herunder OpenData.dk og City Data Exchange).
- Der er en høj tillid blandt borgere og virksomheder til sikkerhed og beskyttelse af private oplysninger ved anvendelsen af smarte byløsninger.

Nøgletal

- I 2020 vil 20,8 mia. enheder være forbundet til internet, som bidrager til stadig stigende mængder af data (Gartner, 2015).
- 40 til 60 % af de smarte byløsninger skal kunne tale sammen for at høste den potentielle værdi (McKinsey Global Institute, 2015).
- Flere kommuner i Greater Copenhagen er underforsynet med hurtige fiberforbindelser (Cowi, 2016).

Involverede parter

CBS, DTU, KU, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Horesta, Prosea, Teleindustrien, CLEAN, Copenhagen Capacity, Gate 21, HOFOR, Smartcity Cybersecurity Lab, Region Hovedstaden, KL samt følgende kommuner: Albertslund, Ballerup, Bornholm, Egedal, Fredensborg, Frederiksberg, Frederikssund, Gentofte, Halsnæs, Helsingør, Høje-Taastrup, København og Vallensbæk. Dertil kommer en række virksomheder.

Kontakt

Pia Nielsen
Enhedschef i Mobilitet og Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf.: 51 27 46 64
pia.nielsen.06@regionh.dk

Henrik Aagaard Johanson
Chefkonsulent i Mobilitet og Teknologi
Region Hovedstaden
Tlf.: 23 32 62 65
henrik.johanson@regionh.dk

Greater Copenhagen som udviklingshub for bæredygtige materialeløsninger

Det vil give danske virksomheder store konkurrencefordele, hvis Greater Copenhagen stiller de bedste betingelser til rådighed for materialeinnovation. Etableringen og åbningen af forskningsfaciliteten MAX IV i 2016 og ESS i 2023 i Lund giver nogle helt særlige muligheder for at gøre Greater Copenhagen til et udviklingshub for materialeløsninger. Faciliteterne giver mulighed for at analysere materialer ned i detaljer på atom-niveau, hvilket skaber ny viden i verdensklasse om, hvordan materialer reagerer ved forskellige påvirkninger, og her er DTU og KU stærke spillere. Industrien har store forventninger til mulighederne, og hvis man forstår at bakke op fra offentlig side med de rigtige rammebetingelser, kan resultatet blive markante vækstmuligheder med spill-over effekter til hospitalsområdet, velfærdsteknologi og big data/smart vækst-områderne. Samtidig skaber etableringen af MAX IV og ESS mulighed for at tiltrække store internationale begivenheder, der også kan bidrage til at gøre Greater Copenhagen til international videnhub for materialeinnovation.

Elementer i initiativet

- Et MAX IV-datacenter på DTU og KU som understøtter MAX IV i databehandlingen på ca. 20 % af deres forskningseksperimenter.
- Hjælp til danske virksomheder i anvendelsen af de muligheder, der ligger i MAX IV.
- Udvikling af teknologier på billedbehandlingsområdet med synergieffekter til hospitalssektoren, der bl.a. kan løfte niveauet ift. diagnosticering. Datacenteret vil desuden udvikle løsninger og algoritmer, som kan overføres til big data/smart vækst og velfærdsteknologi som fx hjælpe-midler til en større grad af diagnosticering og behandling i patientens eget hjem.
- Virksomhedsklynge omkring databehandling. Erfaringer viser, at opbygning af nye kompetencer på dataområdet på universiteterne medfører opstart af nye virksomheder, hvor forskerne kommerialiserer deres nye viden.
- Markedsføring af Greater Copenhagen som videnshub for materialeinnovation bl.a. med henblik på at få tiltrukket det europæiske Big Science Business Forum (BSBF) i 2017 samt afholdelsen af konferencen The Bridge, der har fokus på løsning af globale udfordringer med ESS og MAX IV som værktøjer.

Initiativet bygger videre på

- Regeringens nationale ESS-strategi.
- Interreg-projekt om ESS og MAX IV.

Kontakt

Jesper Allerup
Enhedschef i Mobilitet og
Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf.: 26 28 16 37
jesper.allerup@regionh.dk

Jakob Øster
Specialkonsulent i Mobilitet
og Teknologi,
Region Hovedstaden
Tlf.: 51 15 77 55
jakob.oester@regionh.dk

Forventede effekter

- Økosystem for udnyttelsen af ESS/MAX IV, herunder et datacenter for MAX IV i Danmark.
- 250 danske virksomheder anvender ESS/MAX IV-økosystemet, herunder MAX IV-datacentret i Danmark.
- 25 nye virksomheder er opstået som følge af ESS/MAX IV-økosystemet, herunder datacentret med en samlet omsætning på minimum 150 mio. kr.
- 50 internationale virksomheder anvender årligt ESS/MAX IV-økosystemet, herunder MAX IV-datacentret i Danmark.
- 5 internationale virksomheder flytter til hovedstadsregionen som følge af internationalt materialehub.
- 25 danske virksomheder leverer varer og/eller tjenesteydelser til ESS eller en anden europæisk storskalafacilitet.
- Branding af Greater Copenhagen som International hub for materialevidenskab, hvor der findes løsninger på globale udfordringer.

Nøgletal

- Med de rette tiltag kan ESS og MAX IV genere en årlig vækst på op til 3 mia. kr. i hovedstadsregionen (Copenhagen Economics, 2014).
- ESS og MAX IV har et samlet konstruktionsbudget på 18 mia. kr. samt et årligt vedligeholdelsesbudget på 1 mia. kr. (ESS, 2015)
- Det globale marked for konstruktion og vedligehold af storskalaanlæg er på ca. 300 mia. kr. (Big Science Sekretariatet, 2014).

Involverede parter

Region Hovedstaden, Københavns Kommune, Region Skåne, Malmø Stad, DTU, KU, DI, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Erhvervsministeriet, Big Science-sekretariatet og MAX IV.

Om den regionale vækst- og udviklingsstrategi

Region Hovedstadens regionale vækst- og udviklingsstrategi fra 2015 tager udgangspunkt i en ambitiøs politisk vision om at skabe en grøn og innovativ metropol med høj vækst og livskvalitet. Visionen realiseres gennem fokuserede investeringer inden for to rammevilkår og fire strategiske væksttemaer. Under hvert rammevilkår og strategiske væksttema beskrives regionale udfordringer, målsætninger og investeringer. Målsætninger og investeringer, som tilsammen bidrager til at realisere visionen for hovedstadsregionen og Greater Copenhagen.

1

fælles vision

2

rammevilkår

4

væksttemaer

2

handlingsplaner
2015-2016
2017-2018

Sammen skaber vi resultater

Region Hovedstaden
Center for Regional Udvikling
Kongens Vænge 2
3400 Hillerød

Tlf. 38 66 50 00
regionh@regionh.dk
www.regionh.dk

**Region
Hovedstaden**

Vækstforum
Hovedstaden

Nye rammer for innovation i Region Hovedstaden

EN DEL AF

GREATER

COPENHAGEN

Politisk efterspørgsel på innovation

Budgetaftalen:

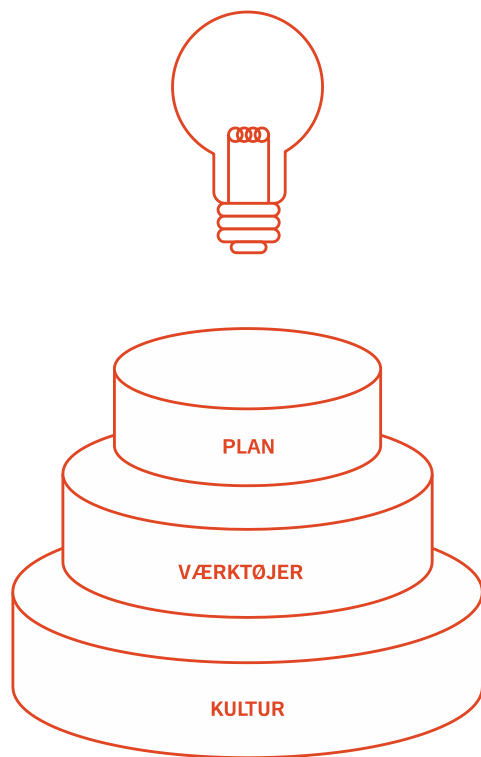
- Forligspartierne er enige om, at der er behov for at *styrke innovationen på tværs i Region Hovedstaden*, herunder *særligt den medarbejderdrevne* innovation på det enkelte hospital og nyttiggørelse af gode ideer på tværs af hospitaler. Derfor ønsker partierne et oplæg primo 2017 til, hvordan arbejdet med innovation kan forbedres, herunder hvordan *erfaringerne fra udviklingsprojektet "Ilderiget"* på Rigshospitalet kan indgå.
- Vi er ambitiøse og ønsker et tæt samarbejde med både forskningsmiljøer og *private innovationstunge virksomheder om nye løsninger til vores hospitaler*, der både kan fremme den regionale vækst og være til gavn for vores patienter.
- På indkøbsområdet udarbejder administrationen i 1. halvår 2017 et oplæg til, hvordan regionen i et fremadrettet perspektiv skal tilrettelægge sit arbejde med *innovative indkøb* og bæredygtige indkøb, der understøtter vores ambitioner.

Politikernes rolle i et nyt innovationssetup

Et nyt innovationssetup kræver aktive regionspolitikere der:

- Efterspørger innovation – fx tematisk ift. patientbehov
- Prioriterer innovation – innovation er ikke gratis, men vil på sigt give bedre patientbehandling og/eller bedre sundhedsøkonomi i regionen
- Er villige til at tage risici – innovation er ofte forbundet med risici, så hvis vi vil mere innovation, skal vi være mere risikovillige
- Fremmer vilkårene for innovation i et nationalpolitisk sammenhæng – fx ift. sundhedsdata

Fokus på udvikling af fælles innovationssetup i 2017

Plan - en fælles innovationsmodel og en gennemsigtig ledelse af innovation

Der skal ydes den rette støtte og sikres opbakning til at udvikle og færdiggøre innovative ideer (klarhed om stop/go-beslutninger mv.).

Bedre støttefunktioner og værktøjer for innovation Regionen skal sikre et bedre og mere sammenhængende servicetilbud til innovationsprojekter og servicetilbuddet skal gøres synligt for alle medarbejdere.

Udvikling af én fælles innovationskultur

Vi skal blive bedre til at tale sammen om innovation, tænke innovation og belønne dem, der går foran - bl.a. via fast afholdelse af idékonkurrencer.

Centrale drivkræfter for indsatsen

En tro på

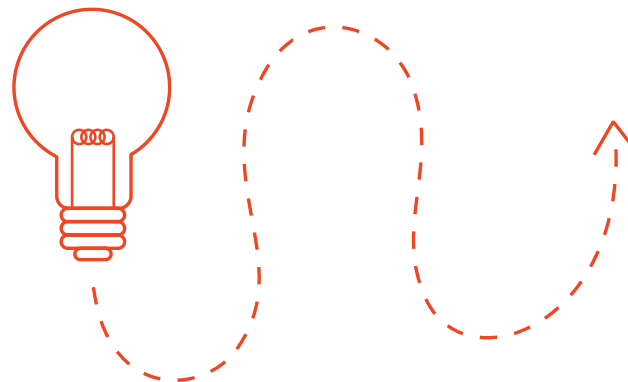

At det er den patientnære idé der skal fremmes

At det skal være nemmere at være innovationsaktør i Region H

Plan

Udfordringer i dag

Manglende prioritering og beslutningskraft af innovation i den øverste ledelse.

Uklare roller ift. beslutninger på tværs og centralt/decentralt, herunder manglende sammenhæng i årshjul for beslutninger vedrørende innovation mv.

Medarbejderne ved ikke, hvordan innovationsideer understøttes i Regionen.

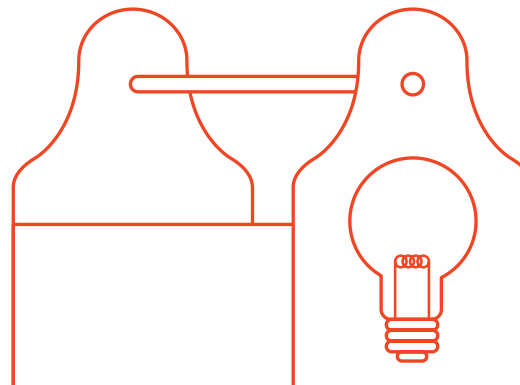
Målbillede

Mere engageret ledelse, som understøtter og prioriterer innovation som en del af driften.

Gennemsigtighed i krav til innovationsprojekter centralt/decentralt samt ledelsens prioriteringer, herunder ensretning af årshjul og afklaring af roller.

Overblik over vejene fra idé, til implementering og skalering inkl. beslutningsgange mv.

Støttefunktioner og værktøjer

Udfordringer i dag

Ingen centrale steder der opsamler ideer, udstiller ideer mv.

Manglende overblik over støttefunktioner for innovationsaktører.

Manglende ensartet behandling af eksterne og interne innovationsaktører.

Målbillede

Mere videndeling om innovation (fx via videnbørs og innovationsnetværk).

Bedre samarbejde på tværs af koncerncentre og hospitaler om sammenhæng i støtten til innovation.

En kendt kontaktflade på innovationsområdet skal synliggøre aktørerne.

Kultur

Udfordringer i dag

Der eksisterer i dag ikke et fælles sprog for innovation

Ingen kendte karriereveje eller incitament for den innovative medarbejdere

Bedre innovative ideer kræver flere med konkrete innovative kompetencer

Målbillede

Innovation skal tydeliggøres begrebsmæssigt og via cases, så der skabes et fælles sprog centralt og lokalt for innovation

Via strategisk uddannelse af medarbejdere løftes innovationskapaciteten i klinikken.

Klare incitamenter for at være innovationsaktør – fx via konkurrencer.

Idékonkurrence skal fremme innovation

- Der efterspørges idéer, der skaber bedre patientbehandling/borgerforløb

Formål

- styrke innovationskulturen i regionen
- støtte medarbejderdreven innovation
- fremme og inspirere til innovative tiltag gennem motivation og anerkendelse
- skalere gode løsninger og sprede dem

Målgruppe

- Alle hospitaler/virksomheder/centre har fået tilbuddet.
- Sygeplejersker, læger, portører, administration, personale i service- og teknikafdelinger etc.

Processen for medarbejdernes idéer

- Screenes lokalt hvoraf de bedste idéer går videre til et fælles konkretiseringsforløb
- Idéerne fra konkretiseringsforløbet præsenteres for et innovationspanel
- Innovationspanelet udvælger de tre bedste idéer
- De tre bedste idéer vinder: 6 mdr. frikøb til at arbejde med idéen, støtte til processen samt evt. midler til indkøb af prototype

Hvad vil vi opnå?

Output

Klar og kendt styring og prioritering af innovation
Bedre støttefunktioner
Stærkere innovationskultur
Bedre kobling og synergieffekter til eksterne parter (virksomheder, klynger, organisationer mv.)

Resultater

Inddragelse af flere medarbejdere i innovativ tænkning
Flere innovative projekter vurderes og sættes i gang
Flere gode ideer implementeres og skaleres

Udbytte

Bedre patientbehandling
Bedre økonomi i sundhedsvæsenet
Vækst – nye produkter, nye markeder mv. til regionale virksomheder

Hvordan gør vi det?

Vi fortsætter arbejdet fra 2016, hvor kortlægninger af barriere og muligheder for innovation var i fokus samt opstart på dialog med centrale parter.

Vi investerer proportionelt med den store opgave vi står overfor
13 årsværk, 3 mio. kr., 2 år til strategisk indsats herefter 1 år til implementering og udbredelse (forventet i drift efter 2018).

Vi arbejder tæt sammen på tværs af koncerncentre og hospitaler
Bred styregruppe, bred deltagelse i arbejdsgrupper (alle koncerncentre med) og plan om pilottestafdelinger på hospitalerne.

Vi lægger mange kræfter i kommunikationsarbejdet
både kommunikation om strategien og de færdige produkter er helt centralt for at indsatsen lykkes.

NYT
NYTTIGT
NYTTIG-
GJORT

Den innovative metropol

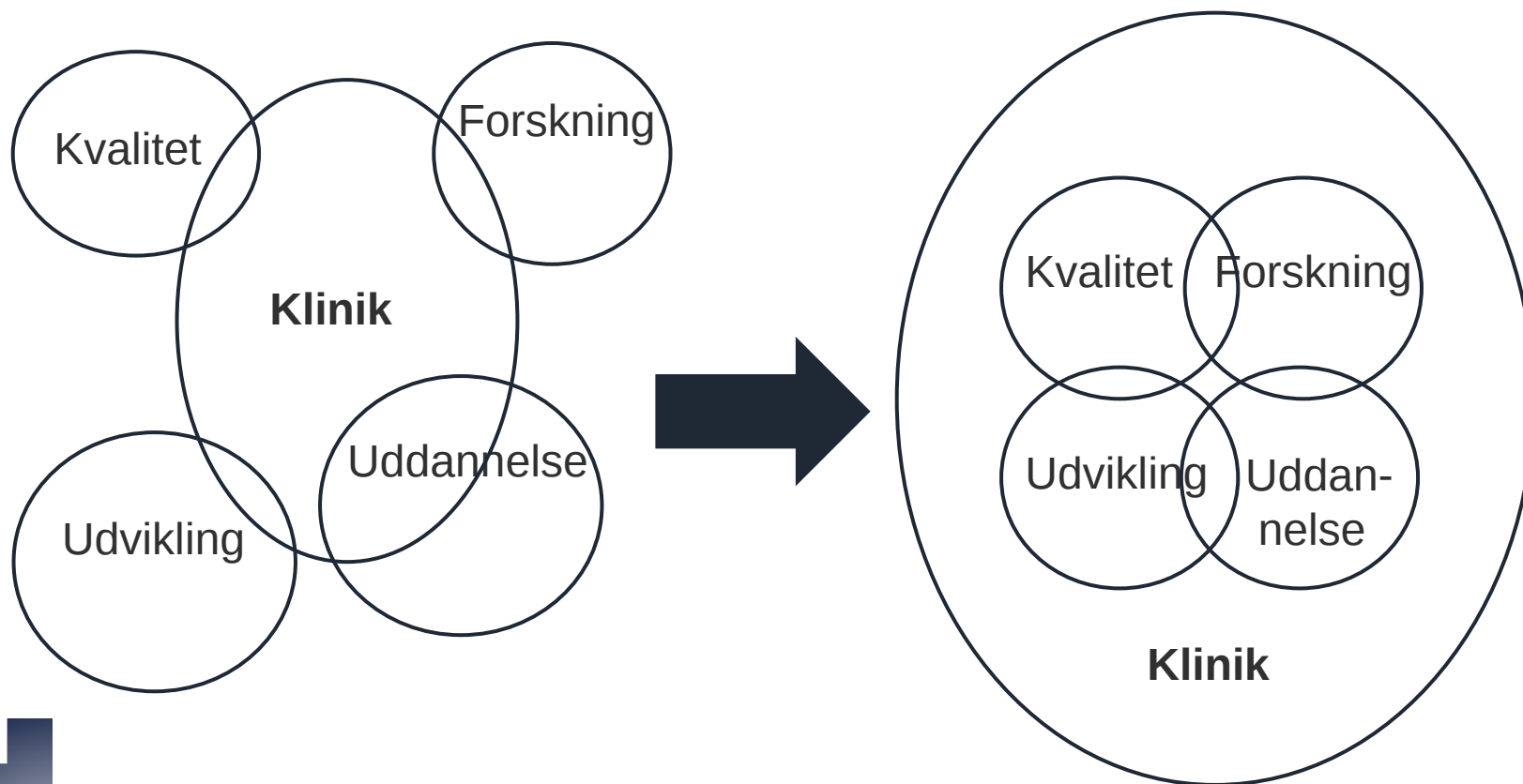
Claus Bjørn Billehøj, Center for Regional Udvikling
2. maj 2017

Fakta om innovation i Region Hovedstaden

- Vi har investeret i økosystemet for at understøtte innovation
- Én indgang henviser virksomhedshenvendelser til relevante afdelinger
- Vi yder støtte til funding, it, teknologi og uddannelse
- Næsten 50 medarbejdere indgår i innovationsnetværk på tværs af hospitaler og afdelinger
- "Du er genial" idékonkurrencen 2017 har indsamlet 86 gode idéer

Innovation som klinisk kerneydelse – fra kanten til kernen af klinikken

Dilemmaer til politisk diskussion

- Regionen som bedste indkøber eller skaber af markedet
- Skal vi fokusere på innovationskultur eller kerneopgaven?
- Skal virksomhederne komme med løsningen eller skal regionen definere løsningen?
- Skal vi investere med hurtig, sikker gevinst eller øge risikovilligheden mhp. mere gennemgribende løsninger?

Det videre arbejde med innovation

- Det politiske spor:
 - Gå forrest: efterspørge innovation
 - Investere proportionalt med udfordringen, skabe frie midler i budget til innovation
 - Være tydelig til omverdenen med udfordringer, vi gerne vil løse
 - Skabe tydelighed omkring prioriteringer
 - Skabe rammerne for et fælles innovationssetup

NOTAT

Til: Erhvervs- og vækstudvalget

Telefon +45 38 66 50 00
Direkte 38665653
Web www.regionh.dk

Dato: 25. april 2017

Budgetforslag fremsat til drøftelse i udvalg 2. maj 2017

Der er fremsat 8 forslag, alle vedrørende miljø- og trafikudvalgets ressort.

1. **Fremkommelighedstiltag for busserne i forbindelse med bygningen af letbanen.** Her tænkes både på vejprojekter, ITS og andet der kan sikre fortsatte rimelige transporttider og fastholdelse af passagerer (SF).
2. **Analyse af trafikstøjs påvirkning på borgernes helbred** i særligt støjplagede områder (kunne muligvis starte med en gennemgang af eksisterende litteratur om emnet, efterfulgt af kortlægning af særlig støjplagede områder i regionen) (SF).
3. **Udvikling af nye metoder til støjdæmpning udover de kendte såsom støjvolde og støjsvag asfalt.** Det kunne f.eks. være et living lab-projekt. (Vallembæk kunne være en oplagt samarbejdspartner, når man tænker på antallet af støjplagede borgere i den kommune) (SF).
4. **Initiativer, der kan mindske brugen af nye råstoffer** – her tænkes både på større genanvendelse af eksisterende råstoffer og byggematerialer, i situanvendelse, f.eks. ved vejbyggerier og udvikling af nye metoder (SF).
5. **Udarbejdelse af en plan med konkret linjeføring for letbaner og/eller BRT-løsninger (Ø)**

DTU udarbejdede i 2014 'Trafikanalyser af et net af letbaner og BRT i Hovedstadsområdet'. Letbanen i ring 3 er på vej, og der er store forventninger til mulighederne for ny byudvikling samt hurtig og komfortabel transport. Derfor giver det mening at udarbejde nye linjer med god, effektiv og grønnere kollektiv trafik. Det kan være med letbane og/eller BRT-løsninger, evt. med opladelige el-batterier. Formålet er primært at udarbejde de linjer, hvor det er mest fordelagtigt mht. til at begrænse trængslen, hvor det bedst kan lade sig gøre at gennemføre, og hvor der vil være et tilstrækkeligt passagergrundlag. Det kunne være 3-4 relevante linjeføringer enten som letbane eller BRT-løsning. De konkrete planer skal også indeholde finansieringsbeløb samt forskellige model-

ler for finansiering. Der kan sandsynligvis søges penge i puljen fra aftalen om 'Bedre og billigere kollektiv trafik'. Der vil i løbet af 2021 og herefter være penge til investeringer i øget kollektiv trafik, i puljen fra aftalen om 'Bedre og billigere trafik'.

6. Forhøjelse af beløbet til kollektiv trafik til 550 mio. kr. (Ø)

Ifølge budgetanalysen om kollektiv trafik er der afsat 525 mio. kr. til kollektiv trafik i 2018. Enhedslisten foreslår 25 mio. kr. ekstra. Ifølge budgetanalysen udgjorde den kollektiv trafik 60% af den regionale udvikling i 2008-2011. "I faste priser er udgifterne til kollektiv trafik mellem 2008 og 2015 reduceret med ca. 12,5 mio. kr. svarende til et fald på 2,9%. De samlede udgifter til regional udvikling er øget med 38% fra 2008 til 2015". Derfor mener Enhedslisten, at det kan lade sig gøre at øge beløbene til den nødvendige udbygning og vedligeholdelse af den kollektive trafik. Det skal anerkendes, at der er et behov for dækning af kollektiv trafik i hele regionen, og særligt hurtige forbindelser til uddannelsesinstitutioner, hospitaler, arbejdspladser mv. Ligesom der er et behov for forbedret kollektiv trafik til 'fritidsforbrug'. I denne plan for kollektiv trafik skal der samarbejdes med kommunerne og trafikselskaberne, og der skal gøres en aktiv opsøgende indsats for samfinansiering af busser m.v. med kommunerne og staten; f.eks. fra puljen 'Bedre og billigere kollektiv trafik'. God infrastruktur er gode rammevilkår for ny udvikling, beskæftigelse og uddannelse. Det har vist sig at trængsel på vejene ikke kan løses med flere og bredere motorveje; alternative kollektive trafiknet er nødvendige. En styrkelse af den kollektive trafik skal også være med til at reducere CO2 udslippet i regionen.

7. Forøgelse af budgettet til jordrensning; f.eks. til 152 millioner (Ø)

Vi ønsker at afsætte ekstra midler til oprensning af jordforurening. Midlerne skal bruges indenfor den eksisterende strategi, og øge hastigheden i implementeringen.

8. Undersøgelse og koordinering af initiativer om flere geotermiske anlæg (Ø)

GEUS har præsenteret potentialer for udnyttelse af geotermisk energi i dansk varmeforsyning. Potentialet for geotermisk energi i hovedstadsområdet er stort, men det er vanskeligt at løfte for de enkelte kommuner. Det foreslås af afsætte et beløb til en koordinerende indsats, fx via "Energi på Tværs", og som i samarbejde med GEUS og regionens kommuner ser nærmere på potentialet for geotermisk energi i hovedstadsregionen, herunder som klimaindsats, CO2 reduktion. Det kan også give en hel del arbejdspladser, som afledt effekt. <http://www.geus.dk/DK/energy/geothermal-energy/Sider/default.aspx>

Punkt nr. 1 - Meddelelser - 1. kvartalsrapportering 2017 på kongeindikatorer og driftsmål

Bilag 1 - Side 1 af 3

Bilag 6.: Status på driftsmål, Regional udvikling – 1 /2017

Driftsmål, der lever op til ambitionsniveauet, er markeret med grøn.

Driftsmål, der *ikke* lever op til ambitionsniveauet, er markeret med rød.

Driftsmål, for hvilke der ikke er fastsat et ambitionsniveau, har ikke en farvemarkering.

Driftsmål, Regional udvikling	Ambitionsniveau	Resultat, seneste måling	Udvikling siden seneste politiske forelæggelse	Målopfyldelse	Datakilde
<i>Tilfredshed</i>					
Tilfredshed i forbindelse med V1- og V2- kortlægning	Ambitionsniveau for driftsmålet fastlægges, når der foreligger data og erfaringer på området.	2,5	Nyt driftsmål. OBS.: Bygger på få observationer	-	Baseret på data fra januar 2017. Spørgeskema (digitalt) Måles på skala 1-5 (5 er bedst)
<i>Levering</i>					
Ventetid på kortlægning (V1 og V2)	Mål = 80 % af endelige kortlægninger (både V1 og V2) sendes inden for 3 uger	93 %	Nyt driftsmål	Ja	Baseret på data fra februar 2017. Kilde: JAR databasen (Jordforurening)
Strukturfondsmidler, disponering	100 % disponeret over perioden	Disponering: 51 %	Stigende fra 46,5 %	Ja	Baseret på data fra februar 2017 Kilde: Referater af møder i vækstforum, oversigt over de disponerede midler.
Kubikmeter beskyttet drikkevand (procent)	Ambitionsniveauet for 2017 er 13,8 %	9,3 %	Stigende fra 8,8 % i samme periode	Ja	Baseret på data fra oktober 2016. Data trækkes én gang årligt fra

Punkt nr. 1 - Meddelelser - 1. kvartalsrapportering 2017 på kongeindikatorer og driftsmål

Bilag 1 - Side -2 af 3

			2015		jordforureningsdata basen (JAR)
Antal skabte praktikpladser	Der skabes 1200 praktikpladser om året	182	Nyt driftsmål	Nej	Baseret på data fra februar 2017. Kilde: Trækkes hver 2. måned fra database hos styrelsen for IT og læring.
<i>Kvalitet</i>					
Ekstern finansiering/eksterne indtægter til forskning og innovation	Ambitionsniveau: 1% årligt stigning i eksterne indtægter sammenlignet med det foregående år (målt i faste priser), er ændret til 2% således, at der tages højde for inflationen, der er estimeret til 1% i 2017. Som led i udvikling af den koncernfælles handlingsplan for forskning vil der for 2018 og frem blive fastlagt et konkret ambitiøst mål for ekstern finansiering af forskning.	175,7 mio. kr. (jan - februar)	Positiv udvikling	Ja	Baseret på data fra februar 2017. Kilde: Region Hovedstadens økonomisystem.
Passagerudviklingen i Region Hovedstadens kollektive trafik	Kontinuerlig årlig passagervækst på 1,0 % i Region Hovedstadens nuværende busser og lokalbanetog. I forhold til samme periode året før.	Stigning i passagertal på ca. 2 %	Positiv udvikling	Ja	Data offentliggøres kvartalsvist. Data for oktober - december (4. kvartal 2016). Kilde: Trafikselskabet Movia
Ændring i CO2-udledning for Region	Ambitionsniveauet er baseret på Energiplan 2025, men tager højde for der ikke ses	Seneste godkendte beregningsmetode giver et resultat som	-	Nej	Baseret på data fra februar 2017

Punkt nr. 1 - Meddelelser - 1. kvartalsrapportering 2017 på kongeindikatorer og driftsmål

Bilag 1 - Side 3 af 3

Hovedstaden som virksomhed	en effekt før end de kommende ESCO projekter er igangsat. Derfor er det frem til 2019, 100 % af 2013 forbruget, hvilket i sig selv er et ambitiøst mål på el.	angiver den udledte mængde CO2 for en given måned i relation til en gennemsnitsmåned i 2013. Denne beregningsmetode er første gang præsenteret fra februar måned 2017: 103 %			Data stammer fra el-leverandøren og dækker kun hovedmålere. Kilde: Dong Energy Beregning af mål: internt udført.
<i>Medarbejdere og ledere</i>					
Sygefravær (statistisk model viser, om månedsværdi er positiv eller negativ i.f.t. egen historik).	4,5 %	4,2 %	Stigning fra 3,9 %	Ja	Baseret på data fra januar 2017 Kilde: Silkeborg data
<i>Produktivitet</i>					
Udgift per passager i den regionale kollektive trafik	Vækst i udgift/passager skal være mindre end eller lig med nul.	Fald på 13 % i forhold til 2016 til index 83		Ja	Data offentliggøres kvartalsvist. Baseret på data fra 4. kv. 2016. Kilde: Trafikselskabet Movia

Punkt nr. 3 - Meddelelser - Rullende dagsorden
Bilag 1 - Side -1 af 2

Ledende Udvalg	Titel	Problemstilling	Dato for udvalg
EVU	Udmøntning af midler fra eventpuljen	Beslutningssag	2017.05.30
EVU	Region Hovedstadens strategi for forskning	Orienteringssag	2017.05.30
EVU	ESS og MAX IV	Orienteringssag	2017.05.30
EVU	Rammeaftale mellem Region Hovedstaden og IBM vedr. Watson-projektet	Beslutningssag	2017.05.30
EVU	Plan og prognoser for forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning	Orienteringssag	2017.05.30
EVU	Global Excellence genudnævnelser	Beslutningssag	2017.05.30
EVU	Evaluering og forlængelse af resultatkontrakt for Wonderful Copenhagen	Beslutningssag	2017.05.21
EVU	Evaluering og forlængelse af resultatkontrakt for Copenhagen Capacity	Beslutningssag	2017.06.21
EVU	Ansøgning af HTX på Frederiksværk Gymnasium og HF	Beslutningssag	2017.06.21
EVU	Status på Frysehusprojektet	Drøftelsessag	2017.06.21
EVU	Status på udrulning af rundbordsaftale om flere faglærte og trepartsaftale	Drøftelsessag	2017.09.05
EVU	Handlingsplan for Greater Copenhagen 2018	Drøftelsessag	2017.06.21

Punkt nr. 3 - Meddelelser - Rullende dagsorden
Bilag 1 - Side -2 af 2

EVU	Status på arbejdet med STX-kapacitet og resultatet af den endelige fordeling samt yderligere fordelingskriterier på STX området	Orienteringssag	2017.09.05
EVU	Strategi for sundhedsdata (drøftelse af scenarier for RH strategi for sundhedsdata)	Drøftelsessag	2017.09.05
EVU	NEXT partnership - beslutning om fremtidig strategi, bevilling + aftale.	Beslutningssag	2017.10.03
EVU	Kapacitet på stx	Drøftelsessag	2017.11.07